

Zozi Crizi -le 'pasianon Drewi (Actes)

Zozi 'li 'e da Bali va

¹ Tu Teofil,

'men 'fluba tede -ji be, Zozi 'le 'wi nen yaa dre 'lee yaa paa minnun ji be, maan cren -tedi 'sia 'e pou sianan "trilii,

² en e 'bo yi nen Bali -a 'si be -a. Te e "ta -ko laji be, -yee 'wi nen 'ko 'o 'ta wola "da "be, yaa paa 'yee 'pasianon nen, e o 'si "va "be, o ji Bali lei 'saun -le 'pleble 'a.

³ Zi -yee yra yidi tv -nyan be, o le nen 'e 'fli kon 'e 'pa -a "kaga. Yaa -ci kon -wle 'nan, 'e yie a "man. 'E 'fli kon -wle yi -fuba sinjen wlu te e Bali -le mingonnen -blidi 'wi ve -wle.

⁴ Yi -tv da te Zozi a o yei "be, en e 'nan -wle 'nan: «Te 'ka 'si Zeruzalem di! Bali lei 'saun nen maan 'nan 'an -non 'cee be, 'kaa man -pen!

⁵ Zan "e "min -batize dre 'yi 'a, 'pian 'cee ve be, tv -fv "wennon -e Bali 'e "cee -batize dre 'yee lei 'saun 'a.»

⁶ En minnun nen Zozi "srøn "be, waa laabu Zozi 'lo 'nan: «Minsan, tv zie -a man nen Izrael 'non dra 'yie mingonnen tredanon 'a?»

⁷ Zozi "e -wle 'nan: «'An "ti 'ka 'si -nonle 'nan -e "ka "to di, -a 'bo 'twoli 'be yi 'lee tv nun zie -a 'pla.

⁸ En Bali lei 'saun -taa 'ka da, e 'pleble -non 'cee, -e 'ka dre 'men 'wi 'nan yunon 'a. Ka 'men 'wi ve Zeruzalem, 'lee Zude 'leglon pemonon 'ji 'lee Samari 'leglon 'ji 'lee 'tre pemonon da.»

⁹ Zi Zozi cεen 'wɪ zɪε -a vɪdɪ man bε, εn e wluan laji. O yie a -a -sru εn "lolu -koei -a -sru 'san -wɫɔ.

¹⁰ O yie yra tian -a -sru laji, εn min "fli 'bɔla 'ji o va kligli 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'a, εn o 'nan -wɫε 'nan:

¹¹ «Galile 'nɔn, -mε "le "wεan nεn ka ya 'ka 'tɔdɪ te 'ka yie a laji? Bali Zozi 'si 'ka yei, εn e -kɔ -a laji. E -ta pee wo "le zi kaa 'yɪ 'kɔnan bε, -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi 'le 'pasianɔn Zudazi "pa 'jizan 'tɔ

¹² -A -nan nεn Zozi 'le 'pasianɔn 'si Olivie pɔn da, εn o 'li 'o da Zeruzalem. Pɔn zɪε e 'ka Zeruzalem man -kɔɔbli "bɔɔ "dɪ.

¹³ Zi o 'bɔla Zeruzalem bε, εn o -kɔ 'kɔn "bɔ "tɔ -ji 'kɔn 'ta lou. 'Kɔn 'bɔ zɪε, -a -ji nεn 'o cin ye 'e 'cεn. Piεri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee Andre 'lee Filipɔ 'lee Toma 'lee Batelemi 'lee Matie 'lee Alife -pɪ Zaji 'lee Simɔn nεn waa laabo "nyian Zelo bε, 'lee Zaji -pɪ Zude, 'bε cɪ.

¹⁴ O 'ci a -tɔwli, εn o pεεnɔn Bali trɔ "baa 'kɔn zɪε -a -ji tɔ pεεnɔn man. -Wεε cɪ 'o 'vale lɪmɔn -mienun 'lee Zozi "bɔ Mari 'lee Zozi "bɔɪnun -a.

¹⁵ Yi -tɔ da, minnun nεn o yɪ -tɛala Zozi da bε, 'o cin 'yɪ. O ya min -yaa tɔ -yɔ -tɔ (120). Piεri wluan lou, εn e 'nan -wɫε 'nan:

¹⁶ «"Bɔɪnun, 'wɪ nεn 'e 'cɪεn -tɛdɪ Zudazi man bε 'e 'lε sɔɔ. Bali lei 'saun Zudazi -le 'wɪ 'bɔla David 'le 'nan, Zudazi 'bε -si -kɔɔnmlan Zozi 'kunnɔn lε.

¹⁷ E ya "nεn -kaa 'va, εn -cεε 'nyranman -tɔwli 'pa waa.

¹⁸ "Lala nεn waa -pan 'wɔ 'a, 'nan -e 'e Zozi -kɔɔn "bε, e fei -tɔ 'lɔ 'a. 'Pian -a fei 'bɔ da nεn e -ka. -A -pɔn fεa, εn -a -pɔan wεεn bei.

¹⁹ Zeruzalem 'nɔn pεεnɔn 'wɪ zɪε -a 'man, -yee "wεan nεn o fei zɪε -a 'tɔ 'pa 'o wei -ji 'nan: «Akeldama», -a -ci nεn 'nan: «nyεn fei».

20 En e ya 'e 'cren -tedi "dre 'fluba 'ji 'nan:

«-Yee 'kuin 'e 'fu 'e "tun.

Te min -tu 'e 'nyran 'ji di.»

En e ya "nyian 'e 'cren -tedi -ji 'nan:

«Min pee 'e "pa 'ji nyranman 'pa.»

21-22 Zi Zan Zozi -batize dre, -trilii -e 'e 'bo yi nen Bali -a 'si -kaa yei "be -a man be, minnun nen o -ko -kaa 'palε fe pεenon 'nan te Minsan Zozi a -kaa 'va be, -kaa o -tu -to -a "pa 'ji. -Kaa min -tu 'si o yei, -e 'e 'pa -kaa 'va, -e 'e dre Zozi 'le wluandi -kanon 'va -nan yizan -tu -a.»

23 -A -nan nen o min "fli kon, -a -tu 'to nen Matias, en -a -tu 'to nen Zozεfu. Waa laabo "nyian Barsaba, -te be "ceε di Zuti.

24 Toon en o Bali tru 'ba, o 'nan: «Minsan, 'i 'bo nen, i min pεenon souba 'ji ye be, min "fli 'gve o yei "be, min nen yia 'si "va "be, 'i -kon 'kve.

25 Zudazi 'si 'ku 'va, en e -ku -a -nan nen ko 'e 'ku be -a -nan. Min "fli 'gve o yei "be -tε "pa 'ji nyranman "paa?»

26 En o 'lein 'wle tuola o 'to da. Matias da nen e -tria, en e 'pa Zozi 'le 'pasianon 'fuda -tu be o va.

2

Bali lei 'saun 'ta Zozi 'le 'pasianon da

1 "Fedi -tu nen waa laabo Pantekot be -a yi da, te minnun pεenon nen o yi -tera Zozi da be, o ya 'o cin yidi 'wee Bali tru 'banan 'cen 'nan.

2 'Nun toon en fe -tu -cin 'widu 'pleble 'si laji. 'E 'cin wu 'le fulo 'pleble 'be ci "fεennan. -A -cin 'widu zε, e 'kon nen o ci o -nyrandi -ji be -a -ci 'si.

³ Fɛnun o 'fli kɔɔn -wɛ 'le 'tɛ nɾɛn -le 'wɪ 'zʊ, te o "siiman 'e cin man. 'Tɛ nɾɛn zɪɛ, e sɔɔn o -tʊdʊ pɛɛnɔn da.

⁴ Bali lei 'saun 'ta o pɛɛnɔn da 'nun, ɛn o 'wɪdɪ 'sia wei peenun -ji. Bali lei 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a 'pa o 'le.

⁵ Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da bɛ, minnun nɛn o "sia 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan te o 'ta wɔla Moizi -le -pei da tɪɣɪ bɛ, o ya Zeruzalem.

⁶ Zi o fɛ -cin 'wɪdɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o -kʊ 'o cin yɪɛ -nan. 'Wɪ o 'kan 'e 'ciɪla "da, kɔɔ minnun zɪɛ te o ya 'wɪnan bɛ, min -tʊ "e 'e 'bɔ fla wei 'man.

⁷ 'Wɪ o 'kan, ɛn 'wɪ nɛn kɔ 'o yɪ 'o 'vɪ bɛ, wa'a tɔa dɪ, te waa ve 'nan: «Minnun nɛn o "we 'labɛ, Galile 'nɔn nɛn waa 'o pɛɛnɔn,

⁸ ɛn e drɛ "mɛn 'kɔ 'lɔɔ, ɛn o "we -kaa wei -ji te -kaa maan?

⁹ -Kaa "sia Part 'trɛda. ɛn -kaa -mie "sia Medi 'trɛda 'lee Elam 'trɛda. ɛn -kaa -mie "sia Mesopotami 'trɛda 'lee Zude 'trɛda 'lee Kapadɔs 'trɛda 'lee Pɔnt 'trɛda 'lee Azi 'trɛda.

¹⁰ ɛn -kaa -mie "sia Pirigi 'lee Panfili 'trɛda. ɛn -kaa -mie "sia "nyian Ezipti 'trɛda. ɛn -kaa -mie "sia "nyian Sirene 'trɛda Libi 'nɔn 'va. ɛn -kaa -mie "sia Rɔm 'nɔn 'va.

¹¹ -Kaa -mie a Crɛt 'nɔn 'a, ɛn -kaa -mie a Arabi 'nɔn 'a. ɛn Zuif 'nɔn a -kaa yei, ɛn min -mienun nɛn o yɪ -tɛala Zuif 'nɔn 'le Bali da bɛ o ya -kaa yei. ɛn -kaa -tʊdʊ pɛɛnɔn -kaa fla wei maan, te minnun zɪɛ o ya 'wɪ -dandan nɛn Bali -a drɛ bɛ -a vɪnan.»

¹² 'Wɪ o pɛɛnɔn 'kan 'e 'ciɪla "da, ɛn 'wɪ nɛn kɔ 'o yɪ 'o vɪ bɛ, wa'a tɔa dɪ, te waa laabo 'o cin lɔ 'nan: «'Wɪ zɪɛ 'bɛ 'ci bɛ cɪ 'nɔn?»

¹³ 'Pian te min -mienun o sɛɛ wo, -a vɪdɪ -a 'nan: «-Wɛn o -tɛa 'e 'ciɪladɪ "da.»

Pieri 'wi tin 'ba minnun le

14 Pieri 'lee Zozi 'le 'pasianən 'fuda -tʊ -tə lou, ən Pieri -a 'vɪ o yei wei 'plɛblɛ 'ji minnun pɛɛnən le 'nan:

«Zuif 'nən, 'lee 'ka pɛɛnən nɛn ka ci Zeruzalem 'gʊ, 'wɪ 'gʊɛ 'ka man, ən 'ka "trɔɛn "tə 'an wei le.

15 Te 'ka vɪ zɪɛ dɪ! Minnun 'gʊɛ, -wɛn "cɛɛ o -tɛa "dɪ. Bodrun nɛn tian, wə'a -wɛn mlinɛ dɪ.

16 'Pian 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Zoel -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ ci drɛnan.

17 Yaa 'vɪ 'nan:

⟨Bali "e 'nan,

tʊ -fɔla "da "ji bɛ,

an -taa 'mɛn lei 'saun 'a minnun da.

'Cee 'nɛn 'klɔnmɔnnun

'lee 'cee 'nɛn lɪmɔnnun Bali 'lewei ve.

Bali fɛnan -kɔɔnman

'yɪɛ -goei 'wein 'a 'cee -gobonun le.

Bali fɛnan -kɔɔnman

nyrinvla min cejenun le.

18 'Wɪ 'kpa, an -taa 'mɛn lei 'saun 'a

-klɔnmɔn 'lee lɪmɔn pɛɛnən nɛn waan "sua bɛ o da,

tʊ zɪɛ -a man

-e 'o Bali 'lewei vɪ.

19 An -cɛ -srɔn "wɪnun dra laji lou,

-e 'an 'lɛbo "fɔ wɪnun drɛ 'trɛda.

E -kɔɔn 'tɛ 'a, e -kɔɔn "nyɛn -a,

e -kɔɔn "lɔlu -koei "a.

20 Klun -tɔala yidɛ yra,

mɪɛn dra 'tɛndɛn "le nyɛn -zʊ,

'vaa -e Minsan -le yi -dan nɛn e "bia bɛ, 'e bɔ.

21 Tʊ zɪɛ -a man bɛ,

min nɛn e Minsan laabʊ bɛ,

Minsan -a "sia 'wɪ 'ji.> »

22 En Pieri 'e 'nan "nyian 'nan: «Izrael 'nɔn 'ka "trɔɛn "tɔ: Nazarɛti min Zozi 'ta 'trɛda, -cɛ -srɔn "wɪnɪn nɛn Bali ciɪla "va, ɛn yaa dre bɛ, yaa -kɔɔnman 'wein 'nan Bali 'bɛ 'pa 'sia.

23 En o min 'bɔ 'nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka -tɛ. Bali 'bɔ 'bɛ 'vɪ 'nan 'e dre zɪɛ, ɛn yaa -tɔa 'e 'cɛn 'nan e dra. Kaa -nɔn minnɪn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wɪɛ, ɛn waa -tɛ -a -pɛɪndɪ -a yɪba "plan da.

24 Pian Bali -a wɪuan -kanɔn 'va, yaa 'si 'ka -lɔ, -yɛɛ ci 'nan ya'a 'kɔlaman -e 'e 'fɔ -ka -le 'pleble 'wɪu dɪ.

25 En mingɔnnɛn David 'wɪ 'gɔvɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn Zozi man. Yaa 'vɪ 'nan: <Maan -tɔa 'nan 'kɔ 'vale Minsan -a 'kɔvɛ ci tɔ pɛɛnɔn man.

E ya tɔ pɛɛnɔn man 'an "srɔn te 'e 'klan "sia 'an 'ji 'wɪ dre nan.

26 Tɔ pɛɛnɔn man ci "nrandɪ a 'an 'lɔ, ɛn an Bali 'tɔ bɔ "dre -fɔa. ɛn -te an -ka ɔɔ, Bali ci 'ka 'saan 'an man dɪ.

27 -Yɛɛ ci 'nan Bali 'ka 'an lei tɔvɛ -ka -lɔ dɪ, ɛn ya'a 'e 'suzan 'tɔvɛ -e 'e fɔɪ -yrɛ -ji dɪ.

28 -Si nɛn waa "siala -e 'o 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ bɛ, yɪa kɔɔn 'mɛn, ɛn yɪɛ -kɔndɪ 'an "srɔn "le "wɛan 'an 'ci "nranman "fɔ.>

29 "Bɔɪnɪn, -si a 'e 'nɔndɪ 'mɛn -e 'an vɪ 'cɛɛ 'nan: -Kaa tra David -ka, waa 'wɔ, ɛn a -yrɛ a tɪan -kaa 'va 'gɔ.

30 'Pian, e ya Bali 'lewei vızan -a "nen, en yaa -təa 'e 'cən 'nan Bali -tə 'e wei -da -a vıdı -a 'yɾe 'nan: <'E kluda min -tə 'e 'leji mingənnən -ble.>

31 'Wı nen Bali -a 'vı 'nan 'e dra bε, David -a -nan 'yı 'e 'cən -yee "wεan nen, e min 'sizan 'wı 'ji -le wluandı -kanən 'va wı 'vı 'vaa en e drε. E 'nan: <Bali 'ka -a 'təvle -ka -lə dı, en ya'a fəvlle -yɾe -ji dı.>

32 Zozi 'bə nen an -yee 'wı ve 'gυε, Bali -a wluan -kanən 'va, en -kaa pεenən -kaa ya -a -nan yınən 'a.

33 Bali -a -nyran 'e 'pε "yi "da, en e lei 'saun nen e 'nan 'e -nən "bε yaa -nən -yɾe. -A lei 'saun 'bə zıε en Zozi 'ta -a 'kə da. -A 'bə nen ka cı -a -nan yınan, en ka cı -a da weinun mannan 'gυ.

34 -Yεε cı 'nan, David 'bə 'ka "e -kəvle laji dı, 'pian -a 'bə 'bε 'vı 'nan:

<Bali -a 'vı 'an 'san lε 'nan, 'i -nyran 'an 'pε "yi "da,

35 -trilii -e 'mεin 'nanmannən drε 'i 'cεin -trəa "davε -a.>

36 -Yee "wεan 'ka Izrael 'nən pεenən 'ka -ci -tə 'wein 'nan, Zozi nen kaa -tε -a -pεındı -a yıba "plan da bε, Bali -a drε Minsan -a, en yaa drε 'trədanən pεenən 'sizan 'wı 'ji Crizi -a.»

-Leglizi tεde -trəanan

37 Zi minnun nen -nan bε, o 'wıwun zıε -a 'man bε, -a 'wı wla o man. En waa laabυ Pıeri 'lee Zozi 'le 'pasianən -mienun lə 'nan: «"Bəvınnun, "kə "dra "mən 'kə?»

38 En Pıeri 'e 'nan wlε 'nan: «'Ka 'si 'wı 'wlıdı "drədı man, -e 'ka 'fli -nən Bali lε, -e o 'ka -tədv pεenən -batize drε Zozi 'tə da, -e Bali 'e 'cee 'wı 'wlıdı fui, -e 'e 'yee lei 'saun 'nən 'cεε.

39 -Yεε ci 'nan, Bali -le 'wι nen yaa 'vι 'nan 'e dra be, 'ka le nen, en 'cee 'nennun le nen, 'lee minnun pεenon nen o ya tian -kωbli en Minsan nen -cee Bali -a be, e "ta -daa "o laabole be, o le nen.»

40 En Pieri 'wι "kaga "pee 'vι "nyian -wλε, -e 'o -to 'nan 'wι 'kpa nen be, e 'wι 'pla -wλε. Yaa 'vι -wλε 'nan: «'Ka 'fli -non Bali le, -e Bali 'e 'ka 'si yra yidi nen e "ta -daa "bole 'wι 'wliidi "drenon man be -yrō.»

41 Minnun nen o Pieri wei 'man 'yi "be, Zozi 'le 'pasianon o -batize dre. Yi 'bō zιe -a da, min -kpi yaaga be 'o 'fli -non Bali le.

42 En tu pεenon man 'winun nen Zozi 'le 'pasianon -a "paaman o ji be, waa maan te o 'ta wola "da 'o 'ci 'fidaa 'a. O ci a -twli, o "paa 'o cin va te 'o cin man wι dra. O pεenon fe -twli "ble 'e cin va Minsan -cin -trōadi o ji -a, en o Bali trv "baa 'e cin va.

43 Zeruzalem 'non nen -nan be nyen o cεen kō Zozi 'le 'pasianon -ce -srōn "winun 'lee 'lebo "fō winun dra.

44 Minnun pεenon nen o yi -tera Zozi da be, o ya 'e cin va, en -wee fenun pεenon a 'e cin va.

45 'O 'lō fenun pεenon 'tan, en waa man "lala pli minnun man. O min -tv "le "non "le zι "lala 'wι ci "man "be -yee 'wι 'zv.

46 Tv -tvdv pεenon man, te 'o cin ye Bali -pan 'kuin, 'kōn 'tvdv nen o -wee -blife -tōmlan 'ji be, 'o cin -pliman -e 'o 'kv -a -bli ci "nran 'lee ci 'fidaa 'a.

47 O Bali bōa te minnun o 'tō "yi "ve. En tu pεenon man be, Minsan minnun "sia 'wι 'ji te e o -sean "o va.

3

Pieri min -srandi "tra "tv beli

¹ Yi -tu da, te yide tēnla, en Zan 'lee Pieri "ta -ko yidēa Bali tru 'bale.

² Bali -pan 'kōn 'bō man -klōn -yɾe nēn waa laabo -kpein fenyian bē, min -srandi "tra "tu yɾa -a "nēn. -A min 'bō, waa -ya zɪe. Tu pēnōn man, o -taa min 'bō 'nyenlēa -kpein 'bō "srōn 'nan te e "lala tru "baa minnun nēn o -wlamlan Bali -pan 'kuin bē -wlo.

³ Zi e Pieri 'lee Zan 'yɪ te o "ta -wlamlan bē, en e fē tru 'ba -wlo.

⁴ Tōn en Pieri 'lee Zan 'o yie 'sēn "da, waa -nanjēn, en Pieri "e -yɾe 'nan: «'I 'kū 'nanjēn.»

⁵ En e o -nanjēn, "yee 'ji "le o "ta fē -tu -nōan 'yɾe.

⁶ En Pieri "e -yɾe 'nan: «"Lala 'ka 'an 'lō dɪ, en -siga 'ka 'an 'lō dɪ, 'pian fē nēn 'an 'lō bē, maan -nōan 'yie: Nazaretɪ min Zozi Crizi 'tō da, 'i 'wluan lou, 'i 'ta wlo!»

⁷ -A -nan nēn yaa 'kun 'e 'pē "yi "man, en yaa wluan lou. 'Nun tōn en min -srandi "tra zɪe -a cēin 'lee -a -sezenēnnun -tō 'e man 'pleblē.

⁸ E drē "klɪ, en e -tō lou, en e 'ta wōdɪ 'sia 'o 'vale Pieri 'lee Zan -a. O wla Bali -pan 'kuin, te e -ko 'ta wōdɪ -a. E -ko 'sōdɪ -a lou, te e Bali 'tō bōa.

⁹ Minnun pēnōn -a 'yɪ 'ta wōnan, te e Bali 'tō bōa.

¹⁰ Waa -tōa 'nan, min nēn 'e -nyrandi -klōn -yɾe nēn waa laabo -kpein fenyian bē -a "nēn te e fē tru "baa bē -nyɾēn. En 'wɪ nēn e drē -yɾe "bē -a 'wɪ ciila minnun pēnōn da, 'wɪ o 'kan.

Pieri 'wɪ tin 'ba Bali -pan 'kuin

¹¹ Te ya'a tian 'silē Pieri 'lee Zan "srōn "dɪ, en o 'bō Bali -pan 'kōn 'lē "nēn "nēn waa 'tō 'pa Salomōn man bē -a -nan, tōn en minnun nēn 'wɪ o 'kan 'gōe, o -kū o 'lē flan -a.

12 Zi Piəri 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, tɔɔn ɛn e -wɪɛ 'nan: «Izraɛl 'nɔn, -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ 'ka 'kan? -Mɛ "le "wɛan nɛn ka 'kʊ -nanʒɛan? Bali -le 'plɛblɛ 'bɛ min 'gʊɛ -a beli, 'kʊ 'bɔ 'le 'plɛblɛ "ɕɛɛ dɪ.

13 Bali nɛn e ɕɪ Abraam -le Bali -a 'lee Izak -le Bali -a 'lee Zago 'le Bali -a 'lee -kaa tranun -le Bali -a bɛ, -yɛɛ e 'suzan Zozi Crizi -le 'plɛblɛ 'ɕɪ kɔɔn. -A -pɪ Zozi zɪɛ, Pilati "e 'vɪ 'nan 'o 'si "man 'pian ka'a 'wɪɛ "man "dɪ. Ka kɔala "man, ɛn kaa -nɔn minnun lɛ, ɛn waa -tɛ.

14 Min nɛn 'bɛ a Bali 'lɛ 'saun ɛn 'bɛ a min tɪglɪ 'a bɛ, 'ɕɛɛ 'nɔn ɛn wɛɛ 'tɛ, ɛn ka wɪɪ min -tɛzan man 'bɛ "pa 'ji 'nan te 'wɛɛ 'tɛ dɪ.

15 Ka min nɛn e ɕɪ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a san -a bɛ, -a -tɛ, 'pian Bali -a wluan -kanɔn 'va, ɛn kʊ ya -a -nan yɪnɔn 'a.

16 Yi -tɛradɪ -a 'tɔ da -le "wɛan, -a 'tɔ 'bɔ 'le 'plɛblɛ min nɛn kaa -tɔa ɛn kaa ye 'gʊɛ e beli. Yi -tɛradɪ Zozi da 'bɛ beli "fo 'ka pɛɛnɔn yɪɛ man 'gʊ.

17 'An "bʊɪnun, maan -tɔa 'nan 'wɪ nɛn 'ka 'bɔ 'lee 'ka 'tanɔn 'a drɛ Zozi lɛ bɛ, ka'a -ɕɪ -tɔlɛ 'vaa, ɛn kaa drɛ dɪ.

18 'Pian Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e drɛ zɪ, -e 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn -a 'vɪ bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. -A 'wɪ zɪɛ, -yɛɛ ɕɪ -yɛɛ min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -le yra yɪdɪ -a.

19 -Yɛɛ "wɛan 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ, -e Bali 'e 'ɕɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.

20 -Te kaa drɛ zɪɛ -e Minsan Bali 'e 'fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'ɕɛɛ, -e min 'sizan 'wɪ 'ji Zozi nɛn yaa 'pla 'ɕɛɛ vɛ -a bɛ, 'e -ta -a.

21 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Zozi Crizi -fo tian laji -trilii -e tʊ nɛn Bali 'e 'nan 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'kɔan 'trɛda dɪ "le 'trɛda pou sianan 'zʊ bɛ, 'e 'bɔ. 'Wɪ zɪɛ, Bali 'lewei vɪnɔn 'saun -a 'vɪ 'e 'ɕɛn.

22 Moizi -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan:
 <Minsan nɛn 'cee Bali -a bɛ,
 e -taa Bali 'lewei vɪzan -tʊ -a 'cɛɛ "le 'mɛn 'wɪ 'zv.
 'Ka 'va nɛn e min zɪɛ -a "sia,
 'ka min zɪɛ -a wei man -e 'ka 'ta wɔla "da.

23 'Pian bii nɛn yi'a min zɪɛ -a wei manlɛ dɪɛ,
 'i klu "so Bali -le minnun yei.>

24 ɛn 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Sanmian 'lee Bali
 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn nɛn o -ta -yee -sru "bɛ, waa 'vɪ
 bɛ, -yɛɛ cɪ "mɛn "drɛnan 'gʊ.

25 Bali 'lewei vɪnɔn zɪɛ ka ya o kludanɔn 'a, ɛn 'wɪ
 nɛn Bali -a 'vɪ -kaa tranun lɛ 'nan 'e dra bɛ, 'cɛɛ cɪ -a
 "nɛn "blɪnɔn 'a. Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan:

<'I kluda min -tʊ 'tɔ 'ji

an -fɛa ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man,

tɔɔn ɛn Bali -ta 'e 'suzan 'a.>

26 -Yee "wɛan Bali 'e 'suzan Zozi Crizi 'bɔla 'ka 'va
 'e 'flin 'nan -e 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli
 -nɔn -yrɛ -e 'e -fɛa vɪ 'ka man.»

4

O -kʊ Pɪɪri 'lee Zan -a tin 'banɔn 'cɛin -da

1 Pɪɪri 'lee Zan -fʊ tin 'banan minnun lɛ, ɛn Bali
 -pannɔn 'lee min nɛn e yiɛ -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bɛ
 'lee Saduze 'nɔn 'ta.

2 'Bli 'fɔ o ji 'nan, Zozi 'le 'pasianɔn "fli zɪɛ o ya
 'wɪ "paanan minnun ji, te waa ve -wɪɛ 'nan, Zozi
 wluan -kanɔn 'va, -yee "wɛan minnun nɛn o -ka bɛ
 o wuanla -kanɔn 'va.

3 O Zozi 'le 'pasianɔn "fli zɪɛ o 'kun, ɛn o -kʊ o -
 fɔɛ -pʊ 'kuin 'nan -e tʊ 'e 'cɛn o man, kɔɔ fɛnan -kʊ
 -kɔɔbli.

4 'Pian minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o "kaga "fɔ
 Zozi 'va, ɛn Zozi -sru 'ta wɔnɔn "nɛn 'bɔ -kpi 'soolu
 (5.000).

⁵ Zı tu cεen bε, en Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'lee 'fluba 'ci vınɔn 'o cin 'yı Zeruzalem.

⁶ Bali -pannɔn 'tazan Ane a o va, 'lee Kaifa 'lee Zan 'lee Alexandre 'lee Bali -pannɔn 'tazan "srɔnnɔn -mienun "nyian.

⁷ En o 'nan 'o 'ta Pieri 'lee Zan -a 'o yei. Zı Pieri 'lee Zan -ta bε, en waa laabu -wɔ 'nan: «'Plεble "cεn "a nɛn ka min -srandı "tra beli, en -tı 'tɔ da nɛn ka 'winun zıε -a dra?»

⁸ En Pieri nɛn 'e fadı Bali lei 'saun 'le 'plεble 'a bε, e 'nan -wɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lee min cejenun,

⁹ -te cεεγv o 'wı laabu 'kɔ 'ɔ 'yi "nɛn kva drε min -srandı "tra "lε bε -a da bε 'lee min nɛn kva drε -a 'tɔ da bε -a da bε,

¹⁰ kva ve 'cεε -e 'ka -tɔ, en "nyian -e Izrael 'nɔn pεenɔn 'o -tɔ 'nan: Nazaretı min Zozi Crizi nɛn kaa -tε -a -pεındı -a yiba "plan da, en Bali -a wluan -kanɔn 'va bε, -a 'tɔ da nɛn ka min 'labε -a ye 'e 'belidı.

¹¹ E ya 'e 'cɛn -tɛdı Bali -le 'fluba 'saun 'ji 'nan:

«-Kɔlε nɛn 'ka 'kɔn 'tɔnɔn,

kaa tuv 'ka 'pela koda bε,

-yεε drε 'kɔn 'tɔ -kɔlε tıglı 'a.»

¹² -A 'saza 'va nɛn 'belidı cı, -yεε cı 'nan lakɔlε 'wlu 'gɔ, Bali 'ka 'tɔ 'tɔ -nɔnlε minnun lε -e min 'e 'ciɔla "va -e 'e 'belidı yı dı.»

¹³ Tɔɔn en tin 'banɔn nɛn 'o cin 'yı bε 'wı o 'kan. - Yεε cı 'nan, waa -ci -tɔ 'nan, Pieri 'lee Zan -le 'wı nɛn waa 'vı bε, o yi -tɛra 'o 'fli da en nyɛn 'ka o ji dı. En waa -ci -tɔ "nyian 'nan, Zan 'lee Pieri bε 'flanɔn "tun "nɛn waa, en wa'a Bali -le 'fluba -tranlεa dı. 'Pian waa -tɔa 'nan, 'o 'vale Zozi nun -a o 'ta wɔla,

14 εἰν μῖν -srandi "tra "nen -ce 'si "man te waa ye 'e 'todi o "srən "be, -yee "wean 'wi 'tu 'ka o ji -e 'o vi di.

15 Τῶν ἐν ο 'nan -wle 'nan 'o 'man 'ten "tiennən. -A -nan nen -sa -fola tin 'banən 'bō yei.

16 Ἐν waa laabudi 'sia 'o cin lō 'nan: «Kaa dra minnun 'labε -wle 'kō? Zeruzalem 'nən pεenən -a -ci -tōa 'wein, 'nan -ce -srən "wi -dan nen 'labε -wεε dre. Ἐν -ka'a 'kolaman -a -sa -fōdi -a di.

17 'Pian -e o "fli zιε, -e -wee 'wi 'bō 'e vιε 'e fuila "man "minnun pεenən 'va diε, -kaa 'wi 'pla -wle 'kragla 'nan, te o 'wi tin 'ba min -tu le "nyian -wee Zozi zιε -a 'tō da di.»

18 Τῶν ἐν ο Zan 'lee Pieri laabu, εἰν ο 'wi 'pla -wle 'kragla 'nan, te 'o 'wi tin 'ba "nyian minnun le Zozi 'tō da di, εἰν te 'o 'wi "paa "nyian minnun ji Zozi 'tō da di.

19 Ἐν Pieri 'lee Zan "e 'nan -wle 'nan: «'Wi nen e ci tigh be, 'ka vi 'ka 'bō 'a: 'Ku 'ta wōla 'ka wei da, -baa 'ku 'ta wōla Bali wei da?

20 'Pian 'kue ve be 'wi nen kua -nan 'yi, εἰν kua 'man be, ku'a 'kolaman -e 'ku 'lebo 'pla "da -a 'wi zιε -a vidi -a di.»

21 Τῶν ἐν tin 'banən 'wi 'pla "nyian -wle 'kragla 'kpa, εἰν ο -si -nən -wle 'nan 'o 'ku. Tin 'banən 'bō 'ka -kolale -si -tu yidi -a -e 'o 'wi 'nən -wle "di, kō minnun pεenən a Bali 'tō bōnan 'wi nen e dre be -yee "wean.

22 Ἐν "nyian min -srandi "tra "nen -ce -srən "wi zιε e dre, εἰν -ce 'si "man "be, min ceje nen -a le -fuba sinjen -cia "be -nyren.

Zozinən Bali trv 'ba

23 Ζι ο 'si ο man be, εἰν ο -ku 'o "bu Zozinən -mienun va, εἰν 'wi nen Bali -pannən 'tanən 'lee min cejenun -a 'vi -wle "be, ο -wee 'vi.

24 En zi o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o pɛɛnɔn 'ci drɛ 'tʊ, ɛn o Bali trʊ 'ba 'nan: «'Kʊ 'san, yɪɛ 'trɛ drɛ, yɪɛ lakɔlɛ 'pla, yɪɛ jemɪɛ 'lee 'e 'va fɛnʊn pɛɛnɔn drɛ.

25 Yɪɛ 'pa 'kʊ tra David 'le 'yɪɛ lei 'saun 'a 'nan:
 <-Mɛ "le "wɛan nɛn 'bli a 'e 'fɔdɪ 'lɛglɔn pɛɛnɔn da
 minnʊn ji zɪɛ,
 ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ nɛn -a -ci "ka "dɪɛ,
 -a -cin a minnʊn ji zɪɛ?

26 'Trɛda mingɔnnɛn nʊn 'o man wʊʊ 'kuli da,
 ɛn 'o 'ci 'pa 'o 'vale minnʊn tanɔn 'a
 Minsan Bali 'lee -yee min nɛn yaa 'si "va
 ɛn yaa 'pa 'sia 'nan 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ o man.»

27 'Wɪ 'kpa nɛn, -yɛɛ ci 'nan Erodi 'lee Ponzʊ Pilati 'o
 cin 'yɪ 'fla zɪɛ -a da 'o 'vale -pɛnnɔn 'lee Izraɛl 'nɔn
 'a, ɛn 'o 'ci 'pa 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si "va, ɛn
 yia 'pa 'sia, 'nan 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ -a man.

28 'Wɪ nɛn yia 'vɪ 'i 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'lee 'i 'bɔ 'ci 'sɔ 'a 'e
 'cɛn bɛ, -a 'bɔ nɛn waa 'lɛ sɔɔ.

29 -Yee "wɛan, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Minsan Bali, 'i 'wɪ nɛn
 waa dra -wɪɛ "bɛ, 'i yɪ 'i drɛ -e 'i 'sunɔn 'o 'yɪɛ 'wɪ
 'nɔnnɔn vɪ minnʊn lɛ yɪ -tɛradɪ 'o 'fli da -a.

30 'I 'yɪɛ 'plɛblɛ 'ci -kɔɔn 'dʊ -e 'i 'sunɔn 'o -cɛ 'si
 minnʊn man -e 'o 'lɛbo "fɔ wɪnʊn 'lee -cɛ -srɔn
 "wɪnʊn drɛ 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si "va "bɛ
 -a 'tɔ da.»

31 Zi o cɛɛn Bali trʊ 'badɪ man bɛ, ɛn fɛnan nɛn o
 ci 'o cin yɪdɪ bɛ -a -nan nyɔɔndɪ 'sia, tɔɔn ɛn Bali lei
 'saun o pɛɛnɔn 'fa, ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia
 minnʊn lɛ te "klan 'ka o ji "nyian dɪ.

Zozinɔn 'pa 'o cin va 'wɪnʊn drɛnan

32 Minnʊn pɛɛnɔn nɛn o yɪ -tɛra Zozi Crizi da bɛ,
 o drɛ min -tɔwli "a, o ci wɪ a -tɔwli. -Te min -tɔ yɪfɛ
 a bɛ, te o pɛɛnɔn 'le vɛ nɛn.

³³ Plɛblɛ -dan nɛn -wɔ "bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn o Minsan Zozi 'le wluandi -kanɔn 'va wɪ ve minnun lɛ, ɛn "nyian bɛ, Bali -le -fɛa a o man 'kpa.

³⁴ Fɛ -tɔ 'ka 'kle min -tɔ man o va dɪ. Kɔɔ minnun nɛn -wee fei 'lee 'kɔnnun a bɛ waa -tan, ɛn o -ta -a man "lala -a,

³⁵ ɛn waa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wlu. Zozi 'le 'pasianɔn zɪɛ, o min -tɔ "le "nɔn "le zɪ "lala 'wɪ cɪ "man "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

³⁶ Levi min -tɔ a o va, waa -ya Sipri 'lɛglɔn 'ji, -a 'tɔ nɛn Zozeɸv, ɛn Zozi 'le 'pasianɔn -a 'tɔ 'pa "nyian Barnaba, 'bɛ 'ci 'bɛ cɪ 'nan min nɛn e min "koe -tɔa 'e da.

³⁷ -Yee fei nɛn 'e 'lɔ bɛ yaa -tan, ɛn e -ta -a man "lala -a, yaa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wlu.

5

Anania 'lee Safira -le 'wɪ

¹ Pian min -tɔ a, -a 'tɔ nɛn Anania, 'o 'vale 'e nan Safira -a o 'wee -yɔ -tan.

² Yaa man "lala -mie 'si "va, ɛn yɛɛ 'pla 'yee vɛ -a, -a nan -a -tɔa zɪɛ, ɛn e -kɔ -a -nyranman -a Zozi 'le 'pasianɔn lɛ.

³ Tɔɔn ɛn Pieri "e -yɛɛ 'nan: «Anania, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'fli 'tɔɪ ɛn Satan wla 'i 'ji, ɛn i 'wlu 'sɛn Bali lei 'saun lɛ, ɛn i 'yie -yɔ man "lala -mie 'pla 'yie vɛ -a?

⁴ 'I 'bɔ 'le -yɔ nɛn, ɛn yia -tan. ɛn zɪ yia -tan, -a man "lala bɛ, 'i 'bɔ 'le vɛ "cɛɛ dɔv? ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ, yia nrɔn 'i 'ji? Minnun lɛ "cɛɛ i 'wlu 'sɛn dɪ, 'pian Bali lɛ nɛn i 'wlu 'sɛn.»

⁵ Zɪ Anania 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, e -tria, ɛn e -ka. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -dan -sɛn o ji.

6 -Gobonun nen -nan be, o so 'pa -a -kadı man, en o -ku -a wole.

7 -A -nan 'mən -trilii, "be -sru en -a nan -ta, te 'wı nen e dre be, ya'a tian "e "manle dı.

8 En Pieri -a laabv -yrɔ 'nan: «-Yɔ nen kaa -tan be, -a man "lala nen 'gv?»

En -a nan -a wun -fɔ 'nan -a man "lala nen be.

9 Tɔɔn en Pieri "e -yre 'nan: «-Me "le "wean nen 'ka 'ci 'pa, en ka Minsan lei 'man -tan? "I 'yio, minnun nen wei -sran 'wv be, o nen 'kɔn 'le "nen "be, o "ta -ko "nyian "yie "a.»

10 Nun tɔɔn e -tria Pieri 'wlu, en e -ka. -A -nan nen -gobonun wla o 'bɔ "man te e ya 'e 'kadı, en waa 'sia o -ku -a wole 'e -sran "srɔn.

11 -Leglizi 'nɔn 'lee minnun pɛɛnɔn nen o 'wı zıe -a 'man be, "klan -dan -sɛn o ji.

Zozi 'le 'pasianɔn minnun "kaga beli

12 Zozi 'le 'pasianɔn 'lebo "fɔ wı 'lee -ce -srɔn "wı "kaga dre minnun yie man. Zozinɔn pɛɛnɔn a 'o cin yıdı Bali -pan 'kɔn 'le "nen "nen waa 'tɔ 'pa Salomɔn man be -a -nan. -A -nan nen 'o cin ye 'e 'cɛn.

13 En minnun nen o 'ka Zozi 'va dıe o -tv 'ka -plile o man dı, 'pian te o Zozinɔn 'tɔ "yi "ve.

14 Minnun "kaga "yi -tera Minsan da, -e 'e 'sia lımɔn 'lee 'klɔnmɔn man, te o -ko -sendı -a Zozinɔn 'va.

15 Minnun 'bɔla 'ji -ce -tɛnɔn 'a 'fla yei, te o -ce -tɛnɔn 'bɔ nyianla -saa 'lee nyinnan "dave -mienun da. Minnun zıe, waa "nrɔnman 'o 'ji, 'nan -te Pieri "ɛ ciı -e -a fulɔ lei "tun 'e 'ciı min -tv da 'fɛndaa.

16 Minnun "kaga "sia 'flanun nen Zeruzalem "srɔn "be -a da, te o -taa "nyian -ce -tɛnɔn 'lee

minnun nen pən 'e 'pε kle o man bε waa, te o pεenən
"belia.

Minnun 'te 'pa Zozi 'le 'pasianən da

17 Man budi wlala Bali -pannən 'tazan 'lee
Saduze 'nən 'ji Zozi 'le 'pasianən man.

18 -A -nan nen o Zozi 'le 'pasianən 'kun, εn o o -fə
-pu 'kuin.

19 'Pian zi -pei 'tan bε, εn Minsan -le 'pasiazan -tu
-ta -pu 'kən 'lε 'sule o da, e o 'bəla bei, εn e 'nan -wle
'nan:

20 «'Ka 'ku Bali -pan 'kuin -e 'ka Bali wei nen e
'belidi -nən "bε -a -nan wı vı minnun lε.»

21 En o wı "man. Bodrun puunən o -ku Bali -pan
'kuin, εn o 'wı "paadi 'sia minnun ji.

Tu 'bə zıε -a wlu bε, Bali -pannən 'tazan 'lee 'e
"srənnən tin 'banən cin 'yı 'o 'vale Zuif min cejenun
-a. En o minnun 'pa 'sia -pu 'kuin 'nan 'o 'ta Zozi 'le
'pasianən 'a.

22 'Pian, minnun nen o o 'pa 'sia bε, wa'a Zozi 'le
'pasianən yıε -pu 'kuin dı. En o 'li 'o da tin 'banən
'va, o 'wı zıε -a 'sinan 'pa -wle.

23 Waa 'vı -wle 'nan: «-Pu 'kən a 'e 'fədi -ji "fo, εn
'sounjanun a -a 'lε "nen 'pian zi ku 'kən 'le 'su bε, ku'a
Zozi 'le 'pasianən yıε -ji dı.»

24 Zi min nen o yıε -təa Bali -pan 'kən 'va bε, 'lee
Bali -pannən 'tanən 'wı zıε -a 'man bε, wa'a 'wı 'tu
yıε -e 'o vı Zozi 'le 'pasianən 'le 'sandı da dı, εn waa
laabu 'o cin lə 'nan, -mε "wı 'bε cı zıε.

25 -A -nan nen min -tu -ta -a vıε -wle 'nan: «"Ka
'yıə, minnun nen ka o -fə -pu 'kuin 'gυε, o ya 'wı
"paanan minnun ji Bali -pan 'kuin.»

26 En min nen e yıε -təa Bali -pan 'kən 'va bε 'lee
'yee minnun -ku o 'kunlε, εn o -ta waa. 'Pian wa'a

drele -sa -a di, koo "klan a o ji 'nan minnun "ta -kole weenman 'o 'va.

²⁷ Zi o -ta waa be, en o -ku waa tin 'banon 'le. -A -nan nen Bali -pannon 'tazan 'wi laabu -wlo.

²⁸ E 'nan -wle 'nan: «Ku 'wi 'pla 'cee 'kagla 'nan, te 'ka 'wi "paa "nyian minnun ji 'to 'labε -a da di. "Ka 'yio "le kaa dre, en 'cee 'wi "paadi fuila "man Zeruzalem "fo, en ka 'nan minnun le 'nan, 'kve min zie -a -te.»

²⁹ Toon Pieri 'lee Zozi 'le 'pasianon -mienun -a 'vi -wle 'nan: «Bali wei da nen min 'ta 'wola 'e 'flin 'vaa -e 'e 'ta wola min wei da.

³⁰ Zozi nen kaa -te -a -peindi -a yiba "plan da be, 'ku tranun -le Bali -a wluan -kanon 'va.

³¹ Bali -a -nyran 'e 'pe "yi "da, en yaa dre min 'sizan 'wi 'ji -a. En yaa dre min tazan -a. Yaa dre zie 'nan -e Izrael 'non o 'si 'o dre wi -wli di "man -e Bali 'e -wee 'wi 'wli di 'fui.

³² Ku ya 'wi zie -a -nan yinon 'a, en lei 'saun nen Bali -a -non minnun nen o 'ta 'wola Bali 'bo wei da be -wle "be, e ya "nyian -a -nan yizan -a.»

³³ Zi tin 'banon 'wi zie -a 'man o da be, en 'bli 'fo o ji 'e 'ciila "da, o ya "vale o Zozi 'le 'pasianon 'bo -teeman.

³⁴ Pian Farizen min -tu nen waa laabo Gamaliel, e Moizi -le -pei 'fluba "paaman, en minnun peenon -a boa "be, e -to lou tin 'banon yei, en e 'nan 'o Zozi 'le 'pasianon 'man 'ten "tiennon.

³⁵ -A -nan nen e 'nan tin 'banon le 'nan: «Izrael 'non, 'wi nen ka "ta -a dra minnun 'labε -wle "be, 'ka 'wulo -ji "nrōn "da 'kpa.

³⁶ Min -tu nen waa laabo Teida be, e 'bola -a -nan 'ka tian 'monle "bo di. Zi -yee 'wi 'bola zie, e 'nan 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan tu -a, en min -yaa sinjen soonla -a -sru. 'Pian waa -te, en minnun nen o soonla

-a -sru "bε o fuila "man. Min -tυ 'ka "nyian -fυλε -nan di.

³⁷ "Bε -sru, te min "nrɔndɪ tυ 'bɔ, εn Galile min Zuda "e "ta wυ, "bε minnun "kaga "sεn 'e -sru. 'Pian wεε 'tε "nyian, εn minnun pεεnɔn nεn o sɔɔnla -a -sru "bε, o fuila "man.

³⁸ 'Bε nεn 'gυε maan ve 'cεε 'nan, te 'ka "trɔεn "tɔ "nyian minnun 'labε o va dɪ, εn 'ka 'si o man 'o 'kυ. -Yεε ci 'nan, -te -wee 'wɪ nεn 'o ci "man "bε 'nan min wei da nεn o 'ta 'wɔla bε, "te 'li 'pei te -a 'wɪ 'nyan.

³⁹ 'Pian -te Bali wei da nεn o 'ta 'wɔla bε, "te ka'a 'kɔlaman o fuiladɪ -a "man "dɪ. 'Ka drε "yi, "tɔgɔ 'ka 'kuli -tan Bali man.»

Tɔɔn εn tin 'banɔn -a 'sia Gamaliel -le vε da.

⁴⁰ O Zozi 'le 'pasianɔn laabυ, εn o 'nan 'sounjanun lε 'nan 'o o -sɔn -ngble -a, εn o 'wɪ 'pla -wλε 'nan, te 'o 'wɪ tin 'ba "nyian min lε Zozi 'tɔ da dɪ. Tɔɔn εn o 'si o man.

⁴¹ -A -nan nεn Zozi 'le 'pasianɔn 'si tin 'banɔn 'lε. O 'si o 'lε ci "nran -a, kɔɔ 'o yra 'yɪ Zozi 'tɔ 'ji.

⁴² Yi -tυdυ pεεnɔn man te o ya Bali -pan 'kuin 'lee 'wee 'kɔnnun -ji, wa'a 'flinlε 'wɪ "paadi -a dɪ, εn wa'a 'flinlε Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnun lε dɪ.

6

O Etiεnεn 'lee min 'shεεdυ 'si "va -e 'o 'pa Zozi 'le 'pasianɔn 'va

¹ Tυ zɪε -a man te Zozinɔn a bɔnan "kaga "bε, εn minnun nεn o Grεk wei -fɔa "bε, o Zuif 'nɔn nεn o Ebre wei -fɔa "bε, o man wɪ 'pla 'nan, tυ pεεnɔn man, -te "wεε -blifεnun -pli "bε o ci "saan 'o 'va -calenun man.

2 En Zozi 'le 'pasianon 'fuda "fli Zozinon pεenon cin 'yi, en o 'nan -wle 'nan: «E 'ka 'yi, -e -kaa Bali -le 'wι 'tvi -e -kaa "trɔen "tɔ -blife -le 'wι "ji dι.

3 -Yee "wεan "bvinun, 'ka min -wεε 'ka 'va 'sɔravli -e -kaa o 'pla 'nyranman zιε -a da. O 'non zιε, 'o 'tɔ "yi 'e 'kɔn minnun 'le, 'o 'kɔn minnun nen o 'ta wɔla Bali lei 'saun 'le 'wι da bε waa, en 'o 'kɔn 'wι 'tɔnon 'a.

4 -Cee vε bε, -e -kaa yiε 'trɔa Bali -le 'wι da te -kaa Bali trv "baa.»

5 'Wι zιε, e Zozinon pεenon 'ci 'sɔ, en o Etiεnen -tɔ. Etiεnen zιε, e yi -tεala Bali da 'kpa, en e 'ta 'wɔla Bali lei 'saun 'le 'wι da. En o Filipv 'lee Prokɔr 'lee Nikanor 'lee Timon 'lee Parmena 'lee Antios min Nikola nen e dre Zuif min -a bε, o 'yi.

6 Zozinon o kɔon Zozi 'le 'pasianon le, tɔon en 'o 'pe 'pla o da, en o Bali trv 'ba -wle.

7 Bali -le 'wι 'nɔnnon 'ko fuiladi -a "man, te Zozinon 'ko bɔdi -a "kaga Zeruzalem, en te Bali -pannon "kaga 'ta wɔla "nyian Zozi 'le 'wι da.

Minnun Etiεnen 'kun

8 Bali 'yee 'pleble 'lee 'yee yidi "yi "non Etiεnen le, -a 'bɔ 'a nen e -ce -srɔn "winun 'lee 'lebo "fɔ winun dra minnun yiε man.

9 'Pian minnun nen o -ko Bali trv 'balε nɔannun nen o 'si o man bε, -wee cin yi 'kuin bε, o -sa -fɔdi 'sia 'o 'vale Etiεnen -a. Minnun zιε Zuif 'non nen waa, o "sia Sirene, en o -mie "sia Alezandri, en o -mie "sia Silisi 'lee Azi 'leɣlon 'ji.

10 'Pian Etiεnen o "kle "sa -fɔdi -a. -Yεε ci 'nan 'wι 'tɔdi nen Bali lei 'saun -a -nɔan -yre "bε -a 'bɔ 'a nen 'e "we.

11 En o -kv -fɔlɛ minnun -sru "lala -a 'nan 'o vɪ Etienɛn man 'nan, 'o 'bɔ "man te e ya Moizi 'lee Bali 'tɔ srɛnan.

12 'Wɪ zɪɛ, e 'bli 'fɔ min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'ji, en o -kv -a 'kunlɛ -sa -a, en o -kv -a tin 'banɔn 'cɛin -da.

13 O -fɔ "nyian minnun peenun -sru, en 'o 'ta 'wlu 'sɛnlɛ "man "nyian. Waa 'vɪ 'nan: «Min 'gɔɛ, e wɪ 'wɪdɪ Bali -pan 'kɔn nɛn Bali -le vɛ -a bɛ -a man, en e wɪ "nyian -wɪdɪ Moizi -le -peinun man.

14 Kɔva 'man "da 'nan: Nazaretɪ min Zozi 'kɔn zɪɛ -a -wia, en Moizi -le -peinun nɛn yaa -tɔ -kaa tranun lɛ bɛ, Zozi -a limlan -e -ka'a vɪlɛ -kaa 'ta wɔla "da "dɪ.»

15 -A -nan nɛn minnun pɛɛnɔn nɛn tin 'banan bɛ, 'o yɪɛ 'sɛn Etienɛn da, en waa yra 'yɪ "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ -zv.

7

Etienɛn 'wɪ tin 'ba tin 'banɔn lɛ

1 Tɔɔn en Bali -pannɔn 'tazan -a laabv Etienɛn -lɔ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn?»

2 En Etienɛn "e 'nan: «'An "bɔvɪnɪn, 'an "tɪnɪn, 'ka "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ. 'Li 'kpa te Abraam -nyɛanla Mesopotami bɛ, en -cee Bali nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, 'e 'fli kɔɔn -yrɛ 'vaa, en e -kv -nyɛnlɛa Aran.

3 E 'nan Abraam lɛ 'nan:

⟨'I 'si 'yɪɛ 'lɛglɔn 'ji,
'i si 'i 'mangulinun va,

-e 'i 'kv 'trɛ nɛn

an "ta -daa -a -kɔɔnlɛ 'yɪɛ 'gɔɛ -a da.⟩

4 En Abraam 'si Kalde 'lɛglɔn 'ji, en e -kv -nyɛnlɛa Aran. E -fv -nan nun. Zɪ -a "tɪ "ka bɛ, en Bali -ta -a 'lɛglɔn nɛn ka cɪ -ji cɛɛgv 'gɔɛ -a -ji.

⁵ Bali 'ka -yee -yɔ -nɔnlɛ 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji dɪ. Bali 'ka -yee "blinan "wɛnnɛn 'nɔnlɛ dɪ. 'Pian e -tɔ 'e wei da 'nan 'e 'lɛglɔn zɪɛ -a -nɔan -yrɛ -yee vɛ -a, ɛn -yee -sru 'e -nɔan -a klu ɛ. Bali 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, te Abraam -le 'nɛn "ka "dɪ. 'Pian Bali -a 'vɪ 'nan:

⁶ <'Lɛglɔn nɛn -pɛn da bɛ,

-a 'ji nɛn 'i kludanɔn -nyɛanla.

O -kɔan "minnun -le nɔannun -a -nan nun.

Minnun 'tɛ "paa o da ɛ -yaa sinjɛn wlu.

⁷ 'Pian 'lɛglɔn nɛn o drɛ -wee nɔannun -a bɛ,

an 'wɪ "nɛn -kɔonman -wɛɛ.

'An 'bɔ Bali 'bɛ 'vɪ.

"Bɛ -sru 'i kludanɔn lia 'o da

-e 'o 'ta 'an trɔ 'ba Kanan 'lɛglɔn 'bɔ 'gɔvɛ -a -ji.>

⁸ Bali -tɔ 'e wei da Abraam ɛ 'nan e 'lɛglɔn zɪɛ -a -nɔan -yrɛ. -A -nɔan -kɔon "vɛ nɛn 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va -a. -Yee "wɛan Abraam Izak -ya, ɛn yaa -fɔ -klɔnmɔn -va -a -ya yi 'sɔravli "da. -A -tɔwli "nɛn Izak "e drɛ Zago ɛ, ɛn Zago "e drɛ "nyian 'yee 'nɛnnun -fuda "fli "nɛn -kaa tra "le "tranun -a bɛ -wɛɛ.

⁹ Zozɛfv "bɔɪnun man bɔ Zozɛfv -va, ɛn waa -tan "le nɔan -zɔ Ezipti. 'Pian Bali 'pa "va,

¹⁰ ɛn yaa 'si 'wɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'ji. Bali 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -yrɛ, ɛn Ezipti mingɔnnɛn -a 'yɪ 'yi. Mingɔnnɛn zɪɛ e Zozɛfv -tɔ 'e 'wluzan -dan tɔ -a Ezipti 'lɛglɔn da 'lee 'e yɪfɛnun da.

¹¹ Tɔɔn ɛn dra -dan tɔ -ta Ezipti 'lɛglɔn 'lee Kanan 'lɛglɔn 'ji. Dra zɪɛ -a cibɛn a "bɔv "le "wɛan, -kaa tranun 'ka 'blɪfɛ ye -e 'o -blɪ dɪ.

¹² -A -nan nɛn Zago -a man 'nan -blɪfɛ a Ezipti, ɛn e Zozɛfv "bɔɪnun nɛn -kaa tranun -a bɛ, o 'pa 'sia 'e tɛdɛ.

13 -A "flizan da bε, εn Zozeƒv 'e 'fli -kɔɔn 'e "bɔɩnun lε. -A -nan nεn Ezipti mingɔnnεn Zozeƒv 'sinan 'tɔ.

14 Zozeƒv "e 'nan 'e "bɔɩnun lε 'nan, 'o 'kɔ 'e "tɩ Zago 'si 'o -taa. -A "tɩ Zago 'lee 'e 'mangulinun a min -fuba 'sɔravli 'wle 'soolu.

15 Zago 'kɔ Ezipti, εn e -ka -nan nun 'o 'vale 'yee 'nεnnun nεn -kaa tranun -a bε waa.

16 O -ta o pεεnɔn wɔle Sizεm 'fla Kanan 'leɣlɔn 'ji. Minnun o 'wɔ min wɔnan nεn Abraam -a 'lɔ "lala -a Emor -pɩnun lɔ bε -a -nan.

17 Zɩ tɔ nεn Bali 'e wei -nɔn Abraam lε 'nan e 'wɩ 'tɔ dra -yrε "bε, e ya bɔnan -kogo bε, εn Abraam kludanɔn fadɩ 'sia "da, εn o bɔdɩ 'sia "kaga Ezipti 'leɣlɔn 'ji.

18 -A -nan nεn mingɔnnεn -trε -tɔ mingɔnnεn -blɩdɩ "sia Ezipti 'leɣlɔn da. Mingɔnnεn zɩε, ya'a Zozeƒv -tɔlε dɩ.

19 -A mingɔnnεn zɩε, e -cee minnun see paa, εn e 'tε 'pa -kaa tranun da, e -tɔ -kaa tranun man -sa -a, 'nan 'o 'si 'nεn 'linennun -sru, -e 'o kaa.

20 -A tɔ zɩε -a man nεn o Moizi -ya. Moizi 'sɔ Bali lε tɩɣɩ, εn e -fɔ 'e "tɩ "le "kɔnnεn mlεn yaaga te e 'nyɔn -mlɩan.

21 Εn zɩ o 'si -a -sru "bε, -a -nan nεn Ezipti mingɔnnεn 'lu -a 'sia, εn yaa 'lεbɔ "le 'yee 'nεn 'zɔ.

22 O Moizi 'lεbɔ Ezipti 'nɔn 'le 'wɩ 'tɔdɩ -a, εn Moizi 'lewei 'lee -a drε wɩnun -a kɔɔn 'nan e ya min 'plεble 'a.

23 Zɩ Moizi lε 'bɔ -fuba sinjεn bε, -a -nan nεn -a -cin -trɔa "ji 'nan 'e 'kɔ 'e "bɔɩ Izraēl 'nɔn 'nanjεn.

24 Εn e Ezipti min -tɔ 'yɩ, te e ya 'tε 'panan Izraēl min -tɔ da, te -a -ci "ka "dɩ, εn e 'padɩ 'sia Izraēl min zɩε -a va, εn Ezipti min -ka -yrɔ.

25 Moizi 'e 'ci nrən 'nan 'e "bui Izrael 'nən -a -ci -
təa paan 'nan Bali 'e 'si "va 'nan -e 'e o 'si nəanba -ji.
'Pian wa'a -ci manlɛ di.

26 "Bɛ -sru, tʊ cɛɛn te Moizi Izrael 'nən "fli "ye te
o ya 'wɪ 'blinan, ɛn e ya "vale e o yei "paamlan. E
'nan -wɛ 'nan: <An beenun, ka ya "bɔɪnun -a. -Mɛ
'le "wɛan nɛn ka 'tɛ "paa 'ka cin da te -a -ci "ka "di?>

27 'Pian min nɛn e cɪ 'tɛ 'panan 'e bɔɛzan -tʊ da bɛ,
e 'nan Moizi lɛ 'nan: <-Tɪɛ i -tʊ 'kʊ 'tazan -a? -Tɪɛ i -tʊ
'kʊɛ tin 'bazan 'a?>

28 I ya "vale 'yian -tɛa "le zɪ i Ezipti min -tɛ 'sɪ bɛ
-yee 'wɪ 'zʊ?>

29 Zɪ Moizi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e -tɛ -ji, e -kʊ yɔɔɛ
Mandian 'lɛglɔn 'ji. E 'nɛn 'ya -nan nun "fli.

30 Lɛ -fuba sinjɛn "bɛ -sru, ɛn Bali -le 'pasiazan -tʊ
'e 'fli kɔɔn -yrɛ "bui "da Sinai pɔn "srɔn. 'E 'fli kɔɔn
-yrɛ 'tɛ nɛn yei yibanɛn 'tʊ -va.

31 Zɪ Moizi 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, 'wɪ -a 'kan, 'pian zɪ
e ya -plinan "man 'nan -e 'e -nan yɪ bɛ, ɛn e Minsan
wei 'man 'nan:

32 <An ya 'i tranun -le Bali -a. An ya 'i tranun
Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'le Bali -a.> ɛn Moizi
nyɔɔndɪ 'sia, ya'a -kɔlɔɛ Bali -nanjɛndɪ -a di.

33 -A -nan nɛn Minsan "e -yrɛ 'nan: <'I 'yie -
manwua 'sʊ 'i 'cɛin -man, kɔɔ fɛnan nɛn i cɪ 'i 'tɔdɪ
bɛ, e yra kɔnglɔn 'mɛn vɛ -a.

34 An 'mɛn minnɔn nɛn Ezipti bɛ, -wee yra yɪdɪ
'yɪ, an -wee -paandɪ 'man, ɛn an sɔɔnla 'nan -e 'an
o 'si nəanba -ji. -Yee "wɛan, mɛin "paa -sia Ezipti
'lɛglɔn 'ji.>

35 Moizi -tʊwɪlɪ "nɛn, "nɛn minnɔn zɪɛ wa'a yɪɛ "yi
"di, waa 'vɪ "man 'nan: <-Tɪɛ i -tʊ 'kʊ 'tazan -a? -Tɪɛ i
-tʊ 'kʊɛ tin 'bazan 'a?> bɛ, -a 'lein nɛn Bali -a 'pa 'sia
'nan 'e 'tʊ o tazan 'lee o 'sizan nəanba -ji -a. Bali -le

'pasiazan -tɔ 'bɛ 'e 'fli kɔɔn -yɾɛ yibanɛn 'va, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -yɾɛ.

³⁶ Moizi 'bɛ o 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji -cɛ -srɔn "wɪ 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnɔn drɛdɪ -a. -Cɛ -srɔn "wɪnɔn zɪɛ yaa drɛ Ezipti 'lɛglɔn 'ji, ɛn yaa drɛ jemie 'tɛndɛn man, ɛn yaa drɛ "bui "da ɛ -fuba sinjɛn wlu.

³⁷ Moizi 'bɔ zɪɛ, -yɛɛ 'vɪ Izraɛl 'nɔn ɛ 'nan: <Bali -taa "talɛ Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ bɛ -a 'cɛɛ. -A Bali 'lewei vɪzan zɪɛ, 'ka 'bɔ 'va nɛn e bɔala.>

³⁸ Tɔ nɛn Izraɛl 'nɔn 'o cin 'yɪ "bui "da bɛ, Moizi 'bɔ 'bɛ 'tɔ Bali 'lee Izraɛl 'nɔn yei, e -tɔ 'ka tranun 'lee Bali -le 'pasiazan nɛn e 'wɪ tin 'ba -yɾɛ Sinai pɔn da bɛ o yei. Moizi ɛ nɛn Bali wei nɛn e 'belidɪ -nɔn "bɛ, Bali 'bɔ -a -nɔn 'nan 'e vɪ 'cɛɛ.

³⁹ ɛn -kaa tranun 'ka -a wei 'silɛa 'wɪ 'kpa -a dɪ, o 'ci 'pa "man. ɛn waa nrɔn 'o 'ji 'nan 'o lia 'o da Ezipti 'lɛglɔn 'ji.

⁴⁰ Waa 'vɪ Arɔn ɛ 'nan: <'I -cee balinun drɛ -e 'o 'si -kɔɔn -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'nan Moizi 'bɔ nɛn e -kaa 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ "man "nun bɛ, -ka'a tɔa dɪ.>

⁴¹ -A -nan nɛn o fɛ -tɔ drɛ "le tri -zɔ 'nan -e 'o -pan, ɛn o tri zɪɛ -a -pan. ɛn o ci "nrandɪ 'sia 'o 'bɔ 'pɛ drɛvɛ ɛ.

⁴² Tɔɔn ɛn Bali 'e koda -tɔ o va, e o 'tɔɪ 'nan 'o laji fɛnɔn -pan "le zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Izraɛl 'nɔn, ɛ -fuba sinjɛn wlu

te ka ya "bui "da bɛ, ka -wi -tɛ 'mɛn?

ɛn ka 'sraga drɛ 'mɛn?

⁴³ -Cɛjɛ!

'Pian 'cee bali nɛn waa laabo Molok bɛ

-yɛɛ -tandan nɛn 'ka 'lɔ,

'lee 'cee bali Rɔnfa -le mlɛn crɛn nɛn

kaa drε bε, -nyrεn 'ka 'lɔ.
 Fεnun nεn kaa drε 'nan
 -e 'ka -pan bε -nyrεn 'ka 'lɔ.
 -Yee "wεan nεn an 'ka "tua,
 an -ko 'ka 'a Babilɔn 'lεglɔn -sru,
 ka dra -wee nɔannun -a.›

⁴⁴ Te -kaa tranun a "bui "da bε, -tandan nεn Bali
 -taa "ji bε, e ya -wɔɔ. Moizi -tandan zιε -a -tɔ "le zι
 Bali -a 'vι -yrε "bε -yee 'wι 'zυ, εn -a 'lein nεn yaa 'yι
 bε, -nyrεn yaa -tɔ.

⁴⁵ "Bε -sru εn -tandan 'lein zιε, e -fυ -kaa tranun -le
 'nennun lɔ. Zozue -trɔa o 'lε, εn o -kυ -nyenlεa 'lεglɔn
 nεn Bali -a -ji 'nɔn 'pin o 'lε bε -a -ji. O -kυ -tandan
 zιε -a 'lεglɔn zιε -a -ji, -tandan 'bɔ 'fυ -nan nun -trilii,
 εn e 'bɔ David da.

⁴⁶ David zιε e 'sɔ Bali lε, εn yaa laabυ Bali lɔ 'nan
 'e 'si -nɔn 'yrε -e 'e 'kɔn 'tɔ -yrε, 'dυ -e Bali nεn Zago
 kludanɔn 'le Bali -a bε 'e -nyran ji,

⁴⁷ 'pian Salomɔn 'bε 'kɔn zιε -a -tɔ Bali lε.

⁴⁸ Te e ya 'e vidι 'nan Bali nεn min ta lou "bε ya'a
 'nyεanla min -tɔ 'kɔn -ji dι. Bali 'lewei vιzan 'wι zιε
 -a 'vι 'e 'cεn. Yaa 'vι 'nan:

⁴⁹ 'An Minsan, 'mεn mingɔnnεn pεin a labli 'ji,
 εn 'trε a 'an 'cεin -trɔa "dave -a.

'Kɔn "cεn "nεn ka -kɔlaman -a -tɔdι -a 'mεn?
 Εn nyin zia 'bε -kɔan 'an 'flinla "nan "a?

⁵⁰ -Yεε cι 'nan 'an 'bɔ 'pε drεvε fεnun pεεnɔn zιε -a.›
 »

⁵¹ Εn Etiεnεn "e 'nan tin 'banɔn lε 'nan: «Ka ya
 minnun nεn 'wι 'ka 'ko o -wulo -ji dιε, waa. Ka ya
 "le minnun nεn wa'a Bali tɔa dιε -wee 'wι 'zυ. 'Ka
 "trɔεn "a "yuyυ, εn 'ka 'ci 'pa Bali lei 'saun 'le 'wι
 man "le 'ka tranun 'zυ.

⁵² Bali 'lewei vιzan "cεn "da nεn 'ka tranun 'ka 'tε
 'palε dι? Bali 'lewei vɪnɔn nεn waa 'vι 'nan Bali -le

min tighi -taa "tale be, 'ka tranun o tee, en 'cee min tighi zie 'be 'non "nyian minnun le, en waa -te.

⁵³ Zi Bali -le -pei -to winun ci be, Bali -le 'pasianon -a -non 'cee, en ka'a 'ta wolea "da "di.»

Minnun Etiennen -te, en Saul 'te 'padi 'sia Zozinon da

⁵⁴ Zi tin 'banon 'wi zie -a 'man be, 'bli 'fo o ji Etiennen man, en 'o 'she da -blidi 'sia.

⁵⁵ 'Pian Etiennen nen 'e fadi Bali lei 'saun 'a be, 'e yie 'to laji, en e Bali -le 'te 'san 'yi, te e Zozi ye 'e 'todi lou Bali -pe "yi "da.

⁵⁶ En e 'nan: «"Ka 'yio, an labli ye 'e 'le 'sodi, en an Blamin -pi ye 'e 'todi lou Bali -pe "yi "da.»

⁵⁷ Minnun -paandi 'sia 'pleble, te 'o 'pe 'wle wo 'o "træn 'ji. En o pæenon 'ku Etiennen -va, waa 'kun.

⁵⁸ Waa plila, o -ku -a 'fla lunen, en waa -son -kole -a. Minnun nen waa dre be, o 'wee sonun -sran -gobo "to nen waa laabo Saul be -a "sræn.

⁵⁹ Minnun Etiennen -sæn "kole -a, 'pian te Etiennen 'e Bali tru "baa 'nan: «Minsan Zozi, 'an lei -non 'yie 'e "pa 'ji.»

⁶⁰ -A -nan nen 'e "po søn, en e paan 'pleble 'kpa. E 'nan: «Minsan, 'i 'wi 'wliidi 'gve -a 'ce -wle.» Zi e cæen 'wi zie -a vidi man be, en 'e yie 'le 'wo.

8

¹ Saul 'le 'ci 'so nen 'nan minnun Etiennen -te.

Yi 'bo 'lein zie -a da nen minnun 'te 'padi 'sia Zozinon nen Zeruzalem be o da. Zozinon pæenon fuila "man Zude 'lee Samari 'legløn 'ji, 'pian Zozi 'le 'pasianon "o -fov Zeruzalem.

² En minnun nen o 'ta wola Bali wei tighi da be, o Etiennen -wu, en o -ku -a wole.

³ P'ian Saul -le ve be, e 'te 'padı 'sia Zozinən da. E -cia 'kənnun 'le "nen 'nan -e 'e Zozinən "kuun. E 'sia lumən 'lee 'klənmən man, e o 'kun, en e -ku o -fəle -pu 'kuin.

Filipv Bali -le 'wı 'nənnən 'vı Samari 'nən le

⁴ Zozinən nen o fuila "man "be, o ciı Zeruzalem fənən pəənən 'nan Bali -le 'wı 'nənnən vıdı -a minnun le.

⁵ Filipv -ku Samari 'leɣlən 'ji, en e min 'sizan 'wı 'ji -le 'wı 'vı.

⁶ Samari 'nən 'ta "kaga, o pəənən o "trəən "tə Filipv wei le 'kpa tıɣlı, te o -ce -srən "wınun nen yaa dra be -a -nan ye, 'lee 'wınun nen yaa ve be, -a maan.

⁷ -Yee ci 'nan, -yυ -wlıdınun nen o ya minnun -sru "be o 'si o -sru -paandı -a, en minnun nen o "tun "bo be, 'lee minnun nen o -srandı "tra "be, -ce 'si o man.

⁸ -A -nan nen ci "nran -dan dre 'fla zıle -a da.

⁹ Min -tıv a 'fla 'bɔ zıle -a da 'e 'cən waa laabo Simən. E fənun dra 'bui da. -Yee 'bui wınun drədı Samari 'nən 'plo 'fɔ, en yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan a.

¹⁰ -E 'e 'sia 'nen "wənnən 'lee min ceje man, o pəənən 'wınun nen Simən -a dra be e o 'sianan, te waa ve 'nan: «Min 'labε, Bali nen, 'pleble -dan be -nyrən.»

¹¹ -Yee ci 'nan, o pəənən -a wei "siala 'wı 'a, kəɔ e o 'plo 'fɔ 'yee 'bui wınun drədı -a, -a -nan 'mən.

¹² P'ian zı Filipv Bali -le mingənnən -blıdı 'wı 'vı, te e Zozi Crizi -le 'wı ve -wle "be, en o yi -tera "da. Təən lumən 'lee 'klənmən pəənən 'o -batize dre.

¹³ Simən 'bɔ "nyian "e "yi -tera "da, en waa -batize dre. Zı waa -batize dre be, ya 'a 'sile "nyian Filipv

"srən "dɪ. -Cε -srən "wɪ 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnun nɛn Simən -a -nan ye Filipu -lɔ bɛ, yaa 'plo 'fɔ.

14 Zɪ Zozi 'le 'pasianən nɛn o -fɔ Zeruzalɛm bɛ, waa 'man 'nan Samari 'nən yi -tɛra Bali wei da bɛ, ɛn o Piɛri 'lee Zan 'pa 'sia o va.

15 Zɪ Piɛri 'lee Zan 'bɔla o va nun bɛ, ɛn o Bali tru 'ba -wlɛ 'nan -e 'o Bali lei 'saun yɪ.

16 -Yɛɛ cɪ 'nan, min -tɔ 'ka tian Bali lei 'saun yɪɛ o va dɪ, o 'o -batize drɛ 'e tɛdɛ Minsan Zozi 'tɔ da 'e "tun.

17 -A -nan nɛn Piɛri 'lee Zan 'o 'pɛ 'pla o da, ɛn o Bali lei 'saun yɪ.

18 Simən -a 'yɪ 'nan, Zozi 'le 'pasianən 'o 'pɛ 'pla minnun da ɛn o Bali lei 'saun 'yɪ, -a -nan nɛn Simən "lala 'si, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan:

19 «'Ka "mɛɛn 'plɛblɛ 'nən 'nyian, -e -te 'an 'pɛ 'pla min da bɛ, -a san 'e Bali lei 'saun yɪ.»

20 'Pian Piɛri 'e -yrɛ 'nan: «'Yie "lala 'e 'kɔ 'yia 'tɛ nɛn ya'a 'driman dɪɛ -a va. Kɔɔ "yie 'ji "le o Bali -le 'plɛblɛ zɪɛ -a "lɔa "lala -a.

21 'Yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ji dɪ, ɛn 'i 'blɪnan 'ka 'nan dɪ, kɔɔ 'i 'wulo -ji wɪ 'ka tɪglɪ Bali 'lɛ dɪ.

22 -Yee "wɛan 'i 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'i 'fli -nən Bali lɛ. 'I Minsan tru 'ba, 'dɔ -e 'e -kɔla 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn 'i 'wulo -ji bɛ -a fuidɪ -a.

23 -Yɛɛ cɪ 'nan maan -tɔa 'nan i ya 'i fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ "nɔnɔan -a, ɛn i ya 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔan -a.»

24 -A -nan nɛn Simən "e 'nan Piɛri 'lee Zan lɛ 'nan: «'Ka 'bɔ 'ka Minsan tru 'ba 'mɛn 'wɪ man -e 'wɪ nɛn kaa 'vɪ bɛ 'e vɪɛ 'e bɔ 'an man dɪ.»

25 'Wɪnun nɛn Minsan Zozi -a 'vɪ 'lee 'wɪnun nɛn yaa drɛ Zan 'lee Piɛri yɪɛ man bɛ, o Samari 'nən "le 'vɪ. Zɪ o cɛɛn -a vɪdɪ man bɛ, ɛn o 'li 'o da Zeruzalɛm.

"Wεε -ta -sia βε, o -tə Samari 'fla -mie da, te o Bali -le 'wɪ 'nənnən ve minnun λε.

Filipv Bali -le 'wɪ 'nənnən 'vɪ Etiopi min -tv λε

²⁶ Minsan -le 'pasiazan -tv 'wɪ tin 'ba Filipv λε 'nan: «'I -kv 'trɛda "tre 'zia, -e 'i -si nɛn e "sia Zeruzalɛm -e 'e 'kv 'fla nɛn waa laabo Gaza βε -a 'sia. -A da 'βε cɪ flu.»

²⁷ Filipv wluan, εn e -kv. "Yεε -kən -kɔnan -sia βε, εn e min -tv 'yɪ 'e 'λε. Min zɪε, Etiopi min nɛn, εn e ya 'e 'sadi. Etiopi lɪ Kandas nɛn mingənnɛn -a βε, -a yɪfɛ va nɛn 'e yɪε -təa. E -ta Bali trv 'balε Zeruzalɛm,

²⁸ εn e "ta lia 'e da 'e fla. E ya 'e -nyrandɪ odro nɛn -sv -a -klanman βε -a -ji, te e Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ta ve.

²⁹ Bali lei "e Filipv λε 'nan: «'I -pli odro 'labε -a man.»

³⁰ Εn Filipv sɔɔnla odro zɪε -a -sru, te e Etiopi min -le 'fluba ta vɪdɪ maan. E ya -a ta vɪnan Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji, εn Filipv "e -yre 'nan: «'Fluba nɛn yia ta ve βε yia -ci maan?»

³¹ Etiopi min "e -yre 'nan: «Te min 'ka 'a -kɔɔnλε 'mɛn dɪε, maan dra kɔ -e 'an -ci man?» Εn e Filipv laabv 'nan 'e -nyran 'e "srɔn odro -ji.

³² 'Wɪ nɛn e cɪ -a ta vɪnan Ezai -le 'fluba 'ji βε -nyrɛn 'gɔv:

«O -kv -a -tɛλε "le 'bla 'zv,

εn o -kv -a "le 'bla 'nɛn nɛn

o cɪ -a "cɛ "bɔnan ya'a 'we dɪε -yee 'wɪ 'zv.

Ya'a 'wɪ 'tv 'silε "da "dɪ.

³³ Wa'a 'silɛa fɛ -tv -a dɪ,

εn min -tv 'ka 'tɔλε -a -sru "dɪ.

-Tɪε -kɔlaman -a kludanən 'le 'wɪ vɪdɪ -a?

Kɔɔ minnun 'βε -yee 'belidɪ 'le 'tə 'trɛda.»

34 En Etiopi min -a laabo Filipu -lo 'nan: «-Ti nen Bali 'lewei vizan -a ve 'gu? -A 'bo 'fli nen yaa ve, -baa min pee nen yaa ve?»

35 -A -nan nen Filipu Zozi 'le 'wi 'nənnən vidi 'sia -yre, 'wi nen 'e 'cɛn -tɛdi zɛ -a da.

36 O ya -kunan 'o 'le, en o 'bo 'yi ba man, en Etiopi min "e 'nan -yre 'nan: «'Yi nen 'gu, -me -maan yi'an -batize dra di?»

37 [-A -nan nen Filipu "e -yre 'nan: «-Te i yi -tɛala "da 'i 'bli pɛɛnən 'a bɛ, -e 'wei -batize drɛ.» En Etiopi min "e 'nan: «Maan -tɔa 'nan Zozi Crizi a Bali -pi -a.»]

38 En Etiopi min "e 'nan 'o odro -tɔ. -A -nan nen o "flinən sən 'yia, en Filipu -a -batize drɛ.

39 Zi o 'si 'yia bɛ, en Minsan lei Filipu 'sia, -a -nan nen Etiopi min 'ka "nyian -a yilɛ di. -A ci -fu 'e "nrandi, en e -ku.

40 'Pian Filipu "e 'fli 'yi 'fla nen waa laabo Azo bɛ -a da, en e Bali -le 'wi 'nənnən vidi 'sia 'fla pɛɛnən nen e 'bo "man, en e 'bɔla Sezare bɛ -a da.

9

Fɛ nen e drɛ 'lɔ, en Saul sənla Zozi -sru "bɛ

1 Tu zɛ -a man te Saul -ko tian 'tɛ 'padɪ -a Minsan -srunən da, te e -ko o -tɛɛdi -a. En Saul -ku Bali -pannən 'tazan va,

2 'nan 'e 'fluba nen e -si -nən 'yre -e 'e -wla Zuif 'nən 'le cin yi 'kən nen Damas bɛ -a -ji bɛ -a -nən 'yre. Saul "ta -ko 'nan -e 'e 'sia lɔn 'lee 'klɔnmən nen o 'ta wɔla Minsan -sru "bɛ, -e 'e o "kuun -e 'e 'ta waa Zeruzalɛm.

³ E Damas si 'sia e ya -kɔnan, e "ta bɔa 'fla 'bɔ "srɔn "kogo 'nun tɔɔn 'tɛ 'san -tɔ bii laji, ɛn e -sɛn "da.

⁴ Saul -tria "tra, ɛn e wei -tɔ 'man, te 'bɛ ve -yrɛ 'nan: «Saul, Saul, -mɛ "le "wɛan i 'tɛ "paa 'an da?»

⁵ ɛn Saul "e -yrɛ 'nan: «'An 'san, -tɪ nɛn 'yia?»

ɛn Minsan wɪ "man 'nan: «'An 'bɔ Zozi nɛn i 'tɛ "paa 'an da bɛ, maan nɛn.

⁶ I 'wluan lou, 'i 'kɔ 'fla. -Te i 'bɔla 'nan nun bɛ, 'wɪ nɛn kɔ 'i drɛ bɛ, waa ve 'yie.»

⁷ Minnun nɛn o cɪ -kɔnan 'o 'vale Saul nun -a bɛ, 'wɪ ciɪla o da, wa'a -kɔlale 'wɪdɪ -a dɪ, "o wei 'bɔ maan, 'pian wa'a min -tɔ ye dɪ.

⁸ Saul wluan, -a yie a 'e 'lɛ 'sɔdɪ, 'pian te ya'a fɛnan ye dɪ. Waa 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn o -kɔ -a Damas.

⁹ E yi drɛ yaaga te ya'a fɛnan ye dɪ, ya'a 'yi mlɪan dɪ, ɛn ya'a fɛ ble dɪ.

¹⁰ Te Zozi -sruzan -tɔ a Damas, waa laabo Anania, Minsan 'wɪ tin 'ba -yrɛ "le nyrinvla -zɔ. Yaa laabɔ Anania, ɛn Anania "e -yrɛ 'nan: «Minsan, maan nɛn 'gɔ.»

¹¹ ɛn Minsan "e -yrɛ 'nan: «'I 'wluan, 'i 'kɔ 'fla yei "si nɛn 'e 'sɔdɪ "ji tɪglɪ 'labɛ -a da, 'i 'kɔ Zudazi -le "kɔnnɛn. Min -tɔ nɛn waa laabo Saul bɛ e ya Bali trɔ 'banan 'nan nun. Saul zɪɛ, e "sia 'fla nɛn waa laabo Tars bɛ -a da.

¹² Te Saul 'bɔ "e min -tɔ nɛn waa laabo Anania bɛ -a ye "nyian "le nyrinvla zɔ e wla, ɛn 'e 'pɛ 'pla "da 'nan -e -a yie 'e 'lɛ 'sɔ.»

¹³ ɛn Anania "e 'nan: «Minsan, 'tɛ nɛn yaa 'pa 'i -srɔnɔn da Zeruzalɛm bɛ, maan 'man min "kaga "da.

14 En Bali -pannon 'tanon 'si -non -yre 'nan, minnun pēenon nen o Bali tru "baa 'i 'tō da bē, 'e o "kuun.»

15 -A -nan nen Minsan 'e Anania lē 'nan: «'I 'kū! -Yēē cī 'nan, 'an 'bō mēēn min 'labē -a 'si "va 'nan -e 'e 'mēn 'nyranman 'pa, 'dū -e 'an 'tō 'e bōla 'ji 'lēglōn nun 'lē, 'lee mingōnnēn nun 'lē 'lee Izrael 'nōn 'lē.

16 Zī e -taa 'e yra yūē -e 'an 'tō 'e fuila "man "bē, 'an 'bō 'bē -kōōnman -yre.»

17 Tōōn en Anania -kū. Zī e 'bōla "kōōnēn "bē, 'e 'pē 'plā Saul da, en e 'nan: «'An "būī Saul, te i ya -tanan -sia, Minsan Zozi nen 'e 'fli kōōn 'yīē bē, yaan 'pa 'sia 'nan -e 'i yīē 'e 'lē 'sū, 'nan -e 'i 'kōn 'i fadī Bali lei 'saun 'a.»

18 'Nun tōōn, fē -tū 'si Saul yīē da "lē pōnēn fēē 'zū, e -fōla, en -a yīē 'lē 'sū. Saul wluān lou, en waa -batize drē.

19 Zī e -nyan bē, e fēnūn blī, en -a "kōē "tō 'e da.

Saul Bali -le 'wī 'vī Damas

E yī "fli yaa drē Zozi -srūnōn nen Damas bē o va.

20 Tōōn en e Zozi 'lē 'wī 'nōōnōn vīdī 'sia minnūn lē Zuif 'nōn 'lē cīn yī 'kuin 'nan Zozi bē, Bali -pī nen.

21 Minnūn pēēnōn nen waa ye -a vīnan bē 'wī o "kaan, te waa ve 'nan: «Min 'labē, -yēē minnūn nen o Bali tru "baa Zozi 'tō da Zeruzalēm bē, o tēē te e 'tē "paa o da 'gū, en e -ta "nyian Zozinōn "kuunlē 'gū, en e -kū waa Bali -pannon 'tanōn lē. E drē 'kō, en -yēē 'wī zīē -a ve?»

22 'Pian te Saul -kō Zozi 'lē 'wī 'nōōnōn vīdī -a minnūn lē 'kpa tīglī. 'Wī nen Saul -a ve zīē, Zuif 'nōn nen Damas bē e o klī 'a, en wa'a -kōlālē -a -zī -fōdī -a dī. Yaa -cī -kōōnman -wlē 'wein 'nan Zozi 'bē cī min 'sīzan 'wī 'jī -a.

23 Zi -a -nan 'mɔn 'trilii bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'o cin wei -ci 'man 'nan 'o -tɛ.

24 'Pian -wee 'wɪ nɛn waa 'pla "da "bɛ, Saul -a 'man. O Saul man -pɛnnan bodrun funnin -klɔn -yrɛ "nɛn 'nan -e 'o -tɛ.

25 -Yee "wɛan -pei -tɔ man, Saul -srunɔn Saul 'si, ɛn waa sɔɔnla 'fla man -klɔn -sru saannɛn 'ji.

Saul 'li 'e da Zeruzalɛm

26 Zi Saul 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, ɛn e ya "vale 'e -fɔa Zozi -srunɔn 'va. 'Pian o pɛɛnɔn "klanman -yrɔ, kɔɔ wa'a yi 'tɛala "da 'nan Zozi -sruzan nɛn dɪ.

27 -A -nan nɛn Barnaba -a 'kun, ɛn e -kɔ -a Zozi 'le 'pasianɔn 'va, ɛn zɪ Minsan 'e 'fli -kɔɔn Saul lɛ -sia bɛ, 'lee 'wɪ nɛn yaa 'vɪ -yrɛ "bɛ, Barnaba -a 'vɪ -wlɛ. ɛn zɪ Saul Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'wein Damas bɛ, Barnaba -a 'vɪ "nyian -wlɛ.

28 -A -nan nɛn Saul -fɔ o va, o ciɪ waa Zeruzalɛm fɛ pɛɛnɔn 'nan, te e 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun lɛ 'wein Minsan 'tɔ da.

29 Saul 'wɪ 'vɪ Zuif 'nɔn nɛn o Grɛk wei -fɔa "bɛ -wlɛ, ɛn o -sa -fɔ waa. 'Pian minnun zɪɛ waa -wɛɛ "man 'nan 'o -tɛa.

30 -A "bɔvɪ Zoziɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn o -kɔ Saul -a Sezare 'fla, ɛn o -yrɛ 'nan 'e 'kɔ Tars.

Piɛri min -srandɪ beli

31 -A -nan nɛn -leglizinun nɛn Zude 'lee Galile 'lee Samari 'lɛglɔn 'ji bɛ, o man flin, ɛn o -tɔ 'plɛblɛ. O 'yra -tɛa Minsan 'man, ɛn o 'ta wɔla -a -sru tɪglɪ. Bali lei 'saun 'pa o va, ɛn -leglizi -ji 'nɔn drɛ "kaga.

32 Piɛri a cinan 'fla pɛɛnɔn zɪɛ -a da. Yi -tɔ da, ɛn e 'bɔla minnun nɛn Zozi 'le vɛ -a Lida 'fla bɛ o va.

33 ɛn e 'bɔ min -srandɪ "tra "tɔ nɛn waa laabo Ene bɛ -a man 'e nyinnandɪ -saa da. E yra "tra -a -nan lɛ 'sɔra nɛn 'gɔ.

34 En Pieri "e -yre 'nan: «Zozi Crizi 'i beli, 'i 'wluan lou 'i 'bɔ 'a -e 'i 'yie nyinnan "dave plin.» 'Nun tɔɔn en e wluan lou.

35 Lida 'nɔn pɛɛnɔn 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o -nyɛanla Sarɔn fɛnan pɛble da bɛ, zɪ o min zɪɛ -a 'yɪ te e 'ta wo bɛ, ɛn 'o 'fli -nɔn Minsan lɛ.

Dərka-ka, ɛn Pieri-a fɔv

36 Lɪmɔn -tɔ a Zozi 'va, e ya 'fla nɛn waa laabo Zope bɛ -a da. Lɪ zɪɛ -a 'tɔ nɛn Tabita, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ Dərka. 'Tɔ zɪɛ -a -ci nɛn Grɛk wei -ji «srɔ». Lɪ zɪɛ, e 'yɪ "dra min pɛɛnɔn lɛ, te e "paa 'yale -tɛnɔn 'va.

37 Tɔ nɛn te Pieri a Lida bɛ -a man, lɪ zɪɛ e -tria -cɛ -a, e -ka. Zɪ o cɛɛn -a -srudɪ man bɛ, ɛn o -kɔ -a 'palea 'kɔn "bɔ "tɔ -ji 'kɔn 'ta lou.

38 Lida 'fla a Zope 'fla "srɔn "kogo, ɛn Zozi-srunɔn -a 'man 'e 'cɛn, 'nan Pieri a Lida. -A -nan nɛn o min 'fli 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ -a trɔ 'ba, 'nan 'o vɪ -yre 'nan 'e 'ta 'o 'va 'trele.

39 Zɪ o 'bɔ Pieri man bɛ, waa 'vɪ -yre, 'nun tɔɔn ɛn 'o 'vale waa o -kɔ. Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn o -kɔ Pieri -a 'kɔn "bɔ "ji lou. Lɪmɔnnun pɛɛnɔn nɛn o -sran -ka 'o da bɛ, o pli Pieri man te o -wua, ɛn o Tabita -le -tralɛ 'lee -yee sɔnɔn nɛn yaa drɛ te o ya waa bɛ, -a kɔɔn -yre.

40 En Pieri min pɛɛnɔn 'sɛn bei, 'e "po sɔɔnla, ɛn e Bali trɔ 'ba. Tɔɔn 'e yra -tɔ min pa zɪɛ -a da, ɛn e -yre 'nan: «Tabita, 'i 'wluan lou.» En 'e yie 'lɛ 'sɔ. Zɪ e Pieri 'yɪ bɛ, ɛn e -nyran lou.

41 Pieri 'e 'pɛ -nɔn -yre, ɛn yaa wluan lou, ɛn e -calenun 'lee Zozinɔn -mienun laabɔ. -A -nan nɛn e lɪ zɪɛ -a kɔɔn -wɛ 'e 'belidɪ.

42 Zɪ Zope 'nɔn "kaga 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o -mienun yɪ -teradɪ 'sia Minsan da.

43 Piəri -fɔ Zope 'fla tɔ "wɛnnɛn 'a. E -fɔ min -tɔ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -a va. Simɔn zɪɛ e -jeliba 'kɔlɛ dra.

10

Piəri 'lee Kɔrneli

1 Min -tɔ a waa laabo Kɔrneli, e ya 'fla nɛn waa laabo Sezare bɛ -a da. Itali 'sounjanun tazan nɛn.

2 Kɔrneli zɪɛ, e Bali ye "yi, ɛn e 'yra -tɛa "man. O 'vale 'e 'mangulinun pɛɛnɔn 'a o Bali trɔ "baa, e "yi "dra Zuif 'nɔn nɛn 'yalɛ o -tɛ bɛ -wlɛ, ɛn e Bali trɔ "baa tɔ pɛɛnɔn man.

3 Yi -tɔ da te yidɛ tɛɛnla bɛ, e drɛ -yrɛ "le nyrinvla zɔ, ɛn e Bali -le 'pasiazan -tɔ 'yɪ -goezee, 'bɛ wlala "va, ɛn 'bɛ laabɔ: «Kɔrneli!»

4 E Bali -le 'pasiazan zɪɛ -a -nanjɛɛn "klan da, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, -mɛ "nɛn -nan?»

ɛn Bali -le 'pasiazan "e -yrɛ 'nan: «I Bali trɔ "baa, ɛn i "yi dra 'yalɛ -tɛnɔn lɛ Bali -a -nan 'yɪ, ɛn -a ci 'ka 'sanlɛ 'i man dɪ.

5 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, 'i minnɔn 'pa 'sia Zope -e 'o 'kɔ Simɔn nɛn waa laabo "nyian Piəri bɛ -a laabɔ.

6 Simɔn zɪɛ, e -nyɛanla Simɔn nɛn e -jeliba 'kɔlɛ dra bɛ -a va. -Yee 'kɔn a jemie "srɔn.»

7 Zɪ Bali -le 'pasiazan nɛn e 'wɪ tin 'ba -yrɛ "bɛ, e 'si -a "srɔn "bɛ, tɔɔn ɛn Kɔrneli 'yee 'nyranman 'pazan "fli laabɔ, ɛn e 'yee 'sounjanun va 'sounja -tɔ nɛn e Bali ye "yi, ɛn e 'yra -tɛa "man "bɛ -a laabɔ.

8 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ, e -wee 'vɪ, ɛn e o 'pa 'sia Zope.

9 -A ta tɔ cɛɛn "wɛɛ -kɔn -kɔnan, o pli 'fla 'bɔ "srɔn "kogo, te Piəri -kɔ 'kɔn 'ta lou Bali trɔ 'balɛ, te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ.

10 Dra Pieri z1ε -a -tεa, εn e ya "vale 'e fε -ble. Te o ya -yee fε -tōennan, εn e dre -yre "le nyrinvla zv,

11 e labli 'y1 'e 'lε 'sɔd1, te e fε -tv ye "le sɔla -dan nεn o ya 'o 'kund1 -a "nεn "sinjεn man bε -yee 'w1 'zv. E -tad1 'sia "tra, te e -pliman 'trε man.

12 -Wi 'tɔ 'tɔdv pεεnɔn nεn o 'ta wo 'o 'pε "fli 'lee 'o 'cεin "fli "da bε, 'lee -winun nεn o -plimlan 'o 'kɔlεnεn "bε 'lee "loman 'tɔ 'tɔdv pεεnɔn a sɔ z1ε -a -ji.

13 Εn wei -tv "e -yre 'nan: «Pieri 'i 'wluan lou, 'i -tε -e 'i -bl1.»

14 'Pian Pieri "e 'nan -yre 'nan: «Minsan, te 'i v1 'mlɔnmlɔn d1. Ma'an tian 'li fεnun nεn e c1 min 'srɔεn 'a 'lee fεnun nεn e min "tri -tɔa Bali 'lε bε, -a -bl1ε d1.»

15 Εn wei z1ε e 'nan -yre -a "flizan da 'nan: «Fεnun nεn Bali -a v1 'nan e ya -blvε -a bε, te 'i dre 'i 'srɔεn 'a d1.»

16 E 'v1 z1ε 'e 'pa -a yaaga, 'nun tɔɔn "bε -sru, εn fε z1ε e -kv laji.

17 Te Pieri 'ka 'w1 nεn yaa -nan 'y1 bε -a -ci maan d1, -a tv 'bɔ z1ε -a wlu bε, te minnun nεn Kɔrneli o 'pa 'sia bε, o Simɔn -le 'kɔn 'y1, εn o 'bɔla "nεn 'sεzε.

18 O min -tv laabv, εn o 'w1 laabv -yrɔ 'nan: «Simɔn nεn waa laabo Pieri bε, e ya -nan?»

19 Pieri -fv 'e ci "nrɔnnan 'w1 nεn yaa -nan 'y1 bε -a da, tɔɔn εn Bali lei 'saun "e -yre 'nan: «"I 'y1ɔ, min yaaga a 'i -wεεnan.

20 'I 'wluan lou, 'i sɔɔnla, te 'i 'ci -fɔɔ "d1, -e 'ka 'kv waa. -Yεε c1 'nan 'an 'bɔ 'bε o 'pa 'sia.»

21 Pieri sɔɔnla, εn e 'nan minnun z1ε -wle 'nan: «'An 'bɔ nεn ka c1 'an -wεεnan bε, 'an 'bɔ nεn 'gv. -Mε "w1 man nεn ka -ta 'gv.»

22 En o 'nan -yre 'nan: «'Sounjanun tazan Kørneli 'bε 'kv 'pa 'sia. E ya min tıglı 'a Bali 'lε, e 'yra -tεa Bali man, en Zuif 'nɔn pεenɔn -a 'tɔ "yi "ve. Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yre 'nan, 'o 'lɔ 'yia 'yee vεnan -e 'yei wei man.»

23 Tɔɔn en Pieri o wla 'yee 'kuin, en o 'nyin 'nan nun. Zi tɔ cεen bε, en 'o 'vale Zope Zozinɔn -mienun -a, o -si 'sia.

Pieri -kv Kørneli -va

24 'Bε 'ta tɔ cεen, en o 'bɔla Sezare. Kørneli 'e 'mangulinun 'lee 'e bee tıglı tıglı laabv 'e 'va te o ya o -pennan.

25 Zi Pieri 'bɔla bε, tɔɔn en Kørneli -kv -a 'lε, en 'e "po sɔɔn "wlu, en 'e 'wulo -fɔ 'e 'wlu.

26 'Pian Pieri -a wluan lou te yaa ve -yre 'nan: «'An 'bɔ 'gv, min nɛn maan "nyian, -yee "wεan 'i 'wluan.»

27 O -kv -sεε "wɔdɔ -a, o wlala 'kuin, en Pieri min "kaga 'yɔ 'o cin yɔdɔ.

28 -A -nan nɛn e 'nan -wlε 'nan: «Kaa -tɔa 'nan Zuif 'nɔn 'le -pei "e 'nan: «Te Zuif min 'lee -pɛn min 'e 'kɔn 'e cin va dɔ, en te Zuif min 'e -wla -pɛn min -le 'kuin dɔ.» 'Pian Bali -a kɔɔn 'mɛn 'nan, te min 'e vɔ min -tɔ man 'nan e ya 'e "tri -tɔdɔ Bali 'lε, en te 'o -pli -a san man dɔ.

29 -Yee "wεan, zi ka min 'pa 'sia 'an 'va bε, ma'an 'wɔ 'tɔ vɔlε dɔ, en an -ta. Maan laabo "mɛn 'ka 'lɔ 'nan, -mε "wɔ man nɛn ka 'nan, 'an 'ta.»

30 En Kørneli 'e 'nan: «An ya Bali trɔ 'banan 'mɛn 'kuin -a -nan yi yaaga nɛn 'gv, te yidε tεenla. -A -nan nɛn min -tɔ 'bɔla 'an 'lε. Min zɔlε sɔ 'fuvu 'yrıyrı nɛn "da,

31 en e 'nan 'mɛn 'nan: «Kørneli, Bali 'i wei 'man, en 'yie "yi "nɛn yia dra bε -a -cin -trɔa "ji.

32. -Yee "wεan 'i min 'pa 'sia Zope Simōn nen waa laabo Pieri be -a va. E -nyεanla jemie man, Simōn nen e -jeliba 'kōle dra be -a va.⟩

33 'Nun tōn en an min 'pa 'sia 'i -sru, en i 'bō "nyian, "i dre "yi, en i -ta. 'Be nen "men 'gυe, -kaa pεenōn -kaa ya Bali 'le, -e 'wι nen Minsan -a 'vι "yie "le be -e -kaa man.⟩

34 -A -nan nen Pieri -a 'bōla 'e 'le 'nan: «'Wι 'kpa nen, maan -tō "men 'nan, Bali 'ka min bo "va "di.

35 'Pian 'tre pεenōn da, min nen e 'yra -tea "man, en e 'ta wola 'wι nen yaa 'vι be -a da be, te yaa san ye "yi.

36 Bali -ta 'e wei -a Izrael 'nōn le, en e 'wι 'nōnnōn 'gυe -a 'vι -wle, e 'nan min -fōdι -trōō ye Zozi Crizi 'tō 'ji. -Yεε cι min pεenōn 'san -a.

37 Zi Zan Bali -le 'wι 'vι, en e min -batize dre be, 'wι nen e dre Galile 'lee Zude 'leglōn pεenōn 'ji be, kaa -tōa.

38 En zi Bali Nazareti min Zozi Crizi 'si "va, en -yee lei 'saun 'ta "da "be, kaa -tōa. Zozi ci 'flanun da, te e "yi "dra minnun le, te minnun nen o cι Satan -le 'pleble 'wlu be, e -ce "sia o man, kōō Bali a 'e 'padι "va.

39 'Wι pεenōn nen yaa dre Zuif 'nōn fla 'lee Zeruzalem be, -kaa ya -a -nan yūnōn 'a. En waa -te -a -peindι -a yiba "plan da.

40 -A yi yaagazan da, Bali -a wluan -kanōn 'va, Bali -a dre, en 'e 'fli kōōn.

41 'Pian min pεenōn le "cεε dι, -kaa nen Bali -kaa 'si "va 'e 'cen 'yee 'wι 'nan yūnōn 'a be, -kaa le nen. Zi e wluan -kanōn 'va be, -kaa nen -kaa fenun 'lee 'yi mlin waa 'e cin va be,

42 -kaa le nen yaa 'vι 'nan, -kaa 'yee 'wι 'nōnnōn vι Izrael 'nōn le. En 'nan -kaa vι minnun le 'nan Bali

'be 'si "va, en yaa -tə minnun nən o yiε ci "man 'lee minnun nən o -ka be -wee tin 'bazan 'a.

⁴³ Bali 'lewei vɪnən pɛɛnən Zozi 'le 'wɪ 'vɪ 'nan min nən e yi -tɛra "da "bɛ, Bali -a san -le 'wɪ 'wɪdɪ "fuiman.»

⁴⁴ Piɛri -fɪ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, en Bali lei 'saun 'ta min pɛɛnən nən o ci -a wei mannan bɛ, o da.

⁴⁵ Zuif 'nən nən o ci Zozi 'va, en o -ta Piɛri 'palɛ bɛ, zɪ Bali lei 'saun 'ta minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ o da bɛ, en 'wɪ o 'kan.

⁴⁶ -Yɛɛ ci 'nan minnun nən o "we wei peenun -ji, te o Bali 'tə bɔa "bɛ, "o maan.

En Piɛri -a 'vɪ "nyian 'nan:

⁴⁷ «Min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan ya'a minnun 'labɛ o -batize dra dɪ, kɔɔ o Bali lei 'saun 'yɪ 'le -cee 'wɪ 'zɒ.»

⁴⁸ En yaa 'vɪ minnun lɛ 'nan 'o o -batize drɛ Zozi Crizi 'tə da. -A -nan nən minnun zɪɛ, waa 'vɪ Piɛri nun lɛ 'nan, 'o yi "fli "drɛ 'o 'va.

11

Piɛri 'li 'e da Zeruzalɛm

¹ Zozi 'le 'pasianən 'lee o "bɒɪ Zozinən nən Zude bɛ, waa man 'nan minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ, o wɪ Bali -le 'wɪ man.

² Zɪ Piɛri 'li 'e da Zeruzalɛm bɛ, en Zuif 'nən nən Zozi 'va bɛ, o 'wɪ 'tə "man -a vɪdɪ -a 'nan:

³ «I wla minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a dɪɛ -wee 'kuin, en ka fɛnun blɪ waa 'e cin va.»

⁴ -A -nan nən 'wɪ nən e drɛ bɛ, Piɛri -a -ci 'vɪ -wɪɛ 'e "nən 'e "nən. E 'nan -wɪɛ 'nan:

⁵ «An ya Bali trɒ 'banan Zope 'fla. -A -nan nən e drɛ 'mɛn "le nyrinvla zɒ, an fɛ -tɒ 'yɪ, te e -taa "tra 'an 'va. E ya "le sɔla -dan nən o ya 'o 'kundi -a "nən

"sinjen man be -yee 'wɪ 'zʊ, te e ya 'sinan laji, en e -ta 'an "srɔn "kogo.

⁶ 'An yie 'tɔ -ji tein, en an trʊvɛnʊn, 'lee luji winun, 'lee -winun nɛn o -plimlan o 'kɔlɛnɛn "bɛ, 'lee "lomannun 'yɪ.

⁷ En an wei -tʊ 'man "nyian te 'bɛ ve 'mɛn 'nan: <Pieri 'i 'wluan, 'i -tɛ, -e 'i -blɪ.>

⁸ 'Pian maan 'vɪ 'nan: <Minsan, te 'i vɪ 'mlɔnmlɔn dɪ. Ma'an tian 'li fɛnʊn nɛn o cɪ min 'srɔɛn 'a, 'lee fɛnʊn nɛn o min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a -blɪlɛ dɪ.>

⁹ Wei zɪɛ, en yaa 'vɪ "nyian laji 'e 'pee 'nan: <Fɛnʊn nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e ya -blɪvɛ -a bɛ, te 'i drɛ 'i 'srɔɛn 'a dɪ.>

¹⁰ 'Wɪ zɪɛ, e drɛ 'e 'pa -a yaaga, en fɛnʊn 'bɔ 'sinan 'e -kʊ laji.

¹¹ Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu bɛ, te min yaaga bɔala 'kɔn nɛn an cɪ -ji bɛ -a 'lɛ "nɛn. O o 'pa 'sia 'an 'va, o 'si Sezare.

¹² En Bali lei 'saun "e 'mɛn 'nan, te 'an 'ci -fɔɔ "dɪ! 'Kʊ 'kʊ waa. "Bʊnʊn 'shɛɛdʊ nɛn 'gʊvɛ, -wɛɛ kʊ 'an 'palɛ, en kʊ wla Kɔrneli -le 'kuin.

¹³ 'Wɪ nɛn Kɔrneli -a 'vɪ 'kʊvɛ bɛ -nyrɛn 'gʊ. E 'nan Bali -le 'pasiazan -tʊ 'bɔala 'ji 'e 'lɛ 'yee 'kuin, en "bɛ 'yrɛ 'nan: <'I minnʊn 'pa 'sia Zope -e 'o 'kʊ Simɔn nɛn waa laabo Pieri bɛ -a laabʊ.

¹⁴ 'Wɪ nɛn e -taa 'i 'silɛ 'wɪ 'ji 'ka 'vale 'i 'mangulinun -a bɛ, yaa ve 'yie.>

¹⁵ An 'wɪ tin 'badɪ 'sia, tɔɔn en Bali lei 'saun 'ta o da "le zɪ e -ta -kaa da 'e tɛdɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

¹⁶ -A -nan nɛn Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, -a -cin -trɔa an 'ji. Yaa 'vɪ 'nan: <Zan min -batize drɛ 'yi 'a 'pian 'cee vɛ bɛ, 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.>

¹⁷ Bali 'yee lei 'saun 'nɔn minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wlɛ "le zɪ yaa -nɔn -cɛɛ te -kaa wɪ Minsan

Zozi Crizi -le 'wı man be -yee 'wı 'zv. -Tı nen maan -e 'an vı Bali le 'nan, te 'e 'wı zıe -a dre dı?»

¹⁸ Zı o 'wı zıe -a 'man be, en o ci -ta "tra, en o Bali 'tō bōdı 'sia -a vıdı -a 'nan: «"Ka 'yiō, Bali -a dre en minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a dıe, o 'si 'o dre wı -wlıdı "man, en o 'belıdı tıglı 'yı!»

Antıos 'nōn wı Zozi 'le 'wı man

¹⁹ Zı Etıenen -ka be, en o 'te 'padı 'sia Zozınōn da. 'Te 'padı o da zıe, -yee "wean Zozınōn fuıla "man. O va min -mienun -kū Fenızı 'lee Siprı 'lee Antıos. 'Pıan Zuif 'nōn 'saza le nen o Bali -le 'wı vı.

²⁰ En o va min -mienun nen Siprı 'nōn 'a be, 'lee Sırene 'nōn 'a be, "o -kūv Antıos, en "o Mınsan Zozi 'le 'wı 'nōnnōn 'vı minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a dıe -wıe.

²¹ Mınsan 'pa o va, en min "kaga "yı -tera Zozi da, en o sōnla Mınsan -sru.

²² Zı Zeruzalem -leglızi 'nōn 'wı zıe -a 'man be, -a -nan nen o Barnaba 'pa 'sia Antıos 'nan 'e 'kū -a -nan yı.

²³ Zı e 'bōla 'nan nun be, Bali -le "yı "nen yaa dre -wıe "be yaa -nan 'yı, en yaa ci nran. -A -nan nen Barnaba o "koe "tō 'o da 'nan, te 'o 'si Mınsan -sru "fo "dı.

²⁴ -Yee cı 'nan Barnaba ci a "yı, e ya 'e fadı Bali lei 'saun 'a, en e yı -teala Bali da. -A -nan nen min "kaga 'kpa sōnla Mınsan -sru.

²⁵ En Barnaba -kū Tars Saul -wele.

²⁶ Zı yaa 'yı be, en o -ta 'o 'vale -a Antıos. Waa dre le -tū Antıos -leglızi -jı. O 'pa o va, en o Bali -le 'wı paa minnun "kaga 'jı. Antıos nen o minnun nen o 'ta 'wōla Zozi 'le 'wı da be o 'tō 'pa 'e te dı Crızı -le minnun.

27 Tɔ zɪɛ -a man nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'si Zeruzalɛm, ɛn o -kɔ Antɪɔs.

28 Waa -tɔ laabo Agabo, -a 'le nɛn Bali lei 'saun -a 'pa 'nan: «Dra -dan -taa "talɛ 'trɛ pɛɛnɔn da.» Dra zɪɛ e -ta, te Klodu 'bɛ cɪ mingɔnnɛnnun tazan -a Rɔm.

29 ɛn Zozinɔn -a 'pla "da 'nan, min -tɔ 'e fɛ nɛn e -kɔlaman -a yɪdɪ -a -e 'e 'pa "bɔɪ Zozinɔn nɛn Zude bɛ o va bɛ, -a -nɔn.

30 Zɪ waa drɛ zɪɛ, ɛn -wee "yi "nɛn waa 'yɪ bɛ, waa -nɔn Barnaba 'lee Saul ɛ, ɛn o -kɔ -a Zude -leglizi min cejunun ɛ.

12

Minnun Zaji -tɛ, ɛn o Pɪɛri -fɔ -pɔ 'kuin

1 Tɔ zɪɛ -a man nɛn mingɔnnɛn Erodi 'tɛ 'padɪ 'sia -leglizi 'nɔn da.

2 -Yee 'sounjanun Zan "bɔɪ Zaji -tɛ -kuli -tan sɛn -a.

3 Zɪ yaa 'yɪ 'nan, 'wɪ zɪɛ e ya Zuif 'nɔn 'ci 'sɔ 'a bɛ, ɛn e 'nan 'yee 'sounjanun ɛ 'nan, 'o Pɪɛri 'kun. "Fɛdi nɛn o 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ -a drɛnan nɛn.

4 Zɪ o Pɪɛri 'kun, ɛn waa -fɔ -pɔ 'kuin bɛ, -a -nan nɛn Erodi min -fuda 'shɛɛdɔ 'plɔ 'nan 'o yɪɛ 'tɔ "va. E bɔa "o da min sienziɛn. E ya Erodi 'ji 'nan, -te 'si nɔanba -ji "fɛdi cɪ bɛ, -e 'o -yee tin 'ba min pɛɛnɔn yɪɛ man.

5 Pɪɛri a -pɔ 'kuin, 'pian te Zozinɔn -yee Bali trɔ "baa 'kpa tɪglɪ.

6 'Bɛ ta tɔ nɛn e "cɛan bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn Erodi Pɪɛri -le tin "baa min pɛɛnɔn yɪɛ man. -Pei zɪɛ -a man, te Pɪɛri a 'e nyinnandi 'sounja "fli yei, te e ya yi -tɛnan.

E ya 'e -yrɪdɪ -bulalɛ baa "fli "a, ɛn minnun nɛn o yɪɛ ci "va "bɛ o yra 'o "pa 'ji -pʊ 'kɔn 'lɛ "nɛn.

⁷ Nun tɔɔn Minsan -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ -ta, ɛn 'tɛ 'san -tʊ bii 'kɔn "bʊ 'bɔ 'ji. 'Pasiazan zɪɛ, 'e 'pɛ -tɛ Piɛri man, yaa fʊʊ, ɛn e -yrɛ 'nan: «'I 'wluan lou "nyiandʊ.» -A -nan nɛn -bulalɛ baa 'si -a -pɛ -man.

⁸ ɛn Minsan -le 'pasiazan "e -yrɛ 'nan: «'I 'yie sɔnɔn -yrɪ 'i man tɪglɪ -e 'i 'yie -manwua "wʊ.» Yaa drɛ zɪ. E 'nan "nyian -yrɛ 'nan: «'I 'yie sɔ -gblɔ -fɔ 'i da -e 'i sɔɔnla 'an -sru.»

⁹ Piɛri 'bɔla, ɛn e sɔɔnla -a -sru. "Yee 'ji "le 'nan nyrinvla nɛn, "tɔgɔ te Bali -le 'pasiazan -ta 'palɛ 'va 'yɪɛ -goei 'wein 'a.

¹⁰ O ciɪ 'sounja tɛdɛ da, ɛn o ciɪ -a "flizan da, tɔɔn ɛn o 'bɔ -bulalɛ -kpɛin "nɛn, e 'lɛ "so -e 'o bɔla 'ji 'fla bɛ -a man. -Kpɛin zɪɛ 'e 'lɛ 'sʊ 'e 'bɔ 'a o 'lɛ. O 'bɔla, ɛn o sɔɔnla 'fla yei "si -tʊ da, 'nun tɔɔn ɛn Bali -le 'pasiazan 'si -a "srɔn.

¹¹ Zɪ Piɛri yɪɛ da 'si tɪglɪ bɛ, ɛn e 'nan: «'Bɛ 'gʊɛ maan -tɔ "mɛn 'nan 'wɪ 'kpa nɛn, Minsan 'bɛ 'yee 'pasiazan -tʊ 'pa 'sia, ɛn yaan 'si Erodi 'lee 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zuif 'nɔn ci -a -pɛnnan bɛ -yrɔ.»

¹² Zɪ 'wɪ zɪɛ -a -cin -trɔa Piɛri ji bɛ, ɛn e -kʊ Zan nɛn waa laabo Mark bɛ -a "bʊ Mari -le "kɔnnɛn. Min -mienun a 'o cin yɪdɪ -nan nun Bali trʊ 'banan.

¹³ Zɪ Piɛri 'kɔn 'tɛ bɛ, ɛn lɪmɔn -tʊ nɛn e 'nyranman "paa 'kɔn zɪɛ -a -ji, waa laabo Rode bɛ, e pli "man 'nan -e 'e 'lɛ 'sʊ,

¹⁴ ɛn e Piɛri wei -kɔnnɛn 'yɪ. Tɔɔn -a ci "nrandɪ 'sia, ɛn -a ci 'san 'kɔn 'lɛ 'sʊdɪ man, ɛn e -kʊ 'pian flan -a 'kuin zia nun -a vɪɛ 'nan: «Piɛri a bei.»

¹⁵ ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: «'I 'ta 'ka 'e yɪdɪ dʊʊ?»

'Pian te li zɪe yaa ve 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn.»

-A -nan nɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Piɛri lei nɛn.»

16 Te Piɛri 'ka 'flian 'kɔn 'tɛdɪ -a dɪ. Zɪ o 'kɔn 'lɛ 'sʊ bɛ, o Piɛri 'yɪ, ɛn 'wɪ o 'kan "fo.

17 ɛn Piɛri 'e 'pɛ drɛ -wlɛ 'nan 'o 'lɛbo 'pla "da. -A -nan nɛn zɪ Minsan -a 'bɔla 'pʊ 'kuin bɛ, yaa pɛɛnɔn 'sinan 'pa -wlɛ. ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'wɪ zɪe -a vɪ Zaji 'lee -kaa "bʊɪ Zozinɔn -mienun lɛ.» Tɔɔn ɛn e 'bɔla e -kʊ fɛ pee -nan.

18 Zɪ tʊ cɛɛn bɛ, 'wɪ -dan fɔla 'sounjanun yei, te waa laabo 'o cin lɔ 'nan: «Piɛri wla nyin?»

19 Erodi "e 'nan 'sounjanun 'o -wɛɛ, waa wɛɛ, 'pian wa'a yɪɛ dɪ. Erodi 'wɪ laabʊ 'sounjanun nɛn o yɪɛ 'tɔ "va "bɛ -wlɔ, ɛn e 'nan 'o 'sounjanun zɪɛ 'o -tɛɛ. -A -nan nɛn Erodi 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -kʊ Sezare 'fla, e 'mɔn 'nan nun.

Mingɔnnɛn Erodi -ka

20 'Bli a 'e 'fɔdɪ Erodi 'ji Tir 'nɔn 'lee Sidɔn 'nɔn man. 'Pian minnun zɪɛ o ci drɛ 'tʊ, ɛn o -fɔ min -tʊ nɛn waa laabo Blasitu bɛ -a -sru, 'nan -e 'e 'o yei "paala 'o 'vale Erodi nun -a. Blasitu zɪɛ, -yɛɛ Erodi 'bɔ 'le 'kɔn 'ta -nanjɛan. -Yɛɛ cɪ 'nan -wee -blɪfɛ pɛɛnɔn "sia 'trɛ nɛn Erodi -a "paala bɛ -a da.

21 Yi 'bɔ nɛn o -sɛan 'e cin va "da "bɛ, zɪ e 'bɔ bɛ, Erodi 'yee mingɔnnɛn sɔ 'wʊ, ɛn e -nyran 'yee mingɔnnɛn pɛin -da, ɛn e 'wɪ tin 'ba -wlɛ min pɛɛnɔn yɪɛ man.

22 Minnun pla "man -a vidɪ -a 'nan: «Blamin "cɛɛ "we "bɛ dɪ, Bali 'bɛ cɪ 'wɪnan.»

23 'Nun tɔɔn tʊ 'bɔ zɪɛ -a wlu bɛ, ɛn Minsan -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ 'wɪ "nɛn kɔɔn Erodi lɛ, kɔɔ 'e 'fli 'sia "le Bali -le 'wɪ 'zʊ. -Cɛ -tʊ -sɛn "man, 'e sri 'si, ɛn e -ka.

24 -A -nan nen Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'kʊ fuiladɪ -a "man te minnun yi -ɛala "da 'kpa tɪglɪ.

Pɔl cɛin tɛdɛ nen te e -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪlɛ

25 Zɪ Barnaba 'lee Saul cɛɛn 'wɪ nen o -kʊ "man Zeruzalɛm bɛ -a drɛdɪ man bɛ, ɛn o 'li 'o da Antɪɔs. -Wɛɛ ta 'o 'vale Zan nen waa laabo Mark bɛ waa.

13

1 Bali 'lewei vɪnɔn 'lee Bali -le 'fluba "paanɔn a -leglɪzi nen Antɪɔs bɛ -a -ji. O 'tɔ nen Barnaba 'lee Simeɔn nen waa laabo min tiidii "bɛ 'lee Sirene min Lusiyu 'lee Manaɛl nen o 'vale Galile 'leɣlɔn plazan Erodi -a o o 'lebv 'e cin va bɛ 'lee Saul.

2 Yi -tʊ da, te o Minsan trʊ 'ba, te o ya fɛ 'sɔnnan, -a -nan nen Bali lei 'saun 'e -wɪɛ 'nan: «'Ka Barnaba 'lee Saul 'si "va -e o 'nyranman nen an o laabʊ 'nan 'o 'pa bɛ -a 'pa.»

3 -A -nan nen zɪ o cɛɛn Bali trʊ 'badɪ 'lee fɛ 'sɔndɪ man bɛ, ɛn 'o 'pɛ 'pla o da, ɛn o 'si o man, o -kʊ.

Barnaba 'lee Saul -kʊ Sipri

4 Barnaba 'lee Saul nen Bali lei 'saun o 'pa 'sia bɛ, o -kʊ Selusi 'fla jemie man, ɛn o -fɔ -klʊ -dan ji, ɛn o -kʊ Sipri 'trɛda 'yi yei.

5 Zɪ o 'bɔla 'fla nen waa laabo Salami bɛ -a da bɛ, ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnun lɛ Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kuin. Zan nen waa laabo "nyian Mark bɛ, e ya o va, te e "paa o va.

6 O cɛɛn 'yi yei 'trɛ zɪɛ -a 'cɛndɪ man -ji, tɔɔn ɛn o 'bɔla 'fla nen waa laabo Pafɔ bɛ -a da, ɛn o -dravia drɛzan -tʊ 'yɪ. Waa laabo Barzozɪ, Zuif min nen, 'e 'fli "siala Bali 'lewei vɪzan -a, te e 'ka 'a dɪ.

7 E ya -kɔnmandan Sɛrji Polo bee -a. - Kɔnmandan zɪɛ, e 'wɪ -tɔa 'kpa tɪglɪ. -A -nan nen e

Barnaba 'lee Saul laabu 'e 'va, koo e ya "vale 'e Bali wei maan.

⁸ 'Pian te -dravia drezan -tɔwli "nɛn waa laabo "nyian Elima Grɛk wei -ji bɛ e 'ka "vale 'o 'ta dɪ, te yaa -wɛɛ "man 'nan, te -kɔnmandan 'e yi -tɛra Barnaba 'lee Saul da dɪ.

⁹ -A -nan nɛn Saul nɛn waa laabo "nyian Pɔl bɛ, e ya 'e fadɪ Bali lei 'saun 'a, ɛn e -dravia drezan zɪɛ -a -nanjɛɛn tɛɪn,

¹⁰ ɛn e 'nan: «Bii 'gɔɛ, i ya 'i fadɪ -dawli wɪnɪn 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'a. I ya Bali 'nanmanzan 'le 'nɛn 'a, 'wɪ "yi pɛɛnɔn 'nanmanzan nɛn 'yia. 'I 'flin Minsan -le -si tɪgɪ ta sɛdɪ -a.

¹¹ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, "i 'yɪɔ, Minsan "ta 'wɪ "nɛn -kɔɔnman 'yɪɛ -e 'i 'flin yɪdɛ 'san yɪdɪ -a fɔɔnɔn.»

'Nun tɔɔn ɛn Elima yɪɛ 'wɪ, e -fɔ klun va, te 'e 'man limlan -pɛ pɛɛnɔn da min -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e 'kun 'e 'pɛ -man.

¹² Zɪ -kɔnmandan 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e -fɔ Zozi 'va. Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'man, ɛn yaa -nan 'yɪ bɛ, yaa 'kan 'e 'ciɪla "da.

Pɔl 'lee Barnaba -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'ɛglɔn 'ji

¹³ Pɔl 'lee 'e beenun -fɔ -klɔ -ji Pafo, ɛn o -kɔ Pergi 'fla Panfili 'ɛglɔn 'ji. Zan nɛn waa laabo Mark bɛ, e 'si o -sru, ɛn e 'li 'e da Zeruzalɛm.

¹⁴ O 'si Pergi, ɛn o -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'ɛglɔn 'ji. 'Flinla "yi da, o wɪa Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin, ɛn o -nyran.

¹⁵ Zɪ o cɛɛn Bali -le 'wɪ mandɪ man -pei 'fluba 'ji 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn 'tazan min 'pa 'sia Pɔl 'lee Barnaba -va 'nan 'o laabu -wɪɔ 'nan: «"Bɔɪnɪn, -te 'wɪ -mie a 'ka 'ji -e 'ka 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da bɛ, 'ka vɪ "mɛn!»

16 En Pəl wluan 'e 'pɛ nyɔɔn 'nan, te 'o sɔɔ -tɔ "nyian dɪ, ɛn e 'nan: «Ka Izraɛl 'nɔn, 'lee kaa nɛn ka Izraɛl 'nɔn 'le Bali bɔa "bɛ, 'ka "trɔɛn "tɔ 'mɛn.

17 Izraɛl 'nɔn 'le Bali -kaa tranun 'si "va, ɛn o 'pa Izraɛl 'nɔn 'va, ɛn o 'bɔ "kaga te o ya Ezipti 'lɛglɔn 'ji. "Bɛ -sru, ɛn Bali o 'si Ezipti 'yee 'plɛblɛ 'a.

18 Bali 'e yiɛ 'tɔ 'yee 'nɛnnun va "bui "da lɛ -fuba sinjɛn wlu.

19 Bali 'lɛglɔn 'sɔravli srɛ Kanan 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -wee 'trɛ 'nɔn 'yee minnun lɛ.

20 -A pɛɛnɔn zɪɛ e drɛ lɛ yaa sinjɛn -fuba 'soolu 'wlu.

"Bɛ -sru, ɛn e -kaa tranun -le tin 'banɔn 'nɔn 'trilii, ɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Sanmian da.

21 -A -nan nɛn -kaa tranun -a laabv 'nan Sanmian 'e mingɔnnɛn -tɔ 'o da. En Bali Kis -pɪ Saul -tɔ o da, Benzamɛn -le 'lɛglɔn 'ji min nɛn. Zɪ e mingɔnnɛn blɪ o da lɛ -fuba sinjɛn wlu bɛ,

22 "bɛ -sru Bali -a -nyran, ɛn yaa ta fɔɔ David -a. David zɪɛ Bali 'bɔ -a 'vɪ "man 'nan: <An Jese -pɪ David 'yɪ, 'an 'ci 'sɔ "ji "min nɛn, e -taa 'an 'ci 'sɔ wɪ pɛɛnɔn drɛlɛ bɛ -a.>

23 David zɪɛ, -a kluda nɛn, Bali 'bɔ Zozi 'bɔla min 'sizan 'wɪ 'ji -a, "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

24 Te Zozi 'ka tian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'silɛa dɪɛ, Zan -a 'vɪ Izraɛl 'nɔn lɛ 'nan, 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man, 'o 'fli -nɔn Bali lɛ, -e 'o 'ta 'o -batize drɛ.

25 Te Zan -le 'nyranman 'padɪ "ta -nyan "bɛ, yaa 'vɪ 'nan: <Min nɛn 'ka 'ci "nrɔnman "da "bɛ, ma'an "cɛɛ dɪ, 'pian e -taa "mɛn -sru. 'An 'bɔ an 'ka -a cɛin -man -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ.>

26 "Bɔnnun, kaa nɛn ka cɪ Abraam kludanɔn 'a bɛ, 'lee minnun nɛn 'ka yei te o 'yra -tɛa Bali man bɛ,

-kaa le nen Bali ci 'yee 'wti nen e min "sia 'wti 'ji be -a vnan.

²⁷ -Yee ci 'nan, Zeruzalem minnun tanon 'lee Zeruzalem 'non 'ka -a -tole 'nan Zozi 'be ci min 'sizan 'wti 'ji -a di, en wa'a Bali 'lewei vnanon wei nen waa ta 'vti -wle 'flinla "yi -tudu penenon da be -a -ci manle di. 'Pian 'wti nen Bali 'lewei vnanon -a 'vti be, waa 'le soo Zozi 'tedi -a.

²⁸ Wa'a 'wti 'tu yile Zozi man -e min 'e 'ka -a 'wti 'ji di, 'pian waa 'vti Pilati le 'nan, 'e -non minnun le -e 'o -te.

²⁹ 'Wti penenon nen e ci 'e 'cenen -tedi Zozi 'le 'wti 'a be, zi 'e 'le soo be, waa 'si yiba "plan da, en o -ku -a wule.

³⁰ 'Pian Bali -a wluan -kanon 'va,

³¹ en 'e 'fli konon yi "kaga 'wlu minnun nen o 'si waa Galile, en o -ku Zeruzalem be -wle. En 'be 'gve -wle dre -yee 'wti 'nan ynon 'a, te o -yee 'wti ve Izrael 'non le.

³² En 'ku 'bo 'gu, ku -ta 'wti 'nonnon nen Bali -to 'e wei da -kaa tranun le 'nan 'e dra be -a vile 'cee.

³³ 'Wti zle, yaa 'le soo -kaa nen -kaa ci o kluda 'non 'a be -cee: E Zozi wluan -kanon 'va. E ya 'e 'cenen -tedi "dre 'fluba 'la "fli "ji 'e 'cenen 'nan:

<Yie ci 'men 'nen 'a,
-e 'e 'sia ceevu man be,
an dre 'i "ti "a.>

³⁴ 'Wti nen Bali -a 'vti 'e 'cenen 'nan, 'e Zozi wuanla -kanon 'va, 'du -e 'e vile 'e 'fu -a -nan nen min foluman be -a -nan die -nyren 'gu:

<Faa tighi nen
an -to 'an wei da 'nan
'an ve David man be,
ya'a 'nyaan di,
en e ya tian 'cee ve -a.>

35 -Yee "wεan nεn Bali -a 'vι David -le "dre 'fluba pee
ji 'nan:

⟨Yi'a 'yie 'nεn 'saun 'tve
-e 'e fvlι -yrε -ji dι.⟩

36 David -le vε bε, "e Bali 'su "le zι Bali -a 'vι bε -
yee 'wι 'zv. εn -a -kadι 'bɔ, waa 'wv 'e tranun "srɔn,
εn e fvlι 'yrε -ji.

37 'Pian Zozi 'ka fvlιε -yrε -ji dι, Bali -a wluan -
kanɔn 'va.

38 -Yee "wεan, "bɔvunun, 'ka -tɔ 'nan Zozi 'tɔ 'ji nεn
waa ve 'cεε cεεgv 'nan, Bali 'cee 'wι 'wλidι fui. 'Ta
wɔladι Moizi -le -pei -tɔ winun da 'ka -kɔlalε 'cee 'wι
'wλidι "fuidι -a dι.

39 'Pian minnun pεεnɔn nεn o yi -tera Zozi da bε,
Bali o "siala min tiglι 'a.

40 -Yee "wεan, 'wι nεn 'e vιdι Bali 'lewei vιnɔn 'le
'fluba 'ji bε, 'ka dre "yi, te 'e bɔ 'ka man dι.

41 E ya 'e 'cρεn -tεdι 'nan:

⟨Min sεε wɔnɔn "ka 'yιɔ,
'wι 'e 'ka 'kan -e 'ka 'san "fo.
-Yεε cι 'nan 'ka yιε -kɔan "man
-e 'an 'wι 'tv nεn
e -ciala min da bε -a dre.
-Te waa -nan -sεε "wv 'cεε
-e 'ka vιε 'ka yi -tera "da "dι.⟩ »

42 Zι Pɔl 'lee Barnaba "ta bɔala -wee cin yι 'kuin
bε, εn o 'nan -wλε 'nan, 'o 'ta 'flinla "yi pee -a -e 'o
'wι 'lein zιε -a vι "nyian.

43 Zι cin yιdι -nyan bε, o "ta fuimlan "man, εn Zuif
'nɔn "kaga 'lee minnun nεn o Izrael 'nɔn 'le Bali bɔa
"bε, o sɔɔnla Pɔl 'lee Barnaba -sru. Pɔl 'lee Barnaba
'bɔ 'bε 'wι tin 'ba -wλε, εn o o "koe "tɔ 'o da 'nan 'o 'fv
Bali -le "yi 'wlu 'li 'trilii.

44 'Flinla "yi pee nen e 'bɔ bɛ, 'fla 'bɔ da 'nɔn pɛɛnɔn 'bɛ cin 'yɪ 'nan -e 'o Bali wei man.

45 Zɪ Zuif 'nɔn min "kaga zɪɛ o 'yɪ bɛ, ɛn man bɔdɪ wla o ji, te 'wɪ nen Pɔl -a ve bɛ, waa fuimlan 'nan 'wɪ 'pee -a, te waa "srɔn man.

46 -A -nan nen Pɔl 'lee Barnaba -a -ci 'vɪ -wlɛ 'wein 'nan: «'Ka Zuif 'nɔn, 'ka lɛ nen paan 'kɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'e 'flin, 'pian kaa -tua 'ka 'pela koda. "Cɛɛ dre zɪɛ, kaa -kɔɔnman 'nan, ka'a 'ka 'fli ye 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪnɔn 'a dɪ. -Yee "wɛan kɔ -ko 'siɛn minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o va.

47 -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nen Minsan "e 'nan 'kɔ dre bɛ -nyrɛn 'nan:

⟨Mɛin dre 'tɛ 'san nen
e 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji dra 'wein bɛ -a.
'I vɪ minnun lɛ 'trɛ pɛɛnɔn da 'nan
Bali 'o "sia 'wɪ 'ji.⟩ »

48 Zɪ minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o ci nran, ɛn o 'nan, Minsan wei a 'nɔnnɔn. -A -nan nen minnun pɛɛnɔn nen Bali o 'si "va 'nan -e 'o 'kɔn 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪnɔn 'a bɛ, o yi -tɛradɪ 'sia Zozi da.

49 Tɔɔn ɛn Minsan -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'kɔ fuiladɪ -a "man 'lɛglɔn zɪɛ -a da "fo.

50 'Pian Antɪɔs 'fla 'bɔ da bɛ lɪmɔnnun nen o Izraɛl 'nɔn 'le Bali bɔa, te o mangulinun a fɛnɔn 'a bɛ, o ya -nan. Zuif 'nɔn o 'pa 'o 'va 'lee 'fla 'bɔ da min cejenun, ɛn o 'tɛ 'padɪ 'sia Pɔl 'lee Barnaba da, ɛn o Pɔl 'lee Barnaba -pin 'o fla.

51 Tɔɔn 'o 'cɛin -man fuɔn -koei plu o da, -a -kɔɔndɪ -a -wlɛ 'nan 'o 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji, ɛn o -kɔ 'fla nen waa laabo Ikomɪɛn bɛ -a da.

52 'Pian Zozinɔn nen Antɪɔs bɛ o -fɔ ci "nran -a, ɛn o -fɔ 'o fadɪ Bali lei 'saun 'a.

14

Pɔl 'lee Barnaba 'bɔla Ikomien

¹ Zɪ Pɔl 'lee Barnaba 'bɔla Ikomien bɛ, ɛn o wla "nyian Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin. O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -wɛ, -a -nan nɛn Zuif 'nɔn "kaga 'lee minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɛ, o -fɔ Zozi 'va.

² 'Pian Zuif 'nɔn nɛn o 'ka "vale o yi -tɛala 'wɪ zɪ -a da dɛ, o 'wɪ wɔɔman minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɛ 'o 'ji, te 'o 'wulo -ji "nrɔnman -wɪdɪ "bɔɪ Zoziɔn man.

³ Pɔl 'lee Barnaba 'mɔn 'kpa tɪɣɪ Ikomien. O yi -tɛra Minsan da, ɛn o -yee 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a 'vɪ 'kpa tɪɣɪ. Bali 'pa o va, -a -nan nɛn o -cɛ -srɔn "wɪnun 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnun drɛ.

⁴ Min "kaga cɛɛn 'e cin man 'fla 'bɔ da, min -mienun a Zuif 'nɔn -sru, ɛn min -mienun a Zozi 'le 'pasianɔn -sru.

⁵ Zɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɛ, 'lee Zuif 'nɔn, 'lee 'o 'tanɔn a 'o man wɔɔnan 'nan -e 'o 'tɛ 'pa Pɔl 'lee Barnaba da, -e 'o -kɔɛ wɛɛn o va bɛ,

⁶ ɛn Pɔl 'lee Barnaba a -kɔnnɛn 'yɪ, -a -nan nɛn o flan bli, o -kɔ Lisiani 'lɛɣɔn 'ji 'flanun nɛn o o laabo Lisitri 'lee Dɛrbɔ bɛ -a da, 'lee o "srɔn 'flanun da.

⁷ ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'nan nun.

Pɔl 'lee Barnaba 'bɔla Lisitri

⁸ Min -tɔ a Lisitri 'fla, e ya 'e -srandɪ "tra. Waa -ya 'e 'lɔ le -a, ya'a tian 'li 'ta wɔɛ dɪ.

⁹ 'Wɪ nɛn Pɔl cɪ -a vɪnan bɛ, -a "trɔɛn "a -yrɛ, -a -nan nɛn Pɔl -a -nanjɛn tɛin, ɛn Pɔl -a -tɔ 'nan min zɪ e yi -tɛala 'yee 'belidɪ da,

¹⁰ ɛn Pɔl "e -yrɛ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «'I 'wluan lou 'i 'cɛin -da tɪɣɪ.» 'Nun tɔɔn e drɛ "klɪ, ɛn e wluan, ɛn e 'ta wɔdɪ 'sia.

11 'Wᵢ nɛn Pɔl -a drɛ bɛ, zɪ minnun -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o -paandɪ 'sia -a vɪdɪ -a Lisiani wei -ji 'nan: «Bali lila "da "minnun -a, ɛn o 'bɔla -kaa 'va.»

12 Te o Barnaba laabo «Zeus», ɛn o Pɔl "le laabo «Ermɛs», kɔɔ -yɛɛ 'wᵢ tin 'ba 'le "wɛan.

13 "Wɛɛ bɔla -wee fla 'bɔ da bɛ, -wee bali Zeus 'bɔ 'pan 'kɔn a 'e 'tɔdɪ -nan. -A -nan nɛn -wee Zeus -panzan -ta trinun -a 'fla 'bɔ man -klɔn -yrɛ "nɛn te lu -fui "a 'e 'fɔdɪ o -blɔ -man. Zeus -panzan 'bɔ 'lee minnun "kaga "a "vale 'nan 'o Zozi 'le 'pasianɔn 'bɔ -paan.

14 'Pian zɪ Zozi 'le 'pasianɔn Barnaba 'lee Pɔl 'wᵢ zɪɛ -a 'man bɛ, o ta kli, -a 'wᵢ 'nan o man, ɛn o 'wee sɔnɔn 'fʊɪ bʊʊ 'o da, ɛn o -kʊ minnun yei "nun, te o -paan "man -wlɛ 'nan:

15 «-Mɛ "wɛan nɛn kaa dra zɪɛ, minnun "tun "nɛn 'kʊ 'a "le 'cee 'wᵢ 'zʊ. Kʊ -ta Bali -le 'wᵢ 'nɔnnɔn vɪɛ 'cɛɛ, 'nan -e 'ka 'si 'cee 'wᵢ "tun "nun 'labɛ -a drɛdɪ man, -e 'ka -sɔɔnla Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ -a -sru. -Yɛɛ 'trɛ drɛ, ɛn -yɛɛ la drɛ, ɛn -yɛɛ jemie drɛ 'lee 'e 'va fɛnɔn pɛɛnɔn.

16 'Li 'e tɛdɛ bɛ, e minnun 'tʊɪ, ɛn o sɔɔnla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɔn -sru.

17 'Pian ya'a 'flinlɛ 'yee "yi "ci -kɔɔndɪ -a dɪ. - Yɛɛ cɪ 'nan e laa "sia laji te yaa -fɛan 'cɛɛ, e 'cee fɛ 'wlɛnɔn dra 'e tʊ -man, e ci "nrandɪ 'lee -blɪfɛ -nɔan 'cɛɛ "kaga.»

18 Pɔl 'lee Barnaba "koe "nyan -a vɪdɪ -a -wlɛ 'nan, te 'o 'o 'pan dɪ, 'vaa ɛn waa 'man.

19 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'si Antioɔs 'lee Ikomien, ɛn o -sɛn minnun zɪɛ o va, ɛn o Pɔl -sɔn -kɔɛ -a. Waa plila, o -kʊ -a lunɛn 'o 'ci nrɔn 'nan e -ka.

20 'Pian zɪ Zozinɔn -a si -fɔ bɛ, ɛn Pɔl wlɔan lou, e -ta 'fla.

Pól 'lee Barnaba -kú Dεrbv εν ο 'li 'o da Antiós

-A ta tv cεεν εν Pól 'lee Barnaba -kú Dεrbv.

²¹ O Bali -le 'wι 'nónnón 'vι 'fla zιε -a da, εν min "kaga "fó Zozi 'va. -A -nan nεν ο 'li 'o da Lisitri 'lee Ikomiεν 'lee Antiós Pisidi.

²² O -ta Zozinón "koe "tódι -a 'o da, te ο 'wι "paala -wlε 'nan, 'o yi -tera Bali da 'li 'trilii, te waa ve -wlε 'nan: «-Kaa yra ye "kaga 'vaa, -e -kaa kú Bali -le mingónnεν tρεda.»

²³ -Te ο 'bóla -leglizi -tv -nan -e 'o -wee min cejenun -tóo, εν -te ο cεεν Bali trv 'badι 'lee fe 'sónδι man, -e 'o ο -pεba wυ Minsan nεν ο yi -tera "da "bε -yró.

²⁴ Zι Pól 'lee Barnaba Pisidi 'leglón cεεν bε, εν ο 'bóla Panfili 'leglón 'ji.

²⁵ O Bali -le 'wι 'nónnón 'vι Pergι, εν ο són 'ji Atali.

²⁶ Fla zιε -a da nεν ο -fó -klv -ji, εν ο 'li 'o da Antiós. Antiós 'bó 'nan nεν ο ο -pεba 'wυ Bali ló 'nan 'e "yi drε -wlε, -e 'nyranman nεν ο "sia -a 'panan zιε bε ο 'pa.

²⁷ Zι ο 'bóla Antiós bε, εν ο -leglizi 'nón cin 'yι, εν 'wυnun nεν Bali ciíla ο va yaa drε bε, waa 'sinan 'pa. Waa -ci 'vι "nyian -wlε 'nan, minnun nεν ο 'ka Zuif 'nón 'a dιε, Bali -si 'le 'sv -wlε 'nan 'o yi -tera 'e da.

²⁸ "Bε -sru Pól 'lee Barnaba -fv ο va tv "kaga 'kpa -a.

15*Zozinón wei drε 'tv Moizi -le -pei da Zeruzalem*

¹ Min -mienun 'si Zude 'leglón 'ji. Zι ο 'bóla Antiós bε, εν ο 'wι "paadι 'sia "bυι Zozinón 'ji, waa 'vι -wlε 'nan: «-Te min 'ka 'fóle -klónmón -va "le zι Moizi -le

-pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪɛ, Bali 'ka -a san sia 'wɪ 'ji dɪ.»

² Pəl 'lee Barnaba 'ka 'wɪ zɪɛ -a manɛ "yi "fo "dɪ, ɛn -sa 'plɛblɛ 'fɔla o yei 'wɪ zɪɛ -a da.

-A -nan nɛn minnun -a 'pla "da 'nan, Pəl 'lee Barnaba 'lee Zozinɔn -mienun 'o 'kʊ 'wɪ zɪɛ -a tin 'ba Zeruzalɛm 'o 'vale Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -a -nan -leglizi min cejenun -a.

³ ɛn Antiɔs -leglizi 'pa o va -wee -kʊdɪ -ji. "Wɛɛ -kʊ, o ciɪla Fenizi 'lee Samari, te 'wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o sɔɔnla Bali -sru "bɛ, te o -ko -a -nan wɪ vɪdɪ -a Zozinɔn lɛ. 'Wɪ zɪɛ -a vɪdɪ ci "nran -dan nɔn "bʊɪ Zozinɔn pɛɛnɔn lɛ.

⁴ Zɪ o 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, -leglizi 'nɔn 'lee Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -leglizi min cejenun o 'sia 'kpa tɪglɪ, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali ciɪla o va yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan 'pa -wɛɛ.

⁵ -A -nan nɛn Farizen 'nɔn 'va min -mienun nɛn o drɛ Zozinɔn 'a bɛ, o wɪuan lou, ɛn o 'nan: «Minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o o -fɔa paan 'klɔnmɔn -va -e 'o vɪ -wɛɛ 'nan 'o 'ta wɔla Moizi -le -peinun da.»

⁶ Zozi 'le 'pasianɔn 'lee -leglizi min cejenun 'o cin 'yɪ, 'nan -e 'o 'wɪ zɪɛ -a 'pla "da.

⁷ Zɪ o cɛɛn -sa 'plɛblɛ 'fɔdɪ man 'o cin yei "bɛ, Piɛri wɪuan lou, ɛn e -wɛɛ 'nan: «'An "bʊɪnun, kaa -tɔa 'nan 'cee Bali an 'si "va -e 'an 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ, 'dʊ -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ.

⁸ ɛn Bali 'bɔ nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ, yaa -ci kɔɔn 'yee lei 'saun 'nɔndɪ -a -wɛɛ 'nan o ya 'yee vɛ -a "le zɪ yaa -nɔn -cɛɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

⁹ Bali 'ka -kaa 'cɛnlɛ 'e cin man -kaa 'vale waa dɪ. E -wee 'wɪ 'wɪdɪ fui 'nan o yi -tɛra 'e da -le "wɛan.

10 En -mε "le "wεan nen ka Bali man -wεεman? -
 Yεε ci 'nan -trɔ cibɛn nen -kaa tranun 'ka -kɔlale -a
 siadi -a di, εn -kaa 'bɔ 'ka 'kɔlaman -a siadi -a diε, ka
 ya "vale 'ka -tɔa "mɛn Zozinɔn 'win -ji.

11 'Pian -kaa yi -tεala "da 'nan, Minsan Zozi 'bɔ 'le
 "yi "le "wεan nen -kaa 'si 'wi 'ji "le -wee 'wi 'zɔ.»

12 'Nun tɔɔn minnun nen 'o cin yidi bε, 'o 'ta -sɛn,
 εn o Barnaba 'lee Pɔl wei mandɪ 'sia, εn 'lɛbo "fɔ wi
 nen Bali ciila o va yaa drε minnun nen o 'ka Zuif
 'nɔn 'a diε o yei "bε, waa 'vɪ -wlε.

13 Zi o cεεn -a vidɪ man bε, εn Zaji -a vidɪ 'sia 'nan:
 «"Bɔunun, 'ka "trɔɛn "tɔ 'mɛn.

14 Simɔn "sia 'wi 'tɔ vɪnan -cεε. E 'nan: Bali 'bɔ
 minnun 'sidɪ 'sia 'yee vε -a, minnun nen o 'ka Zuif
 'nɔn 'a diε o yei, 'nan -e 'wee 'tɔ bɔ.

15 En Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'wi nen waa crɛn -tε bε,
 'wi zɪε yaa 'lε sɔɔ. -Yεε ci 'nan, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

16 Bali "e 'nan:
 <"Bε -sru an lia 'an da
 -e 'an David -le 'kɔn nen
 e -wi bε, -a pee -tɔ.

-A "pa 'ji nen e -fɔ -nan bε,
 maan -tɔɔman 'e cin da
 -e 'an 'wluan lou,

17 'dɔ -e min -mienun nen
 o -fɔ bε, 'o Minsan -wεε
 'o 'vale 'lεglɔn -mienun nen
 'an 'tɔ yra o man bε waa.

18 'An 'bɔ Minsan,
 'wi nen maan 'vɪ 'e 'cɛn
 -a -nan lε 'ka lε va diε,
 maan 'lε sɔɔman.» »

19 En Zaji -a 'le 'sran 'nan: «-Yee "wεan, e ya 'an 'ji
 'nan, minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diε, εn o sɔɔnla

Bali -sru "bε, e ya "yi -e min 'e vlε 'e 'tō o -sru 'nan 'o 'ta wula Moizi -le -pei da di.

20 'Pian -kaa 'fluba 'crɛn -tε -wlε 'nan, te 'o 'wi nɛn waa -tε -yυ lε bε -a -bli dɪ, ɛn te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wεε "dɪ, ɛn te min 'e "blu -wεε "dɪ. ɛn te 'o 'wi nɛn min 'ka -a -blɔ 'cɛnlε -e -a nyɛn 'e -sran dɪε -a -bli dɪ, ɛn te 'o 'wi nyɛn -bli dɪ.

21 -Yεε cɪ 'nan, 'li 'e 'cɛn bε Moizi -le -pei -tō winun zɪε 'flanɔn pɛɛnɔn -a -tɔa, kɔɔ waa ta ve minnun lε Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin tυ pɛɛnɔn man 'flinla "yi da.»

Zozi 'le 'pasianɔn 'fluba 'pa 'sia minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε -wlε

22 -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn, 'lee min cejenun, 'lee -leglizɪ 'nɔn pɛɛnɔn wei drε 'tυ, ɛn o min -mienun 'si o yei, ɛn o o 'pa 'sia Antɪɔs 'o 'vale Pɔl 'lee Barnaba -a. Zudazi nɛn waa laabo "nyian Barsaba bε 'lee Sila nɛn Zozinɔn 'yra -tεa "o man bε, o nɛn o o 'si o yei.

23 'Fluba nɛn waa -nɔn -wlε "bε -nyɛn 'gυ:

«'Kυ Zozi 'le 'pasianɔn 'lee min cejenun 'bε 'fluba 'crɛn -tε 'ka Zozinɔn nɛn ka cɪ Antɪɔs 'lee Siri 'lɛglɔn 'ji 'lee Silisi 'lɛglɔn 'ji, te o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, 'cεε.

Kυ ya 'ka "bɔunun -a, kυ "we 'ka 'va.

24 Kυa 'man 'nan, 'kυ 'va min -mienun nɛn kυ'a 'si -nɔnlε 'wlε "dɪε, o 'lɔ 'ka 'ci baalε -ji 'wee 'wɪ "paadɪ -a, ɛn o 'ka "koe 'si 'ka da.

25 -Yee "wεan, zɪ 'kυ cin wei -ci 'man bε, ɛn kυa 'yɪ 'nan, e ya "yi -e 'kυ min -mienun 'si "va -e 'kυ o 'pa 'sia 'cεε 'o 'vale 'kυ "bɔɪ Barnaba 'lee Pɔl nɛn kυ o ye "yi "bε waa.

26 Min "fli z1ε, e -fv "wennon -e 'o 'ka -kaa san Zoz1 Crizi 'tō 'ji.

27 En kv Zudazi 'lee Sila 'pa 'sia 'nan 'o 'w1 'bō 'lein 'gυε -a v1 'cεε 'o 'bō 'a.

28 -Yεε c1 'nan Bali lei 'saun 'lee 'kv 'bō, 'w1 nen 'kō 'ka 'ta w1la "da "bε, kvε 'v1 'cεε, kv'a 'w1 'pee 'palε "va "d1.

29 'Bε 'w1 z1ε, 'bε c1 'nan: Te 'ka 'w1 nen waa -te -yυ lε bε -a -bl1 d1, εn te 'ka 'w1 nyen -bl1 d1, εn te 'ka 'w1 nen min 'ka -a -blō 'cenlε -e -a nyen 'e -sran d1ε -a -bl1 d1, εn te 'ka cin nan 'lee 'ka cin -sran -wεε "d1, εn te min 'e "blu -wεε "d1. 'W1nun z1ε, 'ka 'ta w1la "da. Kv 'ka 'tō bo.»

30 -A -nan nen o 'pa 'sia, εn o -kv Ant1os. Z1 o 'bōla 'nan nun bε, εn o Zozinon cin 'y1, εn o 'fluba z1ε -a -nōn -wlε.

31 Waa ta 'v1, εn o pεenon 'ci nran, e o "koe "tō 'o da -le "wεan.

32 Zudazi 'lee Sila nen Bali 'lewei v1nōn 'a bε, o 'w1 "kaga tin 'ba -wlε, o man -tō 'pleblε, εn o "koe "tō 'o da.

33 O -fv Ant1os 'fla tυ "wennen 'a 'vaa, εn Zozinon 'kv o 'palε -sia -trōō 'nan -e 'o li 'o da Zeruzalem.

34 ['P1an Sila "e 'v1 'nan "e -foo Ant1os 'fla.]

35 Pōl 'lee Barnaba "o -fv Ant1os, εn 'o 'vale min "kaga "a o 'w1 paa minnun ji, εn o Minsan -le 'w1 'nōnnōn 'v1 -wlε.

Pōl cεin "flizan nen te e -ko Bali -le 'w1 'nōnnōn v1ε

Pōl 'lee Barnaba cεen 'e cin man

36 Yi "fli yaa "bε -sru, εn Pōl "e 'nan Barnaba lε 'nan: «'Fla pεenon nen kv c1 "da Minsan -le 'w1 'nōnnōn v1d1 -a bε, 'kv 'c1 "nyian "da -e 'kv "bυ Zozinon nen -nan nun bε o y1.»

³⁷ Barnaba a "vale 'nan Zan nen waa laabo Mark be 'e 'kula 'o -sru.

³⁸ Pɔl 'Pian Pɔl 'ka 'wɪɛ "man -e 'o 'kɔ waa dɪ, kɔɔ Mark 'nyranman 'tɔɪ o man Panfili 'lɛglɔn 'ji, ɛn e 'si o -sru.

³⁹ Pɔl 'lee Barnaba wei 'ka drɛɛ -tɔwli "fo "dɪ, -a -nan nen o cɛɛn 'e cin man. Barnaba Mark -fɔ 'e -sru, ɛn o -fɔ -klɔ -dan ji, o -kɔ Sipri 'trɛda.

⁴⁰ Pɔl "e Sila -fɔ 'e -sru, ɛn Zozinɔn o -pɛba 'wɔ Bali lɔ, ɛn o -kɔ.

⁴¹ O ciɪla Siri 'lɛglɔn 'lee Silisi 'lɛglɔn 'ji, te o -ko Zozinɔn "koe "tɔdɪ -a 'o da.

16

Pɔl 'lee Sila -kɔ Derbɔ 'lee Lisitri 'lee Ikomien

¹ -A -nan nen Pɔl ciɪla Derbɔ, ɛn e 'bɔla Lisitri. 'Fla zɪɛ -a da bɛ, Zozi -sruzan 'tɔ a -nan, waa laabo Timote. -A "tɪ "a Grɛk min -a, limɔn -tɔ nen e ya Zozi 'va bɛ -yee 'nen nen, Zuif li nen.

² -A 'tɔ "yi "a Zozinɔn nen Lisitri 'lee Ikomien bɛ o 'le.

³ Pɔl a "vale 'e 'kɔ 'o 'vale 'waa, ɛn e -kɔ -a -fɔɛ -klɔnmɔn -va, Zuif 'nɔn nen fɛ zɪɛ -a -nan bɛ -wee "wɛan. Kɔɔ o pɛɛnɔn -a -tɔa 'nan Timote "tɪ "a Grɛk min -a.

⁴ 'Flanun nen o ciɪla "da "bɛ, 'wɪ nen Zozi 'le 'pasianɔn 'lee Zeruzalem min cejenun -a 'vɪ bɛ, waa 'vɪ 'fla zɪɛ -a da 'nɔn lɛ, 'nan 'o 'ta wɔla "da.

⁵ -A -nan nen Zozinɔn 'le yi -teradɪ Bali da 'pa "da, te Zozinɔn 'ko bɔdɪ -a "kaga yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man.

Pɔl -kɔ Masedɔa

⁶ Pɔl a "vale 'o 'kɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ Azi 'lɛglɔn 'ji, 'pian Bali lei 'saun 'ka 'wɪɛ "man "dɪ. -Yee "wɛan o ciɪla Pirigi 'lee Galatɪ 'lɛglɔn 'ji.

⁷ Zɪ o 'bɔla Misi 'leɣlɔn 'ji bɛ, ɛn waa man wɛɛ 'nan 'o 'ko Bitini 'leɣlɔn 'ji, 'pian Zozi lei 'saun 'ka 'wɪɛ "man "dɪ.

⁸ -A -nan nɛn o ciɪla Misi, ɛn o 'bɔla Troas 'fla.

⁹ -Pei-man, e dre Pɔl ɛ "le nyrinvla -zv, e dre -yrɛ "le Masedɔa min -tv a 'e 'tɔdɪ lou, te yaa trv "baa -a vidɪ -a 'nan: «'I ciɪla Masedɔa 'leɣlɔn 'ji, 'i 'ta 'pa 'kɔ 'va!»

¹⁰ Zɪ Pɔl 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ "le nyrinvla -zv bɛ, ɛn kva man wɛɛ 'nan 'kɔ 'kɔ Masedɔa 'leɣlɔn 'ji, kɔɔ kva -tɔa 'nan Bali 'kɔ laabv 'nan -e 'kɔ 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ -nan nun.

Pɔl 'bɔla Filipv 'fla

¹¹ Zɪ kɔ -fɔ -klv -dan ji Troas bɛ, ɛn kɔ -kɔ Samotras. 'Bɛ 'ta tv cɛɛn ɛn kɔ -kɔ Neapoli.

¹² Kɔ 'si 'bɛ 'nan, ɛn kɔ -kɔ Filipv 'fla. Filipv 'fla zɪɛ, -yɛɛ cɪ Masedɔa 'leɣlɔn 'ji 'fla tɛdɛ -a, ɛn Rɔm 'nɔn 'bɛ 'fla 'bɔ 'tɔ. Kɔ -fv 'fla zɪɛ -a da tv "wɛnnɛn 'a.

¹³ 'Flinla "yi da, kɔ 'si 'fla zɪɛ -a da, ɛn kɔ -kɔ lu "nɛn 'yi 'tv 'srɔn. -A -cin a 'kɔ 'ji 'nan Zuif 'nɔn 'le Bali trv 'banan -kɔan fɛ zɪɛ -a -nan. Zɪ kɔ cɛɛn -nyrandɪ man bɛ, ɛn lɪmɔnnun nɛn 'o cin yɪdɪ fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, kɔ 'wɪ tin 'badɪ 'sia -wɪɛ.

¹⁴ Lɪmɔn -tv a fɛ zɪɛ -a -nan te e 'yra -tɛa Bali man, -a 'tɔ nɛn Lidi, e "sia Tiature. Min -dandan nun ta sɔ nɛn yaa -taan. E ya 'wɪ zɪɛ -a mannan, ɛn Minsan -a "trɔɛn 'lɛ 'sɔ, ɛn 'wɪ nɛn Pɔl cɪ -a vɪnan bɛ, yaa -ci 'man 'kpa tɪɣɪ.

¹⁵ -A -nan nɛn waa -batize dre 'o 'vale 'e 'man-gulinun -a, ɛn e 'kɔ trv 'ba -a vidɪ -a 'nan: «-Te kaa "nrɔnman 'ka 'ji 'nan, an wɪ Minsan man 'an 'bli pɛɛnɔn 'a bɛ, 'ka 'fv 'an 'va tv "wɛnnɛn 'a.» E kɔala 'wɪ zɪɛ -a man, ɛn kɔ wɪ "man.

Minnun Pəl 'lee Sila -fə -pυ 'kuin

16 Te kυ "ta -ko fεnan nεn o Bali trυ "baa bε -a -nan, εn nɔan lımɔn -tυ -ta 'kυ 'lε. Lɪ zɪε -mlengan a -a -sru, e -pε -tɔala, -yee "wεan minnun nεn waa "paala bε o "lala ye "man "kaga.

17 E sɔɔnla 'kυ 'vale Pəl -a 'kυ -sru, te e -paan "man 'nan: «Minnun 'labε, Bali nεn min ta lou "bε, -yee 'nyranman 'panɔn nεn waa. O ya Bali -le 'wɪ nεn e min "sia 'wɪ 'ji bε -a vɪnan 'cεε.»

18 Yaa 'vɪ zɪε yi "kaga 'wlu, tɔɔn Pəl 'ka 'vale e 'wɪ zɪε -a maan "nyian dɪ, εn e 'man lila "da, e 'nan -yυ nεn -a -sru "bε -yrε 'nan: «'An 'bɔ "e 'yiε 'nan Zozi Crizi 'tɔ da, 'i 'si lɪ 'gυε -a -sru.» Εn -yυ zɪε e 'si -a -sru 'nun.

19 Nɔan lımɔn zɪε minnun nεn waa "paala bε, zɪ waa 'yɪ 'nan wa'a "nyian "lala ye lɪ zɪε -a man dɪε, εn o Pəl 'lee Sila 'kun, o -kυ waa 'fla 'tanɔn 'lε fεnan nεn o tin "baa bε -a -nan.

20 Zɪ o -kυ waa tin 'banɔn 'lε bε, εn o 'nan: «-Vε -mienun 'gυε, o -tein -tria 'kυ flanɔn yei, Zuif 'nɔn nεn waa.

21 O ya "vale o 'wɪ -trε "paaman 'kυ 'ji, kυ'a 'we "man "dɪ, εn kυ'a 'kɔlaman -e 'kυ 'ta wɔla "da "dɪ, kυ ya Rɔm 'nɔn 'a -le "wεan.»

22 -A -nan nεn 'bli 'fɔ min "kaga 'ji o man, εn tin 'banɔn "e 'nan minnun lε 'nan, 'o -wee sɔnɔn "koo 'o man, εn 'o o -sɔn sɔnba "a.

23 Zɪ o cεεn o -sɔndɪ man bε, εn o o -fɔ -pυ 'kuin. Waa 'vɪ min nεn 'e yiε -tɔa "o va bε -yrε 'nan, 'e yiε 'tɔ o va 'kpa.

24 Zɪ min zɪε e 'wɪ zɪε -a 'man bε, εn e o -fɔ -pυ 'kɔn kplo -ji, εn e 'ploblo 'fɔ o cεin -man.

25 -Pei -man te bada -tə, en Pəl 'lee Sila Bali trv 'badı 'sia, te o Bali 'tə bə "dre -fəa, te minnun nen -pv 'kuin bε, o o wei maan.

26 'Nun təən en 'tre nyəən, e nyəən 'pleble "buv "le "wεan -pv 'kən nyəən 'e 'klu -ji. Tv 'bə zıε -a wlu, en -pv 'kən -kpεin pεenən 'le 'sv, en fεnun nen 'e 'fədı -pv 'kənnən 'cεin -man bε, -a pεenən 'le 'sv.

27 Zı min nen 'e yıε -təa "o va bε e fuv bε, e -kpεinnun 'yi 'e 'le 'svdı, en e 'yee srən 'sv 'ji 'nan -e 'e 'fli -tε, kəə yaa nrən 'e 'ji 'nan -pv 'kənnən pεenən 'tε -ji.

28 'Pian Pəl paan -yrε wei 'pleble 'ji 'nan: «Te 'i 'wı 'wlıdı "dre 'i 'fli le dı, kv ya 'gv 'ku pεenən.»

29 Təən en min zıε e 'nan 'o 'tε 'bi, en e wla "nyıandv -pv 'kənnən 'va, en e blula Pəl 'lee Sila wlu, te e nyəənman.

30 "Bε -sru e o 'bəla bei, en yaa laabv -wlv 'nan: «'An "tinun, maan dra 'kə -e 'an 'si 'wı 'ji?»

31 En o -yrε 'nan: «'I yi -tεra Minsan Zozi da -e 'ka 'vale 'yie "kənnən 'nən 'a 'ka 'si 'wı 'ji.»

32 -A -nan nen o Minsan -le 'wı 'nənnən 'vı -yrε 'o 'vale 'yee "kənnən 'nən pεenən 'a.

33 -Pei 'bə 'lein zıε -a man bε, min nen 'e yıε -təa -pv 'kənnən 'va bε, e -kv Pəl 'lee Sila mlən 'ji "foelε. 'Nun təən en waa -batize dre 'o 'vale 'yee "kənnən 'nən 'a.

34 E -kv waa 'yee 'kuin, en e fεnun -nən -wle, waa blı. -A -nan nen -a ci "nrandı 'sia 'o 'vale 'yee "kənnən 'nən pεenən 'a, e yi -tεra Bali da -le "wεan.

35 Zı tv cεen bε, en tin 'banən minnun 'pa 'sia, 'nan 'o vı min nen e yıε -təa -pv 'kənnən 'va bε -yrε 'nan, 'e 'si o man.

36 En min nen 'e yie -tɔa -pu 'kɔnnɔn 'va be, e 'wɪ 'gʊe -a 'vɪ Pɔl le. E 'nan: «Tin 'banɔn min 'pa 'sia 'nan, 'an 'si 'ka man. -Yee "wɛan 'ka bɔla, 'ka 'kʊ, 'ka 'fʊ -trɔɔ.»

37 'Pian Pɔl -a 'vɪ 'pasianɔn le 'nan: «O 'kʊ 'sɔn minnun yie man, en o 'kʊ 'fɔ -pu 'kuin, wa'a 'wɪ zɪe -a -ci vɪe dɪ, -e te kʊ ya Rɔm 'nɔn 'a, en o ya "vale 'o 'sia 'kʊ man 'e yɔɔdɪ. -Yee "wɛan kʊ'a 'we "man "dɪ. 'O 'ta 'kʊ bɔla 'o 'bɔ 'a.»

38 En 'pasianɔn 'kʊ 'wɪ zɪe -a vɪe tin 'banɔn le. Zi tin 'banɔn -a 'man 'nan, Rɔm 'nɔn nen waa be, nyen o cɛɛn.

39 Tin 'banɔn 'ta toba -fɔle -wɪe, en o o 'bɔla -pu 'kuin, en waa 'vɪ -wɪe 'nan, 'o yra 'si, 'o 'si 'fla 'bɔ da.

40 Zi o 'bɔla -pu 'kuin be, en o -kʊ Lidi -va, 'o cin 'yɪ 'o 'vale 'o "bʊɪ Zozinɔn 'a. O o "koe "tɔ o da 'vaa, en o 'si 'fla 'bɔ da.

17

Pɔl 'lee Sila -kʊ Tesalonik 'nɔn fla

1 O ciɪla Anfipoli 'fla 'lee Apoloni 'fla, en o 'bɔla Tesalonik. Zuif 'nɔn 'le cin 'yɪ 'kɔn a fɛ zɪe -a -nan.

2 Pɔl wɪa cin 'yɪ 'kɔn zɪe -a -ji "le yaa dra 'e 'cɛn be -yee 'wɪ 'zʊ. 'Flinla "yɪ yaaga 'a 'e cin -sru, te Pɔl 'wɪ nen 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji be -a ve -wɪe.

3 Pɔl -a ta ve -wɪe, te yaa -ci ve -wɪe 'nan, e ya 'e vɪdɪ 'nan min 'sizan 'wɪ 'ji 'e yra 'yɪ, -e 'e 'ka, -e 'e 'wɪuan -kanɔn 'va. En e 'nan: «Zozɪ nen an -yee 'wɪ ve 'cɛe 'gʊe, -yɛe ci min 'sizan 'wɪ 'ji -a.»

4 Min plɔennun 'wɪ zɪe -a 'man 'wɪ 'kpa -a, en o -fɔ Pɔl 'lee Sila -sru, 'lee Grɛk 'nɔn "kaga "nen o 'yra -tɛa Bali man be, 'lee lɪmɔn -mienun nen o 'yra -tɛa "o man 'fla be.

5 'Pian man budı wla Zuif 'nən 'ji, en o yiε 'plenən kuun 'fla yei, o o -sen 'o 'va, en o 'wı 'fəla 'fla. O -kɔ 'wı 'tələ min -tɔ nən waa laabo Zasən bε -a man 'yee "kənnən 'nan, 'e Pəl 'lee Sila -nən 'wle -e 'o 'kɔ waa 'flanən 'le.

6 Wa'a Pəl 'lee Sila yıle dı, en o Zasən 'lee "bɔı Zozinən -mienun 'kun, en o -kɔ waa 'fla 'tanən 'le, te o -paanman -a vıdı -a 'nan: «Minnun nən o 'trɛda baa 'ji bε, o -ta 'gɔ, en Zasən o 'sia.

7 Mingənnennun tazan nən Rəm bε, -yee -pei -tə wınun bε, o ya -a srenan. Waa 'vı 'nan, mingənnən -tɔ a "nyian, wεε laabo Zozi.»

8 'Wı zıe e 'nan 'fla 'tanən 'lee minnun man.

9 Zasən 'lee "bɔı Zozinən -mienun -a man pan 'wɔ -wle 'vaa, en o 'si o man.

Pəl -kɔ Bere 'fla

10 Zı -pei 'tan bε, en Zozinən 'kɔ Pəl 'lee Sila 'palε -sia, en o -kɔ Bere 'fla. Zı o 'bəla 'nan nun bε, en o wla Zuif 'nən 'le cin yı 'kuin.

11 'Fla zıe -a da 'nən bε -wee 'wı a "yi, en o 'wı maan e "mlian Tesalonik 'nən da. Waa -wεεman 'nan 'o Bali wei maan. Bali wei nən 'e 'cɛn -tɛdı bε, waa ta ve tɔ pεenən man, -e 'wı nən Pəl a ve -wle "bε, 'o -tə 'nan 'wı 'kpa nən.

12 O va Zuif 'nən "kaga "yi -tɛra Zozi da, 'lee Grɛk lımən -mienun nən o 'yra -tɛa "o man bε, 'lee -klənəmən "kaga 'kpa.

13 'Pian zı Tesalonik Zuif 'nən -a 'man 'nan, Pəl a Bali -le 'wı 'nənnən vınan Bere bε, en o -ta 'wı 'fəla 'fla zıe -a da 'nən yei.

14 -A -nan nən Zozinən 'kɔ Pəl 'palε -sia jemie man. 'Pian Sila 'lee Timote "o fɔv 'fla 'bə da.

15 Minnun nen o -kv Pɔl 'palɛ -sia bɛ o 'bɔ 'a Atɛn 'fla, ɛn o 'li 'o da. Pɔl o kalɪ 'nan 'o vɪ Timote 'lee Sila lɛ 'nan 'o 'lɔ tada.

Pɔl 'bɔla Atɛn 'fla

16 Te Pɔl a Sila 'lee Timote -pɛnnan Atɛn 'fla bɛ, ɛn e 'fla zɪɛ -a da 'yɪ 'e fadɪ -yɔv nen waa -paan "bɛ -a. 'Wɪ zɪɛ e 'nan "man.

17 -Yee "wɛan Pɔl 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'lee minnun nen o 'yra -tɛa Bali man bɛ -wlɛ cin yɪ 'kuin, ɛn minnun nen e bɔa "o man -guada tɔ pɛɛnɔn man bɛ, e 'wɪ tin 'ba "nyian -wlɛ.

18 'Fluba 'tɔnɔn nen o cɪ Epikuri -sru "bɛ, 'lee o nen Sitoiki -sru "bɛ, o -sa -fɔdɪ 'sia 'o 'vale Pɔl -a. O -mienun -a laabɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nen sɔɔ -tɔzan 'labɛ yaa ve?» O -mienun "o "ve 'nan: «Maan ye "le 'nan 'lɛglɔn pee -le Bali -le 'wɪ nen yaa ve.» -Yɛɛ cɪ 'nan Pɔl a Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪnan, te e minnun nen o -ka bɛ -wee wluandɪ -kanɔn 'va 'wɪ ve, -yee "wɛan o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

19 -A -nan nen o Pɔl 'kun, ɛn o -kv -a tin 'banɔn 'lɛ fɛnan nen waa laabo Aeropaz bɛ -a -nan. Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Wɪ -trɛ nen i cɪ -a "paanan 'gɔvɛ, kv ya "vale "kv maan.

20 -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nen e -ciala 'kv da bɛ, -nyrɛn yia ve 'kɔvɛ. -Yee "wɛan kv ya "vale 'kv 'wɪ zɪɛ -a -ci maan.»

21 Atɛn 'nɔn 'lee -pɛn 'nɔn nen Atɛn 'fla bɛ, -sɛɛ "wɔdɪ 'lee 'sinan -trɛnun nen waa mandɪ ye 'yɪ.

22 ɛn Pɔl wluan lou tin 'ba 'nɔn yei, ɛn e 'nan: «Atɛn 'flanɔn, maan -tɔa 'nan 'cee balinun a 'ka 'yra -tɛa "o man 'kpa.

23 -Yɛɛ cɪ 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ciɪ 'ka fla yei "bɛ, an 'cee balinun -pannan 'yɪ. An Bali -pan "davɛ -tɔ 'yɪ te waa crɛn -tɛ "man 'nan:

⟨E ya Bali nen ku'a tɔa diɛ -yee vɛ -a.⟩

Bali 'bɔ nen kaa -paan te ka'a tɔa diɛ, an -ta 'nan -e 'an -yee 'wɪ vɪ 'cɛɛ.

²⁴ Bali nen e 'trɛ 'lee 'e ta fɛnun pɛɛnɔn drɛ bɛ, -yɛɛ ci Minsan nen e 'trɛ 'lee la "paala bɛ -a, ɛn ya'a 'nyɛanla min -pɛ drɛ fɛnun ji dɪ.

²⁵ ɛn ya'a wɛɛman 'nan min 'e 'pɛ "nɛn "fɛ 'si -e 'e -nɔn 'yrɛ dɪ. -Yɛɛ ci 'nan Bali 'bɔ 'bɛ min ci fulɔ 'lee 'belidɪ 'lee fɛ pɛɛnɔn -nɔan "min lɛ.

²⁶ Bali 'bɔ -a drɛ, ɛn 'lɛglɔn pɛɛnɔn "tɪ "a -tɔwli, ɛn e -wee 'trɛ 'leda drɛ, ɛn e -wee lɛ "nɛn 'pla.

²⁷ Yaa drɛ zɪɛ, 'nan -e minnun 'o 'e -wɛɛ 'o 'pɛ "paadɪ -a fɛ pɛɛnɔn 'nan, 'nan -e 'wee yɪ. 'Pian -e te Bali 'bɔ 'ka -kaa man -kɔɔbli dɪ.

²⁸ -Yɛɛ drɛ ɛn -kaa ya 'trɛda, ɛn -yɛɛ -maan -kaa kla -kaa man, ɛn -yɛɛ 'belidɪ -nɔn -cɛɛ. 'Ka 'bɔ 'va 'fluba 'tɔnɔn 'wɪ zɪɛ -a crɛn -tɛ 'va, waa crɛn -tɛ 'nan: ⟨'Wɪ 'kpa, -kaa ya -yee 'nɛnnun -a.⟩

²⁹ ɛn -te -kaa ya -yee 'nɛnnun -a bɛ, -ka'a 'kɔlaman paan -e -kaa ci "nrɔn 'nan, -kaa Bali -kɔɔnman -siga minnun 'lee "lala minnun 'lee -kɔlɛ minnun nen minnun o nyaan 'o 'pɛ -a 'lee 'o 'wulo -ji winun da bɛ -a man dɪ.

³⁰ ɛn tɔ nen te min 'ka Bali tɔa diɛ, Bali 'ka -a paa bɛ man dɪ, 'pian 'bɛ nen 'gɔvɛ, e 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn laabɔ 'nan 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man -e 'o 'fli 'nɔn 'yrɛ.

³¹ Kɔɔ Bali yɪ -tɔ 'pla 'nan -e 'e 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin 'ba 'e 'nɔan da. Bali min -tɔ 'si "va, yaa -tɔ 'wɪ zɪɛ -a -ji tin 'bazan 'a, ɛn yaa -ci kɔɔn -wɪɛ -a wluandɪ -a -kanɔn 'va.⟩

³² Zɪ o -kanɔn wluandɪ da wɪ 'man bɛ, ɛn o plɔɛnnun -a sɛɛ wɔdɪ 'sia, ɛn o -mienun "o 'vɪ 'nan: «Yi pee nyan, -e 'kvi wei man "nyian.»

³³ -A -nan nen Pəl 'bəla o yei.

³⁴ 'Pian min -mienun -fə -a -sru, en o yi -tera Zozi da. Dioni 'bə nen tin 'bazan 'tə -a bε e ya o va, 'lee lımən -tə nen waa laabo Damari bε, 'lee min -mienun "nyian.

18

Pəl 'bəla Korēnti 'fla

¹ "Bε -sru en Pəl 'si Atēn 'fla, e -kə Korēnti.

² E Zuif min -tə nen waa laabo Akila bε -a 'yɪ 'nan nun. Waa -ya Pənt 'lēglən 'ji. 'O 'vale 'e nan Priskil -a, o "sia 'sinan Itali 'lēglən 'ji 'e -trε. Kəə mingənnennun tazan Klodu nen Rəm bε, e 'nan, Zuif 'nən pεenən 'o 'si Rəm 'lēglən 'ji. En Pəl -kə Akila 'lee Priskil -va.

³ O 'pa nyranman a -təwli "le "wεan Pəl -fə o va, en o 'nyranman 'pa 'e cin va. -Wee 'nyranman nen 'nan 'o -tandannun drε.

⁴ Flinla "yi -tədu pεenən da bε, te Pəl 'wɪ "paaman Zuif 'nən 'le cin yɪ 'kuin, yaa -wεεman 'nan Zuif 'nən 'lee Grək 'nən 'o -səənla 'e -sru.

⁵ 'Pian zɪ Sila 'lee Timote 'si Masedəa 'lēglən 'ji o -ta bε, en Pəl Bali -le 'wɪ 'nənnən 'saza "paadɪ "sia. Yaa ve Zuif 'nən lε 'nan, Zozi 'bε cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a.

⁶ Zuif 'nən 'ka 'o "trəen "tələ -a wei lε dɪ. En zɪ waa wei fuimlan 'nan te waa "srənman bε, en Pəl 'yee sɔ ci plu -a -ci -kəəndɪ -a 'nan, 'e 'pε 'si -wee 'wɪ 'ji. E 'nan -wle 'nan: «'wɪ nen e -taa "bələ 'ka man bε 'ka 'bə 'lə wɪ nen. Te 'ka 'an 'tə vɪ dɪ. 'Bε nen 'sien 'gυe minnən nen o 'ka Zuif 'nən 'a dɪe, o va nen an -kə.»

⁷ Pəl 'bəla cin yɪ 'kuin, en e -kə min -tə nen e 'yra -təa Bali man bε -yee 'kuin. Min zɪe waa laabo Titu Zuti -yee 'kən a Zuif 'nən 'le cin yɪ 'kən 'bə "srən.

8 'Pian Cripu 'bɔ nɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan -a bɛ, e yi -tɛra Minsan da 'o 'vale 'yee "kɔnnɛn 'nɔn 'a. ɛn Korɛnti 'nɔn "kaga "nɛn o ci Pɔl wei mannan bɛ, o yi -tɛra Minsan da "nyian, ɛn o o -batize drɛ.

9 -A -nan nɛn Minsan 'wɪ tin 'ba Pɔl lɛ -pei -man "le nyrinvla -zʊ. Yaa 'vɪ 'nan: «Te "klan 'e 'kɔn 'i 'ji dɪ. 'I 'wɪ vɪ minnun lɛ, te 'i 'flin 'wɪdɪ -a dɪ.

10 -Yɛɛ ci 'nan, an ya 'i "srɔn, ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman 'i 'kundɪ -a -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ 'yɪɛ dɪ, kɔɔ 'mɛn minnun a "kaga 'fla 'gʊɛ -a da.»

11 Pɔl -fʊ 'fla zɪɛ -a da lɛ -tʊ mlɛn 'shɛɛdʊ te e Bali -le 'wɪ "paaman minnun ji.

12 Tʊ nɛn Rɔm 'nɔn 'le -kɔnmandan Galɪɔn -tɔ Akai 'lɛglɔn da bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa Pɔl man, waa 'kun, ɛn o -kʊ -a -a cɛɪn -da.

13 Waa 'vɪ -kɔnmandan zɪɛ -yrɛ 'nan: «-Vɛ -mie 'gʊɛ, e 'wɪ "paaman minnun ji 'nan, minnun 'o Bali 'tɔ bɔ 'e 'pee, -pei -tɔ winun man.»

14 Pɔl "ta 'wɪ "sia "va, 'nun tɔɔn ɛn Galɪɔn "e Zuif 'nɔn lɛ 'nan: «"Te min 'gʊɛ, 'wɪ 'wɪdɪ -dan tʊ nɛn yaa drɛ bɛ, "te maan 'sinan "va 'yɪ 'ka Zuif 'nɔn lɛ.

15 'Pian ɛn ka ya 'wɪ 'blɪnan 'wɪ "paadi 'lee 'wɪ "paanɔn da bɛ, 'lee 'ka 'bɔ 'le -pei -tɔ winun da bɛ, 'ka 'bɔ 'lɔ wɪ 'bɛ. Ma'an 'we "man -e 'an drɛ 'bɛ tin 'bazan 'a dɪ.»

16 ɛn Galɪɔn "e 'nan -wɪɛ 'nan, 'o bɔla tin 'ba 'kuin.

17 -A -nan nɛn minnun pɛɛnɔn Sostɛn nɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan -a bɛ -a 'kun, ɛn waa -sɔndɪ 'sia tin 'ba 'kɔn 'bɔ 'lɛ "nɛn. 'Pian Galɪɔn 'ka 'wɪ 'tʊ 'silɛ "da "dɪ.

Pɔl 'li 'e da Antɪɔs

18 Zɪ 'wɪ zɪɛ e drɛ bɛ, Pɔl tʊ "kaga drɛ Korɛnti, ɛn e 'si "bʊɪ Zozinɔn nɛn -nan nun bɛ o va 'o 'vale Priskil 'lee Akila -a, o -kʊ Cɛncre 'nan -e 'o 'fɔ -klʊ -dan nɛn

e-ko Siri be -a -ji. Pól -tò 'e wei -da Bali le, -yee "wεan 'e 'wulo "je 'bu "klɔglɔ 'vaa en e 'si Cεncre.

¹⁹ O 'bɔla Efεz, en Akila 'lee Priskil -fɔ 'fla zɪε -a da, en Pól -kɔ cin yɪ 'kuin, e 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn le.

²⁰ -A -nan nen Zuif 'nɔn "e -yrε 'nan 'e yɪ -mie drε 'o 'va.

²¹ Pian Pól 'ka 'wɪle "man "dɪ, en e -si trɔ 'ba -wɔ. E -wle 'nan: «-Te Bali wɪ "man "be, an -taa "nyian 'ka 'va 'gɔ.»

Pól 'si Efεz, en e -fɔ -klɔ -dan nen e -ko Sezare be -a -ji.

²² Zɪ e 'bɔla Sezare be, en e -kɔ 'e cεin -ji Zeruzalem Zozinɔn 'tɔ bɔle. "Be -sru en e Antɪɔs si 'sia.

Pól cεin yaagazan nen te e -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪle

²³ Pól 'mɔn "wεnnɔn Antɪɔs, en e -kɔ 'e 'le. E ciɪla Galatɪ, "be -sru Pirigi te e -ko -a -nan Zozinɔn pεenɔn "koe "tɔdɪ -a 'o da.

Apolo 'wɪ paa Efεz 'lee Korɛnti

²⁴ Zuif min -tɔ nen waa laabo Apolo, en waa -ya Alεzandri be, e 'bɔla Efεz. Apolo zɪε, e "we 'wɪ 'tɔ wei -ji, en e Bali -le 'fluba 'wle "kaga -tɔa.

²⁵ Zɪ kɔ min 'e 'ta wɔla Minsan -sru "be, -nyren waa paa "ji. Apolo 'e 'fli -nɔn Bali -le 'nyranman 'padɪ -ji, en e Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun le "le zɪ Zozi -a 'vɪ be -yee 'wɪ 'zɔ 'sεzε, 'pian 'wɪ nen Zan min -batize drε "man "be -nyren yaa -tɔa "cε.

²⁶ Apolo yɪ -tεra 'e 'fli da, en e Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin. Zɪ Priskil 'lee Akila -a wei 'man be, en waa laabɔ 'o 'va, en zɪ kɔ min 'e 'ta wɔla Bali -sru "be, waa paa "ji 'kpa tɪglɪ.

27 Zi Apolo a "vale 'e 'ko Akai 'leglon 'ji be, en Zozinon -a "koe "to 'e da -kodi -a. -A -nan nen o 'fluba 'cren -te, waa -non -yre. Waa cren -te -ji 'nan, Zozinon nen -nan nun be 'o Apolo 'sia tigli. Zi e 'bola Korenti be, minnun nen Bali -le "yi "le "wean o yi -tera Zozi da be, e 'pa o va -dan.

28 -Yee ci 'nan 'wi nen Zuif 'non -a dra te e 'ka "yi "di, yaa -teala o yra minnun yi man 'e klo ji. 'Wi zi yaa -ci kon -wle Bali wei nen 'e 'cren -tedi be -a 'nan Zozi 'be ci min 'sizan 'wi 'ji -a.

19

Pol 'li 'e da Efz

1 Te Apolo a Korenti, en Pol ci da Azi ponnun yei 'zia, -a -nan nen e 'bola Efz. 'O 'vale Zozinon -mienun -a 'o cin 'yi,

2 en yaa laabv -wlv 'nan: «Zi ka yi -tera Zozi da be, ka Bali lei 'saun 'yi?»

En o 'nan -yre 'nan: «Kv'a 'bo manle 'nan Bali lei 'saun a di.»

3 En Pol -a laabv -wlv 'nan: «O 'ka -batize dre 'wi "cen "man?»

O 'nan -yre 'nan: «O 'kv -batize dre "le zi Zan -a 'vi be -yee 'wi 'zv.»

4 -A -nan nen Pol "e 'nan: «Zan minnun nen o 'si 'o dre wi -wli di "man, en 'o 'fli -non Bali le be o -batize dre. Zan 'bo -a 'vi minnun le 'nan, min nen e -taa 'tal e 'an -sru "be, 'ka yi -tera -a san da. -Yee ci Zozi 'a.»

5 Zi o 'wi zi -a 'man be, en o o -batize dre Minsan Zozi 'to da.

6 Pol 'e 'pe 'pla o da en Bali lei 'saun 'ta o da. -A -nan nen o 'widi 'sia wei peenun -ji, en o Bali 'lewei vidi 'sia.

7 Minnun zɪɛ o pɛɛnɔn "nɛn bɔa -fuda "fli.

8 ɛn Pɔl wla Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin. E yi -tɛala 'e 'fli da, ɛn -a mɛn yaaga 'bɔ te e 'wɪ "paaman minnun ji. Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ -le 'wɪ nɛn yaa ve minnun ɛ, te yaa -wɛɛman 'nan minnun 'o man "yi, -e 'o -sɔɔnla Bali -sru.

9 'Pian zɪ min -mienun 'ka 'wɪ zɪɛ -a siala 'wɪ 'a dɪ, ɛn wa'a 'we "man -e 'o yi -tɛra "da "dɪɛ, te o "we 'wɪ "paadɪ zɪɛ -a man -wɪdɪ min pɛɛnɔn yiɛ man bɛ, -a -nan nɛn Pɔl 'si o va. Yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man e 'wɪ "paaman 'sien Zozinɔn 'ji, min -tɔ nɛn waa laabo Tirani bɛ -yee -lugɔlu 'kuin.

10 Pɔl -a dre zɪɛ -trilii ɛ 'fili, ɛn minnun pɛɛnɔn nɛn o -nyɛanla Azi 'lɛglɔn 'ji, te o ya Zuif 'nɔn 'a oo, te o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ oo, o Minsan 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'man.

Keva -le 'nɛnnun -a "vale 'o 'yɔ -wɪdɪ -pian minnun -sru

11 Bali -ciala Pɔl -va te Pɔl 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan dra.

12 -Yee "wɛan sɔnɔn 'lee sɔ plɪnɔn nɛn o klɛ Pɔl 'kɔɛ man bɛ, waa "sia te waa "paaman man "yaa 'nɔn man te e -cɛ "sia o man te e -yɔ -wɪdɪ "sia o -sru.

13 ɛn Zuif 'nɔn -mienun nɛn o -cia "wɔdɪ -a 'fla 'tɔdɔ pɛɛnɔn da bɛ, o -yɔ -wɪdɪ -pian "minnun -sru Minsan Zozi 'tɔ da. Waa ve -yɔ -wɪdɪnɔn ɛ 'nan: «Zozɪ nɛn Pɔl -yee 'wɪ ve bɛ, -a 'tɔ da maan vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka 'si min 'gɔɛ -a -sru.»

14 Minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a dra bɛ, min -tɔ nɛn waa laabo Seva bɛ -yee 'nɛnnun nɛn waa, o ya 'sɔravli. Seva zɪɛ, Zuif min nɛn, ɛn e ya Bali -pannɔn 'tazan -tɔ -a.

15 En -yv -wliđi -a 'vı -wle 'nan: «An Zozi -təa. En min nen 'be ci Pəl -a be meen -təa. -Ti nun nen "cee "a?»

16 -A -nan nen min nen -yv -wliđi "ci -a -sru "be, e 'wv o da, -a -pe 'bə o pəenən man -le "wean o 'bəla 'kən zıe -a -ji flan -a 'o pləđi te nyen a o da.

17 'Wı zıe, Zuif 'nən pəenən 'lee Grek 'nən pəenən nen Efəz be waa 'man, en o klan Bali lə. -A -nan nen e dre Minsan Zozi 'tə bə wı -a.

18 Minnun nen o yi -tera Zozi da be, o "kaga "ta 'wee 'wı 'wliđi "vıle minnun yiə man 'wein.

19 En minnun nen o 'bui -fəa "be, o "kaga "ta 'wee 'bui 'flubanun -a, 'lee 'wee fənun -a, en waa 'te 'blı minnun yiə man. 'Flubanun zıe, -te waa man "lala nrən be, e bəa yi -kpi fuba 'soolu da nyranman "lala -a (50.000).

20 Bali -le 'pləble 'le "wean zı Minsan -le 'wı 'nənnən fuila "man zıe.

Efəz 'nən wluan Zozinən man

21 Zı 'wı zıe e dre be, "be -sru en Pəl "e 'nan, 'e "ta -ko Zeruzaləm. 'Pian e 'nan, 'e 'ko Masedəa 'lee Akai 'vaa -e 'e 'kv. E 'nan, -te 'e 'kv be, 'e bəala Rəm.

22 -A -nan nen e Timote 'lee Eras nen o "paa "va "be o 'pa 'sia Masedəa, en -a 'bə "e fuv tv "wənnən 'a Azi 'ləglən 'ji.

23 Tv zıe -a man nen -tein -tria Minsan -le 'wı 'nənnən da Efəz 'fla.

24 Min -tv nen waa laabo Demetri be, e ya fe zıe -a -nan. E -siga man nyranman "paa, en e -siga 'kən "wənwənnən nun dra -wee Bali -tv nen waa laabo Artemi be -yee vε -a. -Yee minnun nen waa dra waa be, e "lala "kaga "ye o da.

25 Minnun nen o 'nyranman -towli 'bɔ zɪɛ -a "paa bɛ e 'o cin 'yɪ, ɛn e -wɫɛ 'nan: «'Ka pɛɛnɔn kaa -tɔa 'nan, -cee 'nyranman 'gʊɛ -yɛɛ -maan, ɛn -kaa ci.

26 ɛn kaa 'man 'nan, Pɔl a -a vɪnan minnun lɛ 'nan balinun nen min o drɛ 'o 'pɛ -a bɛ, o 'ka bali tɪgɫɪ 'a dɪ. 'Wɪ zɪɛ, ya'a vɪɛ Efɛz 'saza "cɛ "dɪ, 'pian yaa 'vɪ Azi 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. ɛn zɪ yaa 'vɪ bɛ, min "kaga "yi -tɛra "da, ɛn o 'si -cee bali Artemi -sru.

27 'Wɪ zɪɛ e -taa -cee 'nyranman klu -sɛnɫɛa ji, ɛn -cee bali Artemi bɛ, -yɛɛ 'kɔn klu -taa "sɛnɫɛa ji, ɛn "yɛɛ 'le 'sran bɛ, Artemi 'bɔ 'tɔ 'ka "nyian taa -kɔnɫɛ min 'le dɪ. Te Artemi 'bɔ nen minnun pɛɛnɔn -a ye "yi Azi 'lɛglɔn 'ji 'lee 'trɛ pɛɛnɔn da.»

28 Zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ 'o 'ji, ɛn o -paandi 'sia te waa ve 'nan: «Efɛz 'nɔn 'le bali Artemi a -dan.»

29 'Wɪ zɪɛ e 'fla nyɔɔn, ɛn 'flanɔn 'ci drɛ 'tʊ. -A -nan nen o Gai 'lee Ariza 'kun 'sa -a, ɛn o -kʊ waa fɛnan nen 'flanɔn 'o cin ye bɛ -a -nan. Gai 'lee Ariza zɪɛ Masedɔa 'nɔn nen waa, -wɛɛ Bali -le 'nyranman 'pa 'o 'vale Pɔl nun -a 'e cin va.

30 Zɪ Pɔl a "vale 'e bɔala 'ji minnun zɪɛ o 'lɛ bɛ, Zozinɔn 'ka 'wɫɛ "man "dɪ.

31 ɛn Pɔl bee -mienun nen o 'fla "paala bɛ o min 'pa 'sia -yrɛ 'nan, te 'e bɔla 'ji minnun 'lɛ dɪ.

32 Tʊ zɪɛ -a wɫʊ bɛ, te minnun nen 'o cin 'yɪ bɛ, wa'a tian 'o cin wei -ci manɫɛ dɪ. Min -mienun -paanman, "o 'wɪ 'pɛɛ ve -e min -mienun "o -paan "wʊ 'wɪ 'pɛɛ -a. ɛn min "kaga "a o yei, te 'wɪ 'bɔ nen 'o cin 'yɪ "man "bɛ, wa'a tian "o -ci manɫɛ dɪ.

33 Min -tʊ nen waa laabo Alɛzandre bɛ, Zuif 'nɔn a 'ta 'tɔnan "man, 'nan -e 'e bɔla 'ji minnun 'lɛ, ɛn min -mienun 'wɪ zɪɛ -a -ci 'vɪ -yrɛ. -A -nan nen 'e 'pɛ

wluan minnun le 'nan, 'o sɔɔ 'pla, -e 'e 'wɪ tin 'ba -wle.

³⁴ Pian zɪ minnun -a -tɔ 'nan Zuif min nen be, en o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia 'e cin va 'wɪ -tɔwli "vidɪ -a 'nan: «Efɛz 'nɔn 'le bali Artemi a -dan.» O 'mɔn -paandɪ zɪɛ -a da.

³⁵ E dre zɪɛ fɔɔnɔn, en min nen e -tɔa 'flanɔn 'lee 'fla 'tanɔn yei "be, 'e -kɔla 'e 'pɛ -tɔdɪ -a o da, en e 'nan -wle 'nan: «Efɛz 'nɔn, min pɛɛnɔn -a -tɔa 'nan Efɛz 'be yei -tɔa -cee bali Artemi -le 'kɔn 'va. En Artemi 'bɔ -a yiba "min nen e 'si laji e -tria be -cee yei -tɔa "va.

³⁶ Min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -sa -fɔ dɪ. -Yee "wɛan 'ka 'lɛbɔ 'pla "da -e 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'vaa, -e 'ka 'ta wɪ dre.

³⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, minnun nen ka -ta waa 'gʊɛ, wa'a -cee bali -le fɛ -tɔ crin wɔle dɪ, en waa -cee bali "srɔnlɛ dɪ.

³⁸ -Yee "wɛan -te Demetri 'lee 'yee 'nyranman 'panɔn a "vale o 'wɪ -tɔa "min man be, yinun nen o tin 'ba "da "be o ya, en minnun nen o tin 'ba o va be o ya. O va nen 'o 'kɔ o -sanman dre.

³⁹ En -te 'wɪ 'pee a "nyian 'ka 'ji -e 'ka vɪ be, yi nen minnun 'o cin ye -e 'o 'wɪ tin 'ba be -e 'ka 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a bɔla -wle.

⁴⁰ 'Wɪ nen e dre cɛɛgʊɛ -yee "wɛan be, o -kɔlaman -e 'o 'wɪ 'tɔ -kaa man 'nan, -kaa wluan minnun man. -Cee cin yidɪ 'gʊɛ -a -ci "ka "dɪ, en -ka'a 'kɔlaman -e -kaa -ci tɪglɪ yɪ -e -kaa vɪ minnun le dɪ.»

⁴¹ Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man be, en e 'nan minnun le 'nan, 'o 'kɔ 'wee vɛ -nan.

20

Pɔl -kɔ Masedɔa 'vaa, en e -kɔ Grɛk 'trɛda

¹ Zi 'wi nen e 'fla nyoon be e -ta "tra "be, en Pol Zozinon cin 'yi, e o "koe "to 'o da, en e -wle 'nan, 'e "ta -ko Masedoa.

² Pol 'bala Masedoa, en e Zozinon "koe "to 'o da wei "kaga "a. "Be -sru, en e -ku Grek.

³ E mlen dre 'nan nun yaaga. Te Pol 'e 'man wuu 'nan -e 'e -klv -dan nen e "ta -ko Siri be -a 'sia be, en yaa 'man 'nan, Zuif 'non 'o 'ci 'pa 'e man, -a -nan nen e 'nan, 'e lia 'e da -e 'e ciula Masedoa 'nyian.

⁴ Min 'saravli "nen o -ku Pol 'pale be, o 'to nen 'gu: Min -tu 'si Bere 'fla, Pirus -pi Sopatēr nen. Min "fli 'si Tesalonik 'fla, Ariza 'lee Sekundus 'be 'waa. Min -tu 'si Derbu 'fla, Gai 'be. Min yaaga 'si Azi 'leglon 'ji, Timote 'lee Tisik 'lee Trofi 'be 'waa.

⁵ O zie o -troa 'ku 'le, en o -ku 'ku 'penle Troas.

⁶ 'Kve ve be, "ku "fo 'wu -klv -dan ji Filipu 'fla, te "fedi nen o 'kpoun nen 'mannyan 'ka "va "die -a -ble "da "be e -nyan. Yi 'soolu "be -sru, en ku 'bo o man Troas, ku yi dre Troas 'saravli.

Pol 'bala Troas

⁷ 'Mōnnen yi -tu da, 'ku cin 'yi 'nan -e fe nen Minsan "e 'nan 'ku -bli 'e cin va be 'ku -bli. -A -nan nen Pol 'wi tin 'badi 'sia Zozinon le, koo -te tu ceen be, e -ko -le "wean. E 'wi tin 'ba -wle "trilii, en bada -to.

⁸ Ku ya 'ku cin yidi 'kon "bu "nen 'kon 'ta lou "be -a -ji. 'Kon "bu zie -a -ji be, -kannen "kaga "a 'e 'fodi "nen.

⁹ -Gobo 'nen 'tu nen waa laabo Etiko be, e ya 'e -nyrandi -fenedi 'plo da. Pol a 'wi tin 'banan "kaga, en yi 'nen zie -a -tedi 'sia. Yi -wlamlan "buu "le "wean e 'si -fenedi da 'kon 'ta lou 'kon yaagazan 'win -ji, en e -ta -tila "tra. Minnun -ta, en waa wluan lou, 'pian te e -ka 'va.

10 Pəl səɔnla e 'kunnan 'nən zɪɛ -a da, ɛn yaa 'si 'e 'pɛ -ji, e 'nan: «Te nyɛn 'e 'ka 'cɛndɪ, e beli 'va.»

11 "Bɛ -sru, ɛn Pəl -kʊ 'e "pa 'ji 'kɔn 'ta lou. E 'kpɔun "nən jɛɛn, waa bli 'e cin va, ɛn e 'wɪ tin 'ba 'trilii tʊ cɛɛn "man, -a -nan nɛn e -kʊ.

12 O -kʊ -gobo 'nən zɪɛ -a 'yee "kɔnnɛn te e ya 'e 'belidi, -a -nan nɛn e drɛ ci "nran -dan tʊ -a.

Pəl 'si Troas, ɛn e -kʊ Mile

13 Kʊɛ -trɔa 'e tɛdɛ Pəl lɛ -klʊ -dan ji, ɛn kʊ -kʊ 'fla nɛn waa laabo Azo bɛ -a da. 'Fla zɪɛ -a da nɛn kʊ Pəl -fɔa 'kʊ 'va, -yɛɛ ci 'nan Pəl "e 'nan 'e -ciala 'e 'cɛin -ji zia.

14 Pəl 'bɔ 'kʊ man Azo, ɛn e -fɔ 'kʊ 'va -klʊ -dan ji, -a -nan nɛn kʊ -kʊ 'fla nɛn waa laabo Mitilɛn bɛ -a da.

15 Kʊ 'si 'bɛ 'nan, ɛn kʊ -kʊla "nyian -klʊ -dan ji. 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn, kʊ 'bɔla 'yi yei 'trɛ 'tʊ nɛn waa laabo Kio bɛ -a "srɔn. "Bɛ -sru "yi -a, ɛn kʊ 'bɔla 'yi yei 'trɛ nɛn waa laabo Samos bɛ -a da. 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn "nyian, ɛn kʊ 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Mile bɛ -a da.

16 -Yɛɛ ci 'nan Pəl 'ka "vale 'e -tɔa Efɛz dɪ, kɔɔ e 'ka "vale 'e "mɔan Azi 'lɛglɔn 'ji dɪ, ɛn yaa -wɛɛ "man 'nan 'e bɔala Zeruzalɛm Pantekɔt "fɛdi yi da.

Pəl 'wɪ tin 'ba Efɛz -leglizi min cejenun lɛ

17 'Pian zɪ Pəl 'bɔla Mile bɛ, ɛn e min 'pa 'sia 'nan 'o 'kʊ Efɛz -leglizi min cejenun laabʊ.

18 Zɪ min cejenun zɪɛ o -ta bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Te an 'bɔla 'e tɛdɛ 'ka 'va, 'nyranman nɛn maan 'pa Azi 'lɛglɔn 'ji -trilii -e 'e 'bɔ cɛɛgʊɛ, kaa -tɔa.

19 Ma'an 'fli drɛlɛ -dandan Minsan -le 'nyranman 'panan dɪ. An yra 'yɪ Zuif 'nɔn 'lɔ, ɛn an 'nyranman 'pa 'an 'ta le 'an yɪɛ 'yi 'a. -Yɛɛ ci 'nan Zuif 'nɔn a "vale 'o 'wɪ 'wlidi "dra 'mɛn.

20 Ma'an 'wɪ 'tʊ yɔɔɓɓɛ 'ka man dɪ, an Bali -le 'wɪ 'vɪ cɛɛ, ɛn an -yee 'wɪ nɛn e ka dra tɪglɪ bɛ -a paa 'ka 'ji min pɛɛnɔn yiɛ man 'kɔnnun -ji.

21 Maan 'vɪ Zuif 'nɔn 'lee minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɓɛ, 'nan 'o 'si 'wɪ 'wɓɪdɪ "drɛdɪ man -e 'o -sɔɔnɓa Bali -sru -e 'o yi -tɛra -cee Minsan Zozi Crizi da.

22 Ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɓɛ, an "ta -ko Zeruzalɛm "le zɪ Bali lei 'saun -a 'vɪ 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'Pian 'wɪ nɛn e bɔa 'an man -nan nun bɛ, ma'an tɔa dɪ.

23 Maan -tɔa 'pian 'nan 'fla 'tʊdʊ pɛɛnɔn da bɛ, Bali lei 'saun -a ve 'mɛn 'nan minnun 'tɛ "paa 'an da -e 'waan 'fɔ -pʊ 'kuin.

24 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, 'mɛn 'belidɪ -cin 'ka 'an 'ji "le 'nyranman nɛn Minsan Zozi -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. 'Wɪ nɛn Minsan "e 'nan 'mɛn 'an drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan, 'an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun lɛ 'nan Bali "yi drɛ -wɓɛ.

25 An ciɪ 'ka pɛɛnɔn 'va te an Bali -le mingɔnnɛn -bɓɪdɪ 'wɪ ve 'cɛɛ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɓɛ, maan -tɔa 'nan 'ka 'va min -tʊ 'ka "nyian 'an ye dɪ.

26 -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ cɛɛgʊ 'nan: Zɪ kɔ "an "drɛ bɛ, maan drɛ 'ka pɛɛnɔn lɛ. -Te 'li 'pei ka'a yi -tɛɓɛa 'mɛn 'wɪ "paadɪ da dɪɛ, mɛɛn "cɛɛ drɛ dɪ.

27 -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn Bali -a drɛ 'nan -e min 'e pli 'e man bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'e pɛɛnɔn. Ma'an 'wɪ 'tʊ yɔɔɓɓɛ 'ka man dɪ.

28 -Yee "wɛan 'ka drɛ "yi 'ka 'fli -va 'lee minnun nɛn Bali lei 'saun o -nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka yiɛ 'tɔ o va bɛ o va. 'Ka yiɛ 'tɔ Bali -le -leglizi bɛ -a va, Minsan Bali -a 'lɔ 'e 'pɪ nyɛn -a.

29 Maan -tɔa 'nan, -te an -kʊ bɛ, minnun nɛn o ya "le plɔ wi -zʊ bɛ, o -taa -wɓɓɛa 'ka yei, -e 'o 'wɪ 'wɓɪdɪ

"dre minnun nen 'ka yiε -tɔa "o va bε -wle.

³⁰ En "nyian 'ka yei min -mienun -taa 'wunleα, o 'wlu winun ve Zozinon le -e 'o 'sen o -sru.

³¹ -Yee "wean 'ka yiε 'tɔ 'ka 'fli -va, εn -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji 'nan le yaaga 'wlu bodrun funnin te an 'wɪ "paala 'cεε 'an 'ta le 'an yiε 'yi 'a.

³² En 'bε 'gυε, an "ta "men 'ka -peba wo Bali 'lee Bali -le 'wɪ nen e "yi "dra min le bε -wɔ. -Yee 'wɪ zɪε, 'pleble a -yrɔ -e 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da, "bε -sru -e 'e "yi "nen yaa 'pla 'nan e dra minnun nen o cɪ -yee vε -a bε -wle "bε, 'e dre 'cεε.

³³ En ma'an -weεle 'nan min e 'yee "lala 'lee 'yee -siga 'lee 'yee sɔnun -nɔn 'men dɪ.

³⁴ Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan an 'nyranman 'pa 'an 'pe -a, εn maan "nen "fe bli, εn minnun nen o -kv 'an 'palε bε, εn waa "nen "fe bli.

³⁵ Zɪ kɔ min e 'nyranman 'pa -e 'e 'pa 'yalε -tenon 'va bε, maan -nan kɔɔn 'cεε. En 'wɪ nen Minsan Zozi -a 'vɪ bε, -a -cin 'e 'fɔla 'ka ji. Yaa 'vɪ 'nan: <Min nen e fe -nɔan "min le bε, -fεa a -a san man e "mlian min nen e fe "sia min lɔ bε -a san da.> »

³⁶ Zɪ Pɔl cεεn 'wɪ zɪε -a vidɪ man bε, εn e "po sɔnla o 'vale waa, εn e Bali trv 'ba.

³⁷ -A -nan nen o peenon -sran wu -a, te o -tea Pɔl -pe -ji, te waa lea man 'o man.

³⁸ 'Wɪ nen e o ta dre 'trɔdrɔ bε, -nyren 'nan Pɔl "e 'nan min -tv 'ka "nyian 'e 'ye dɪ. Tɔɔn εn o -kv Pɔl 'palε -a -nan nen e -fɔa -klv -dan ji bε -a -nan.

21

Pɔl -kv Zeruzalem

¹ Zi ku 'si o "srøn "bε, en ku -fɔ -klv -dan nen e -ko Kos tigli bε -a -ji. 'Bε 'ta tu cεen, en ku -kv Rodes, ku 'si 'bε 'nan, en ku -kv Patara.

² -A -nan nen ku -klv -dan tu nen e "ta -ko Fenizi bε -a 'yɪ, en ku -fɔ -ji.

³ Ku 'bɔla 'yi yei 'trε nen waa laabo Sipri bε -a "srøn. Ku ya -klv -ji, te ku Sipri 'trε 'bɔ ye. Sipri -fɔ 'ku 'pε bu da zia, en ku -kv Siri 'lεglɔn 'ji zia, 'nan -e 'ku 'tɔ 'fla nen waa laabo Tir bε -a da. 'Fla zɪε -a da nen -klv 'bɔ -tɔa -e 'o -ci fεnun pεenɔn -sɔnla.

⁴ Zi ku -a -nan Zozinɔn 'yɪ bε, en ku -fɔ o va yi 'sɔravli. Zozinɔn nen Bali lei 'saun 'ta 'tɔ o man bε, waa 'vɪ Pɔl lε 'nan, te 'e 'ku Zeruzalem dɪ.

⁵ 'Pian zi yi 'sɔravli zɪε e -nyan bε, en limɔn 'lee -klɔnmɔn 'lee 'nen "wennɛn, o pεenɔn 'ta 'ku 'pale -sia fεnan nen o -klv -dan "siala bε -a -nan. En 'ku pεenɔn 'ku "pɔ sɔnla jemie man, en ku Bali trv 'ba.

⁶ Zi ku 'si 'ku cin "srøn "bε, "ku "fɔ 'wɔ -klv -dan ji, en "o kuv 'wee vε -nan.

⁷ Zi ku 'si Tir bε, en ku 'bɔla Potelemai, -a -nan nen 'kɔe -fɔdɪ -klv -dan ji -nyan. Zozinɔn nen fε zɪε -a -nan bε, ku o 'tɔ bu, en ku yi -tɔ drε o va.

⁸ 'Bε 'ta tu cεen, en ku -kv, ku 'bɔla Sezare. Ku -kv Filipv nen waa laabo Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪzan bε -yee "kɔnnɛn, en ku -nyran "va. Filipv zɪε, e ya min 'sɔravli "nen o o 'si "va Zeruzalem bε o va.

⁹ Filipv -le 'nen limɔnnun a sinjen, wa'a 'kɔnnɛn tɔa dɪ. O ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a.

¹⁰ En zi ku ya 'mɔnnan fε zɪε -a -nan bε, en Bali 'lewei vɪzan -tɔ nen waa laabo Agabo bε e 'si Zude, e -ta 'ku 'va.

¹¹ -A -nan nen e Pɔl -le -tien 'kɔle 'si, en 'e 'cɛin 'lee 'e 'pε yrɪ 'a, en e 'nan: «'Wɪ nen Bali lei 'saun -a 'vɪ bε -nyrɛn 'gɔ, e 'nan: «Min nen -tien 'kɔle 'gɔε e cɪ -yee

ve -a be, zi Zuif 'nɔn -a -yɾɪman -gʊ Zeruzalem -e 'o -nɔn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wɫɛ.⟩ »

12 'Kʊ 'vale Zozinɔn nɛn Sezare be waa, zi kʊ 'wɪ zɪe -a 'man be, ɛn kʊ Pɔl trʊ 'ba 'kpa tɪglɪ 'nan, te 'e 'kʊ Zeruzalem dɪ.

13 ɛn Pɔl "e 'nan 'kʊɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn ka -wua -e te kaan 'ta dra -trɔdrɔ? -Yɛɛ cɪ 'nan, 'an 'man a 'e wʊʊdɪ, 'an 'man 'ka 'e wʊʊdɪ 'nan -e 'waan -yɾɪ 'saza "cɛ "dɪ, 'pian 'an 'man a 'e wʊʊdɪ 'nan -e 'an 'ka Zeruzalem 'bɔ 'nan nun Minsan Zozi 'tɔ 'ji.»

14 Zi Pɔl 'ka 'wɪnan "man -e 'wɪ nɛn kʊa ve be 'e 'sia "da "dɪɛ, kʊ'a "nyian kɔalɛa "man "dɪ, ɛn kʊ -yɾɛ 'nan: «Minsan cɪ 'sɔ wɪnun 'e drɛ!»

15 Zi kʊ yi -mie drɛ fɛ zɪe -a -nan be, ɛn kʊ 'kʊe fɛnun wʊʊla "da, ɛn kʊ -kʊ Zeruzalem.

16 -A -nan nɛn Sezare Zozinɔn 'kʊ 'kʊ 'palɛ -sia, ɛn o -kʊ 'kʊ 'a Sipri min Nasɔn -le "kɔnnɛn 'nan -e 'kʊ nyin -nan nun. Nasɔn zɪɛ e ya Zozi 'va -a -nan 'mɔn.

Pɔl -kʊ Zaji -le "kɔnnɛn

17 Zi kʊ 'bɔla Zeruzalem be, -a -nan Zozinɔn 'kʊ 'sia cɪ "nran -a.

18 'Be 'ta tʊ cɛɛn ɛn 'kʊ 'vale Pɔl nun -a, kʊ -kʊ Zaji -va. -A -nan nɛn -leglizi min cejenun pɛɛnɔn 'o cin 'yɪ.

19 Zi Pɔl o 'tɔ 'bʊ be, 'wɪ nɛn Bali ciɪla "va yaa drɛ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o yei "be, ɛn yaa 'vɪ -wɫɛ 'e klɔ ji.

20 Zi min cejenun 'wɪ zɪe -a 'man be, ɛn o Bali 'tɔ bɔ "dre "fɔ. -A -nan nɛn o 'nan Pɔl ɛ 'nan: «"Bʊɪ, "i 'yɪɔ, Zuif 'nɔn "kaga drɛ Zozinɔn 'a, ɛn o pɛɛnɔn a 'o kɔaladɪ -pei -tɔ wɪ man 'kpa tɪglɪ.

21 Waa 'vɪ 'wɫɛ 'nan, yie 'nan Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o cɪ -pɛnnɔn yei "be, 'nan te 'o 'ta wʊʊla Moizi -le -pei

da di, en te 'o 'wee 'nen 'fɔ -klɔnmɔn -va di, en te 'o 'ta wɔla Zuif 'nɔn 'le -pei da di.

22 Waa dra "men 'kɔ? -Yee ci 'nan o -taa -a manle 'nan i ya 'gv.

23 -Yee "wean, 'wi nen kv "ta -a ve yie 'gv, 'i 'ta wɔla "da! Min sinjen a 'kv yei 'gv, o -tɔ 'o wei da.

24 'I 'kv waa, -e 'ka 'fli dre 'saun Bali 'le 'le zɪ Moizi -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wi 'zv. 'I "lala nen waa -nɔn -e 'o 'wulo "je "bv bɛ -a -nɔn o 'leji -e 'o -kɔla 'o 'wulo "je "bɔdi -a. -Te e dre zɪ, -e min pɛɛnɔn o -tɔ 'nan, 'wi nen waa ve 'i man bɛ, wlu nen, -e 'o -tɔ 'nan, 'i 'bɔ "nyian, 'i 'ta wɔla Moizi -le -pei da.

25 Minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diɛ, en o yi -tera Zozi da bɛ, 'wi nen kvɔ 'pla "da 'e 'cɛn bɛ, -nyɛn kvɔ 'vɪ -wɛ. Kvɔ 'vɪ 'nan: Te 'o 'wi nen waa -te -yv le bɛ -a -bli di, en te 'o 'wi nyɛn -bli di, en te 'o 'wi nen min 'ka -a -blɔ 'cɛnɛ -e -a nyɛn 'e -sran diɛ -a -bli di, en te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wɛɛ "di, en te min 'e "blu -wɛɛ "di.»

26 'Bɛ 'ta tv cɛɛn, en Pɔl min sinjen zɪɛ o 'sia, fɛ nen min -a dra 'lɔɔ -e min 'e dre 'saun Bali 'le bɛ, waa dre. "Bɛ -sru, en Pɔl -kv Bali -pan 'kuin, en yi nen 'winun zɪɛ -a dɛdi -nyaan "da "bɛ yaa 'vɪ -wɛ, -e o -tvɔv pɛɛnɔn 'o Bali -panvɛ -nɔn Bali le yi zɪɛ -a da.

Minnun Pɔl 'kun Bali -pan 'kuin

27 Te yi 'sɔravli zɪɛ -a -nyandi 'bɔ, -a -nan nen Azi Zuif 'nɔn nen o Pɔl 'yi Bali -pan 'kuin bɛ, o minnun "kaga wluan "man, en waa 'kun.

28 Minnun zɪɛ o -paanman -a vɪdi -a 'nan: «Izrael 'nɔn 'ka 'ta 'pa 'kv 'va. "Ka 'yɪɔ, min nen e 'wi "paaman minnun ji fɛ pɛɛnɔn 'nan bɛ -nyɛn 'gv. Yaa "paaman 'nan, Moizi -le -peinun 'lee -cee Bali -pan 'kɔn 'lee -kaa 'bɔ Izrael 'nɔn bɛ, 'nan -kaa 'ka

-si tigli da di. En e wla Græk 'nən 'a -cee Bali -pan 'kuin. 'Wl nən wa'a dra diε, yaa drε -cee fənan nən e ci 'saun Bali 'lε bε -a -nan.»

²⁹ Waa 'vl zIε, kɔɔ o Pɔl 'lee Efεz min Trofi 'yɪ 'fla yei, ɛn 'o ci nrən 'nan, -wεε wla 'o 'vale -a Bali -pan 'kuin.

³⁰ 'Wl zIε, e min pεɛnən nyɔɔn 'fla, ɛn o 'si flan -a fε pεɛnən 'nan, o -kɔ 'o cin yIε -nan. O Pɔl 'kun, waa klan, ɛn waa 'bɔla Bali -pan 'kuin -sa -a, ɛn o 'kɔn 'bɔ 'lε 'wɔ 'nun.

³¹ O ya Pɔl -sɔnnan 'nan -e 'e 'ka 'o 'pε "nən.

-A -nan nən minnun -kɔ -a vlε Rɔm 'nən 'le 'sounjanun tazan -dan lε 'nan, Zeruzalem 'nən pεɛnən "ta wuanla 'o cin man.

³² 'Nun tɔɔn ɛn 'sounjanun tazan -dan zIε e 'yee 'sounjanun 'lee 'sounjanun tanən wluan, ɛn o -kɔ minnun "kaga zIε o va. Zl minnun zIε o 'sounjanun tazan -dan 'yɪ 'o 'vale 'yee 'sounjanun -a bε, ɛn o Pɔl -sɔndɪ 'le 'tɔ.

³³ -A -nan nən 'sounjanun tazan -dan pli Pɔl man, ɛn e 'nan 'yee 'sounjanun lε 'nan, 'o 'kun -e 'o -yrɪ -bulalε baa "fli "a. Tɔɔn ɛn yaa laabɔ minnun lɔ 'nan: «-Tɪ nən -a 'bɔ 'a, ɛn -mε "nən yaa drε?»

³⁴ Minnun pεɛnən -paandɪ 'sia 'e cin va, min -mie "e -paan "wo 'wl 'pee vlɪ -a, -e min -mie "e -paan "wɔ 'wl 'pee vlɪ -a. -Yee "wεan 'sounjanun tazan -dan 'ka -kɔlalε 'wl 'tɔ -ci mandɪ -a sɔɔ zIε -a yei "dɪ, ɛn e 'nan, 'o 'kɔ Pɔl -a 'sounjanun -le 'kuin.

³⁵ Zl Pɔl 'lee 'sounjanun "ta bɔa fənan nən waa -tria 'vaa, -e 'o -wla 'kɔn 'bɔ 'ji bε -a -nan bε, ɛn 'sounjanun Pɔl 'si lou, kɔɔ minnun "ta -gla -fɔa 'nan, te 'sounjanun 'o 'kɔ -a di.

³⁶ -Yεε ci 'nan, minnun pεɛnən yra -a -sru te o -paanman 'nan: «'Ka -tε, 'ka -tε.»

Pəl 'e 'ci wɪ 'vɪ

³⁷ Te o "ta Pəl -wlamlan 'sounjanun -le 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, ɛn yaa laabv 'sounjanun tazan -dan lɔ 'nan: «I -kɔlamɔn i -si -nɔn 'mɛn -e 'an 'wɪ 'tɔ vɪ yɪɛ?»

ɛn 'sounjanun tazan "e 'nan: «Yɪoo, Grɛk min nɛn 'yɪa,

³⁸ Ezipti min nɛn e minnun wluan 'o cin man - a yɪ "fli 'ka tɪan bɔɛ 'gɔ dɪɛ, -njɛɛ 'yɪa dɔv? Min zɪɛ, e -kɔ o -kpi sinjɛn (20.000) -a "bui "da te -kuli -tan fɛnɔn 'lee sɛnnun a -wɔɔ.»

³⁹ ɛn Pəl "e 'nan: «Silisi Zuif min nɛn maan, an "sia Tars, an ya 'fla nɛn -a 'tɔ "we "bɛ -a da 'trɛ 'wɛɛ 'a. Mɛɪn trɔv "baa, 'i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'wɪ tin 'ba minnun lɛ.»

⁴⁰ -A -nan nɛn 'sounjanun tazan -si -nɔn -yrɛ. ɛn Pəl -tɔ fɛnan nɛn waa -tria 'vaa -e 'o -wɪa 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ -a -nan, ɛn 'e 'pɛ wluan minnun lɛ 'nan, 'o sɔɔ 'pla. Zi minnun pɛɛnɔn 'ta -tɔ bɛ, ɛn Pəl 'wɪ tin 'badɪ 'sia -wɛɛ Ebrɛ wei -ji.

22

¹ E 'nan: «'An "bɔɔnɔn 'lee 'an "tɪnɔn, 'ka "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ -e 'wɪ nɛn kɔ 'an vɪ 'cɛɛ 'lɔɔ, -e 'ka 'si 'an man bɛ 'ka man.»

² Zi waa wei 'man te e "we -wɛɛ Ebrɛ wei -ji bɛ, ɛn 'o 'lɛbɔ 'pla "da "fo. -A -nan nɛn Pəl "e -wɛɛ 'nan:

³ «Silisi Zuif min nɛn maan, an "sia Tars, 'pɪan waan 'lɛbɔ Zeruzalɛm 'gɔ. Min nɛn e 'wɪ paa 'an 'ji bɛ, waa laabo Gamaliɛl, -yɛɛ -kaa tranun drɛ wɪ paa 'an 'ji 'kpa tɪglɪ. 'An bɔ 'gɔ an ya "nɛn Bali nɛn ka cɪ cɛɛgɔ -a -sru 'labɛ, -a -sru 'kpa tɪglɪ.

⁴ Minnun nɛn o 'ta 'wɔla "nɛn 'wɪ "paadɪ -trɛ nɛn 'gɔɛ -a -sru "bɛ, an 'tɛ 'pa o da -trɪlii, min -mie -ka -a

'wi 'ji. An -klɔnmɔn 'lee lɔmɔn nun 'kun, an o -fɔ -pɔ
'kuin -a 'wi man.

⁵ Bali -pannɔn 'tazan 'lee min cejenun -kɔlaman
waa ve 'nan, 'wi tɔgɔ nɛn maan ve. -Yɛɛ cɪ 'nan, o 'bɔ
-wɛɛ 'fluba nɛn e -si -nɔan 'mɛn -e 'an -wla Zuif 'nɔn
'le cin yi 'kɔn nɛn Damas bɛ -a -ji bɛ -a -nɔn 'mɛn. An
-kɔ 'nan -e 'an Zozinɔn nɛn -nan nun bɛ o "kuun -e
'an 'ta waa Zeruzalem -e 'o 'wi "nɛn -kɔɔn -wɛ.

⁶ An sɔɔnla 'sia, "mɛɛn vɪnan 'an -pliman Damas
"srɔn te yidɛ "ta bɔa min -win -ji 'sɛzɛ bɛ, -a -nan nɛn
'tɛ 'san -dan bii laji, e -sɛn 'an da.

⁷ 'An -tria "tra, ɛn an wei -tɔ 'man, te yaa ve 'mɛn
'nan: <Saul, Saul -mɛ "le "wɛan nɛn i 'tɛ "paa 'an da?>

⁸ ɛn maan laabɔ 'nan: <'An 'san, -tɪ nɛn 'yia?>

E 'mɛn 'nan: <Nazaretɪ min Zozi nɛn i 'tɛ "paa "da
"bɛ -nyrɛn 'maan.>

⁹ Minnun nɛn kɔ cɪ waa bɛ, "o 'tɛ 'san 'bɔ 'yɪ, 'pian
min 'bɔ nɛn kɔ wɪ 'a bɛ, wa'a wei manɛ dɪ.

¹⁰ Maan laabɔ 'nan: <Minsan 'an drɛ "mɛn 'kɔ?>

ɛn Minsan "e "mɛn 'nan: <'I 'wɪuan lou -e 'i 'kɔ
Damas -a -nan nun nɛn 'wi nɛn Bali "e 'nan 'yie 'i
drɛ bɛ, waa ve 'yie.>

¹¹ 'Tɛ 'san 'plɛblɛ zɪɛ, yaan yie 'wi, -yee "wɛan
minnun nɛn kɔ cɪ waa bɛ, waan 'kun 'an 'pɛ -man,
ɛn o -kɔ maan Damas.

¹² Min -tɔ a 'fla zɪɛ -a da bɛ, waa laabo Anania e
Bali bɔa 'kpa tɔgɔ ɛn e 'ta 'wɔla -cee -peinun da, ɛn
Damas 'bɔ 'nan bɛ Zuif 'nɔn pɛɛnɔn -a 'tɔ "yi "ve.

¹³ Min zɪɛ, e -ta 'an 'va, e -tɔ 'an "srɔn, ɛn e 'mɛn
'nan: <'An "bɔɪ Saul 'i yie 'e 'lɛ 'sɔ!>

'Nun tɔɔn ɛn 'an yie 'lɛ 'sɔ, ɛn maan 'bɔ 'yɪ.

¹⁴ -A -nan nɛn yaa 'vɪ 'nan: <-Kaa tranun -le Bali
'i 'pla 'e 'cɛn 'nan -e 'yie 'ci 'sɔ wɪnɔn -tɔ, -e min nɛn

e ci tigl̄i 'e -towli "bε 'i -tɔ, -e wei nɛn e 'sia -a 'le bε 'i man.>

15 -Yεε ci 'nan e 'nan: <I -kɔan 'yee 'wɪ -nan yɪzan -a, -e 'wɪ nɛn yia -nan 'yɪ, ɛn yia 'man bε, 'i vɪ min pɛɛnɔn lɛ!

16 'Bε nɛn 'gυε, -mε "nɛn i ci -a man -pɛnnan? 'I 'wluan lou. 'Wei -batize drε, 'i vɪ Zozi lɛ 'nan, -yεε ci 'i 'san -a, -e Zozi 'e 'yie 'wɪ 'wliɔ fui.>

17 An 'li 'an da Zeruzalɛm, an ya Bali trυ 'banan Bali -pan 'kuin, ɛn e drε 'mɛn "le nyrinvla zυ.

18 An Minsan 'yɪ, ɛn e 'mɛn 'nan: <'I klɛ 'i man! 'I 'si "nyiandυ Zeruzalɛm! -Yεε ci 'nan -a -nan 'nɔn 'ka 'taa 'wɪlɛ 'mɛn 'wɪ nɛn i -taa -a vɪlɛ bε -a man dɪ.>

19 ɛn maan 'nan -yrε 'nan: <Minsan, waa -tɔa 'nan "nɛn an -cia cin yɪ 'kɔnnun -ji, te an minnun nɛn o yɪ -tɛala i da bε o "kuunman, te an o -fɔa "pυ 'kuin, te an o -sɔan.

20 "Wεε vɪ 'nan o Etiɛnɛn nɛn 'yie 'wɪ 'nan yɪzan -a bε -a -tɛ te an ya -nan, ɛn 'an 'bɔ 'bε 'kun -wee sɔnun man.>

21 ɛn Minsan "e 'mɛn "mɛn 'nan: <'I 'kυ! An -taa 'i 'palɛ -sia -kɔɔbli minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o va.> »

22 Minnun "trɔɛn "fυ 'e 'tɔɔɔ Pɔl wei lɛ -trilii 'pian zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bε, tɔɔn ɛn o -paandɪ 'sia -a vɪɔɔ -a 'nan: «'O min 'labɛ -a -tɛ, 'e 'sinan "fo, e 'ka "le -a yɪɛ 'e 'fυ "man "dɪ.»

23 O -paandɪ 'sia te o 'wee sɔnun wɛɛnman, te o fuɔn wɛɛnman lou 'bli 'fɔ o ji -le "wɛan.

24 ɛn 'sounjanun tazan "e 'nan 'o Pɔl -wla 'sounjanun -le 'kɔn 'bɔ 'ji, -e 'o 'wɪ laabυ -yrɔ sɔnba "a. 'Sounjanun tazan a "vale 'wɪ nɛn yaa -maan 'lɔɔ, minnun paan Pɔl da bε 'e -ci maan.

25 Zi o ya Pəl -yrūnan 'nan -e 'o -sən bε, εn 'sounjanun tazan nen 'e 'tədi -nan bε, Pəl -a laabu -yrə 'nan: «-A -si a 'e 'nəndi 'cεε 'nan, Rəm min tighi nen wa'a tian -yee tin 'balε -e tin 'e 'tε "da "diε, 'ka -sən?»

26 Zi 'sounjanun tazan 'wɪ ziε -a 'man bε, εn e -kʊ -a viε 'sounjanun tazan -dan lε 'nan: «Min 'labε, Rəm min tighi nen. I "ta -a dra -yre 'kə?»

27 -A -nan nen 'sounjanun tazan -dan -ta, εn yaa laabu Pəl -lə 'nan: «Rəm min nen 'yia?»

En Pəl "e -yre 'nan, Rəm min nen 'yaa.

28 En 'sounjanun tazan -dan "e Pəl lε "nyian 'nan: «'Mεn vε bε, "lala "kaga "a nen an dre Rəm min tighi 'a.»

En Pəl "e 'nan: «'O "mεen "ya 'wʊ Rəm min tighi 'a.»

29 Nun təən minnun nen o "ta paan 'wɪ laabo Pəl -lə sənba "a bε, o pli 'o -sru, εn o 'si Pəl "srən. Zi 'sounjanun tazan -dan a 'man 'nan, Pəl nen 'e 'nən minnun lε waa yri bε, 'nan Rəm min tighi nen bε, -a -nan nen nyen -a cεen.

O -kʊ Pəl a tin 'banən 'lε

30 'Sounjanun tazan -dan a "vale 'nan 'wɪ nen 'e dre 'ləə, εn Zuif 'nən 'wɪ 'tə Pəl man bε "e -təa. -Yee "wεan zi tv cεen bodrun bε, εn e 'nan Bali -pannən 'lee tin 'banən pεenən lε 'nan, 'o cin yi. E 'nan 'o baa 'si Pəl man, -a -nan nen o 'ta Pəl -a tin 'banən 'lε, εn waa -tə o yei.

23

1 Pəl tin 'banən pεenən 'nanjen tein, εn e 'nan: «'An "bʊnun, Bali -le 'nyranman nen maan 'pa 'trilii -e 'e 'bə cεεgv yi -a bε, maan -təa 'an 'fli -lə 'nan, -a -tʊwli 'ka "va te e ya -wliɖi "fo "di.»

² En Bali -pannon 'tazan Anania "e 'nan minnun nen 'o 'tɔdi Pɔl "srɔn "bɛ -wɛ 'nan, 'o Pɔl 'lɛbo "wi "da.

³ En Pɔl "e -yrɛ 'nan: «Bali 'bɛ -taa "yie "sɔn wɔɛ, i ya "le 'kɔnba ceje nen waa man 'wɔ 'fuvu bɛ -yee 'wɔ 'zɔ. I ya 'i -nyrandi 'mɛn 'wɔ -sru 'nan -e 'i 'mɛn 'wɔ tin 'ba "le zɪ -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɔ 'zɔ, ɛn i -pei -tɔ wɔ 'bɔ srɛman -a vɪdi -a minnun lɛ 'nan, 'waan 'sɔn.»

⁴ Minnun nen Pɔl "srɔn "kogo bɛ, ɛn o 'nan Pɔl lɛ 'nan: «I ya Bali -pannon 'tazan -dan bɛ -a "srɔnnan?»

⁵ En Pɔl "e -wɛ 'nan: «"Bɔɪnɪn, ma'an -ci -tɔlɛ 'nan Bali -pannon 'tazan nen dɪ. 'Pian maan -tɔa 'nan Bali wei a 'e 'crɛn 'tɛdi 'nan: <Te 'i 'wɔ 'wɪdi 'vɪ 'yie minnun tazan lɛ dɪ.> »

⁶ Zɪ Pɔl -a -ci -tɔ "le 'nan minnun nen 'o cin 'yɪ bɛ o -mienun a Saduze 'nɔn 'a, ɛn o plɔɛnnun a Farizen 'nɔn 'a bɛ, -a -nan nen yaa 'vɪ 'pleblɛ tin 'banɔn yei 'nan: «'An "bɔɪnɪn, Farizen min nen maan, ɛn Farizen min 'bɛ 'an 'ya. Cɛɛɣv -te o -ta maan tin 'banɔn 'lɛ bɛ, -yɛɛ ci 'nan 'an yi -tɛra "da 'nan, minnun nen o kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va.»

⁷ Zɪ Pɔl 'wɔ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn -sa -fɔla Farizen 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn yei, -a -nan nen o "kaga cɛɛn 'e cin man.

⁸ -Yɛɛ ci 'nan, Saduze 'nɔn "o 'vɪ 'nan, minnun nen o -kaa "bɛ, wa'a 'fua dɪ, ɛn Bali -le 'pasianɔn "ka "dɪ, ɛn Bali lei 'saun "ka "dɪ, te Farizen 'nɔn "o 've 'nan, 'wɔ 'kpa nen 'wɔ zɪɛ -a.

⁹ Minnun -le -paandi a cilanan "da, -a -nan nen Farizen 'nɔn va 'fluba 'ci vɪnɔn wluan lou, ɛn o -sa -fɔdi 'sia 'pleblɛ, te waa ve 'nan: «Kɔ'a 'wɔ 'wɪdi -tɔwɪ 'ye min 'gɔvɛ -a man dɪ. -Te Bali lei 'bɛ 'wɔ

"paaman "ji? En -te 'be "cεε dı Bali -le 'pasiazan 'be 'wı "paaman "ji? -Ka'a tōa dı.»

10 -Sa -fōdı 'bō 'fōla "va 'plεble "bυυ "le "wεan, nyen 'sounjanun tazan cεen 'nan, te 'o Pōl srε -ji dı. En e 'nan 'yee minnun lε 'nan, 'o -sōnla -e 'o Pōl 'kun o yei, -e 'o -kυ -a 'sounjanun -le 'kuin.

11 -Pei -man bε, Minsan pli Pōl man, en e 'nan -yrε 'nan: «'I -pōan 'kun! -Yεε ci 'nan, zı i -tō 'an -sru 'mεn 'wı vıdı -a Zeruzalem bε, -a -tōwli "nεn "nyian 'i drε Rōm!»

Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa Pōl man

12 Zı tō cεen bε, en Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa, en o -tō 'o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pōl -tele dıε, wa'a fε ble dı, en wa'a 'yi 'mlian dı.

13 Minnun nεn o 'wı zıε -a 'pla "da "bε, o -fuba sinjen -cia.

14 Minnun zıε, o -kυ Bali -pannōn 'tanōn 'lee min cejenun va, en o 'nan -wle 'nan: «Kυva 'pla "da, en kυ -tō 'kυ wei -da 'nan, -te kυ'a tian Pōl -tele dıε, -blıfε -tōwli 'ka 'ko 'kυ 'le dı.

15 -Yee "wεan, 'ka vı 'sounjanun tazan -dan lε 'nan, 'e 'ta Pōl -a 'cεε, -e 'wı nεn kō ka drε -yrε "bε 'ka vı. -Te "yεε vı 'nan 'e -pli 'ka man bε, te "kve man a 'e wōvıdı -e 'kυ -tε.»

16 -Wee san nεn waa nren bε, Pōl "blu -le 'nεn -a 'wı vıdı 'man, en e -kυ 'sounjanun -le 'kuin -a -nan sεε wole Pōl lε.

17 -A -nan nεn Pōl 'sounjanun tazan -tō laabv, en e -yrε 'nan: «'I 'kυ 'nεn 'gυε -a 'sounjanun tazan -dan 'va. 'Wı 'tō a "ji -e 'e tin 'ba -yrε.»

18 'Sounjanun tazan -trōa 'nεn zıε -a 'lε, en o -kυ 'sounjanun tazan -dan 'va, en e -yrε 'nan: «Pōl nεn

-pʊ 'kuin bɛ, yaan laabʊ, ɛn e 'mɛn 'nan, 'an 'ta 'nɛn 'gʊɛ -a 'yie 'nan, 'wɪ 'tʊ a 'ji -e 'e vɪ 'yie.»

19 'Sounjanun tazan -dan a 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn 'o 'man tɛɛn -a -nan nɛn yaa laabʊ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn yie 'nan 'i ve 'mɛn?»

20 'Nɛn zɪɛ e -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa 'nan -e 'o vɪ 'yie 'nan "trɛ "bɛ, 'i 'kʊ Pɔl -a tin 'banɔn 'lɛ "le "mɛn o "ta -ko 'wɪ nɛn kɔ 'o drɛ -yrɛ "bɛ -a vɪɛ -yrɛ.

21 Te 'i 'wɪ zɪɛ -a 'sia 'wɪ 'kpa -a dɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan, minnɛn nɛn o san nɛn -yrɛ "bɛ o -fuba sinjɛn -cia. Waa 'pla "da, ɛn o -tɔ o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pɔl -tɛɛ dɪɛ, wa'a fɛ ble dɪ, ɛn wa'a 'yi 'mlian dɪ. O man a 'e wʊʊdɪ 'va, ɛn o ya -a man -pɛnnan 'nan 'i 'wɪ tɪglɪ 'si "va 'wɛ.»

22 'Sounjanun tazan -dan "e 'nan 'nɛn zɪɛ -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a vɪ "nyian min pee lɛ dɪ.» -A -nan nɛn e 'si "man, ɛn e -kʊ.

'Sounjanun -kʊ Pɔl -a Sezare

23 "Bɛ -sru, ɛn e 'sounjanun tanɔn "fli laabʊ, e -wɛɛ 'nan: «'Ka 'sounja -yaa "fli 'pla 'ka 'pɛ -a, 'lee 'sounjanun nɛn -sʊ da bɛ o -fuba 'sɔravli, 'lee 'sounjanun nɛn -tin a -wɔɔ "bɛ o -yaa "fli, -e 'ka 'kʊ Sezare, te minnɛn nyinla.

24 'Ka 'sʊ -mie 'sia Pɔl -fɔ "davɛ -a, -e 'ka 'kʊ -a -kɔnmandan Felizi lɛ. 'Ka bɔla 'a -nan nun "cɛ, te 'wɪ 'tʊ 'e drɛ -yrɛ "dɪ.»

25 -A -nan nɛn e 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ, yaa 'pa "va. Yaa crɛn -tɛ 'nan:

26 «'An 'bɔ Klodu Lisias 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ -kɔnmandan Felizi lɛ. 'An "we 'i 'va!

27 Min nɛn maan 'pa 'sia 'yie bɛ, Zuif 'nɔn -a 'kun 'nan -e 'o -tɛ. ɛn zɪ maan 'man 'nan, Rɔm

min nen be, -a -nan nen maan 'vi 'men minnun
le, en waa 'si -wlo.

²⁸ Fe nen e dre 'loa, en o 'wi to "man "be, an ya
"vale "an -toa, en an -ku -a -wee tin 'banon 'le.

²⁹ En maan 'yi 'nan, o 'wi to Pol man 'nan, e ya
'wee -pei -to winun srenan. 'Pian 'wi 'wli "tu nen
-e min 'e 'ka 'be man, en -te 'be "cee di -e 'o min -fo
-pu 'kuin 'be man be, ya'a 'be drele di.

³⁰ O 'ci 'pa min zle -a man, en maan 'wi 'man,
-yee "wean maan 'pa 'sia 'yie "nyiandu, en maan 'vi
minnun nen o 'wi to "man "be -wle 'nan 'o 'lv 'wi to
"man 'i 'va nun.»

³¹ 'Wi nen waa 'vi 'sounjanun le be, o 'ta 'wola
"da. O Pol 'sia -pei 'bo 'lein zle -a man, en o -ku -a
Antipatri.

³² "Be -sru "tu nen e ceen be, 'sounjanun nen o
'cein -ji be, o 'li 'o da 'sounjanun -le 'kuin, o 'si -su
da 'non -sru. En -su da 'non 'lee Pol nun -ku.

³³ Zi o 'bola Sezare be, en -su da 'sounjanun Pol
-non -konmandan le, en o 'fluba be -a 'pa "va.

³⁴ -Konmandan 'fluba zle -a ta 'vi, en yaa laabu Pol
-lo 'nan, e "sia 'leglon "cen "ji. Zi yaa 'man 'nan, Pol
"sia Silisi be, en e 'nan:

³⁵ «"Men 'i wei man be, te minnun nen o 'wi to 'i
man be, o 'bola 'gu.» -A -nan nen e -si -non 'nan 'o 'ku
Pol 'pa -e 'o yie to "va Erodi -le mingonnen 'kuin.

24

¹ Yi 'soolu "be -sru, en Bali -pannon 'tazan Anania
'bola Sezare 'o 'vale min ceje -mienun 'lee min nen
o -foa -a -sru -e 'e min 'leji wi -bli be -a -tu -a. Min zle
waa laabo Tertulu. O Pol -sanman dre -konmandan
-va.

2 O Pól laabv, en Tertulu 'wɪ 'gʊɛ -a 'padɪ "da 'sia, e 'nan:

«Min -dan Felizi, 'yie "wɛan nɛn 'kʊ man yra -trɔɔ, en 'kʊ 'ci "nranman. 'I 'kʊ man 'wɪ dra tɪglɪ. -Yee "wɛan nɛn 'kʊɛ minnun 'gʊɛ, i ya -wee 'trɛda drɛnan tɪglɪ.

3 Min -dan Felizi, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yia dra 'kʊɛ tʊ pɛɛnɔn man bɛ, -a -cin 'ka 'saan 'kʊ 'ji dɪ.

4 An 'ka "vale 'an see "paa 'i man 'wɪ pɛɛnɔn vidɪ -a dɪ, -yee "wɛan mɛin trʊ "baa 'nan 'i "trɔɛn "tɔ 'kʊ wei lɛ "wɛnnɔn.

5 Kʊa 'yɪ 'nan, min 'gʊɛ -yɛɛ minnun yei "srɛman, e 'wɪnʊn ve te -sa -dan -fɔala Zuif 'nɔn yei fɛ pɛɛnɔn 'nan. -Yɛɛ cɪ minnun nɛn o cɪ Nazaretɪ min Zozi -sru "bɛ o tazan -a.

6 Yaa man wɛɛ 'nan, 'e -cee Bali -pan 'kɔn "tri -tɔa Bali 'lɛ, en kʊa 'kun. [Kʊ ya "vale 'kʊ -yee 'wɪ tin "baa "le zɪ 'kʊɛ -pei -a 'vɪ bɛ -yee wɪ 'zʊ.

7 Pian en 'sounjanun tazan Lisias -ta 'palɛ "va, en yaa 'si 'kʊ 'lɔ 'sa -a.

8 Yaa 'vɪ minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ -wɪlɛ 'nan 'o 'ta 'wɪ 'tɔ "man 'i 'va 'gʊ.] I 'wɪ laabv -yrɔ 'i 'bɔ 'a, -e 'wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ kʊ 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, "i "man.»

9 En Zuif 'nɔn 'tɔ 'wɪ zɪɛ -a -sru te waa ve 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a.

Pól 'wɪ 'ci 'vɪ -kɔnmandan Felizi 'lɛ

10 -Kɔnmandan Felizi -si -nɔn Pól lɛ 'nan, 'e 'wɪ. -A -nan nɛn Pól "e 'nan:

«Maan -tɔa 'nan, i ya 'lɛglɔn 'gʊɛ -a da tin 'bazan 'a -a -nan lɛ "kaga 'bɔ. -Yee "wɛan an yi -tɛala 'an 'fli da, en an ya tin 'banan 'i 'lɛ 'gʊ.

11 An -ku Bali tru 'balε Zeruzalem, -a -nan yi -fuda 'fli 'ka tian 'ciule di. -Te yia laabu minnun lo, o -taa -a vile yie zi.

12 -Te e ya Bali -pan 'kuin -a oo, -te e ya cin yi 'konnun -a oo, -te e ya 'fla yei "a oo, min -tu 'ka 'an yile, te an ya -sa -fonan di. En min 'ka 'an yile, te an ya 'wi vnan minnun ε -e 'o 'wluan 'o cin man di.

13 Minnun 'labε, 'wi 'bo nen waa -toa 'an man 'gυε, wa'a 'kolaman -e 'o -ci -koon 'wein di.

14 Maan ve 'i yie man 'wein 'nan, 'an tranun -le Bali nen an ci -a tru 'banan, "le zi Minsan -a 'vi be -yee 'wi 'zu. 'Pian -wee ve be, an ya 'ta wolanan 'wi 'pee -sru. En 'men ve be, "an "yi -teala 'wi pεenon nen 'e 'cren -tedi Moizi -le -pei 'fluba ji 'lee 'wi pεenon nen 'e 'cren -tedi Bali 'lewei vnan 'le 'fluba 'ji be -a da.

15 Bali "e 'nan, minnun nen o 'wi tigli dra en o kaa be, 'lee minnun nen o 'wi 'wli di "dra en o -ka be, o wuanla -kanon 'va. An yi -teala 'wi zie -a da, en o 'bo "o "yi -teala "da "nyian.

16 -Yee "wean, maan -weeman tu pεenon man 'nan, 'men 'wi pεenon 'e 'kon 'e 'sudi "ji Bali 'le 'lee minnun 'le.

17 Zi an 'si Zeruzalem -a -nan le "kaga 'bo be, en an 'li 'an da -nan nun, 'nan -e 'an "yi "dre 'men minnun ε "lala -a, -e fe nen e -fo 'an 'lo be 'an -non Bali le -a.

18 'Wi zie -a drenan nen an ci, en o 'bo 'an man Bali -pan 'kuin. "Wee bo 'an man be, te an ya fe nen waa dra 'lo -e min 'e dre 'saun Bali 'le be -a drenan. Minnun 'ka 'nan "kaga "di, en minnun 'ka 'sa -fonan 'o cin yei "di.

19 'Pian Azi 'le glon 'ji Zuif 'non -mienun 'be ci -nan, -wee -kolaman paan -e 'o 'ta 'i 'va -te 'wi a o ji -e 'o -to 'an man.

20 En -te 'be "ceε dte, minnun 'gve zi o -ku maan tin 'banon 'le be, 'wi "cen "nen waa 'yi, en e 'pa 'an man.

21 -Te ya'a 'sileā 'wi nen maan 'vi wei 'pleble 'ji o pεenon yei "be -a dte. Maan 'vi 'nan: 'An "bounun, an yi -teala "da 'nan minnun nen o kaa be, o wuanla -kanon 'va. -Yee "wean nen o -ta maan tin 'banon 'le ceεgv.»

22 Zi kō min 'e 'ta wola Minsan -le 'wi da be, Felizi -a tōa. -A -nan nen e tin 'banon wluan lou, en e 'nan -wle 'nan: «-Te yi nen 'sounjanun tazan Lisias -ta be -e 'an 'cee 'wi 'gve -a fa 'si.»

23 En Felizi "e 'nan 'sounjanun tazan le 'nan, 'e yie 'tō Pōl -va. 'Pian te 'e 'kōn "le -pυ 'kuinzan 'zυ dī, -te -a beenun "ta "yi "dra -yre "be, te 'o 'si -tō -wlob "dī.

Pōl 'wi tin 'ba Felizi 'lee 'e nan le

24 Yi "fli yaa "be -sru, en Felizi 'lee 'e nan -ta. -A nan zie Zuif li nen, waa laabo Drusil. -A -nan nen e min 'pa 'sia 'nan, 'o 'kō Pōl laabυ -e 'e yi -teradi Zozi Crizi da 'wi vi 'wle.

25 Zi Pōl -ta be, en e 'wi zie -a -ci vidī 'sia, zi kō min 'e 'ta wυ -e 'e 'sō Bali le be, yaa 'vi, en zi kō min 'e 'fli 'kun 'wi man be, yaa 'vi, en yaa 'vi "nyian 'nan Bali -taa minnun pεenon 'le tin 'balē. -A -nan nen nyen Felizi ceεn, en e Pōl le 'nan: «Ceεgv ve 'bō "yi, -te 'an 'wulo da 'yi -e 'mein laabυ.»

26 Felizi -a "nrōnman 'e 'ji 'nan, Pōl "ta "lala -nōan 'yre, -yee "wean e Pōl laabυ 'e 'va 'e 'pa -a "kaga, te o -seε "wo -a.

27 Zi -a -nan le "fli ciī be, en o Felizi "pa 'jizan 'tō. Weε laabo Porci Fetus. Felizi a "vale Zuif 'nōn 'o 'yee 'wi yi "yi "le "wean, e Pōl 'tvi -pυ 'kuin.

25

Pəl 'wɪ tin 'ba Fetus 'lɛ

¹ Zi Fetus 'bɔla 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji bɛ, yi yaaga "bɛ -sru ɛn e 'si Sezare, e -kɔ Zeruzalɛm.

² Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Zuif 'nɔn 'va min cejenun -kɔ Fetus -va, ɛn o 'wɪ 'tɔ Pəl man.

³ O toba -fɔ Fetus lɛ 'nan 'e 'pa 'o 'va -e 'e drɛ -e Pəl 'e 'ta Zeruzalɛm. O "ta san nrɛnman Pəl lɛ 'nan "yɛɛ -ta -sia -e 'o -tɛ.

⁴ ɛn Fetus -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Pəl a -pɔ 'kuin Sezare, ɛn an 'bɔ -taa "kɔɛ -nan nun -naagɔ.

⁵ -Yee "wɛan, 'ka 'va min cejenun nɛn o -kɔlaman bɛ 'o 'pa 'an 'va, -e 'kɔ 'kɔ waa, -e 'wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ 'wɪdɪ "bɛ 'o -tɔ "man.»

⁶ Fetus yi drɛ Zeruzalɛm 'sɔra, -a -fuzan da, ɛn e 'li 'e da Sezare. 'Bɛ 'ta tɔ cɛɛn, ɛn e -nyran fɛnan nɛn o tin "baa bɛ -a -nan, ɛn e 'nan 'o 'ta Pəl -a 'yrɛ.

⁷ Zi Pəl -ta bɛ, ɛn Zuif 'nɔn nɛn o 'si Zeruzalɛm bɛ, 'o cin yɪ "man. -A -nan nɛn o 'wɪ "kaga "nɛn e cɪ -wɪdɪ "bɛ -a 'pa "da, 'pian te wa'a 'kɔlaman -a -ci -kɔɔndɪ -a dɪ.

⁸ Pəl -tɔ 'e 'fli -sru -a vɪdɪ -a 'nan: «Ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ Zuif 'nɔn -le -pei man dɪ, ɛn ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ Bali -pan 'kɔn man dɪ, ɛn ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ -yrɛ "dɪ.»

⁹ Fetus a "vale Zuif 'nɔn 'o 'yee 'wɪ yɪ "yi, -yee "wɛan yaa laabɔ Pəl -lɔ 'nan: «I ya "vale 'i 'ko Zeruzalɛm -e 'ka tin 'ba 'wɪ zɪɛ -a da 'an yiɛ man?»

¹⁰ ɛn Pəl "e 'nan: «An ya mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ -yee tin 'banɔn 'lɛ. -Wɛɛ 'mɛn 'wɪ tin "baa. Yia -tɔa 'i 'bɔ 'a 'nan ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ Zuif 'nɔn lɛ dɪ.

¹¹ "Te an 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ drɛ 'nan -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji bɛ, "te an "we "man -e 'an 'ka. ɛn -te -wee 'wɪ 'bɔ

nen waa -tɔ 'an man bɛ -a -ci "ka "dɪɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'yaan 'nɔn -wɛ -e 'waan 'tɛ dɪ. An ya "vale mingɔnnennun tazan nen Rɔm bɛ, -a 'bɔ nen 'e 'mɛn 'wɪ tin 'ba.»

12 Fetus 'lee 'yee minnun 'o cin wei -ci man, ɛn e 'nan Pɔl ɛ 'nan: «I ya "vale mingɔnnennun tazan nen Rɔm bɛ, -a 'bɔ nen 'e 'yie 'wɪ tin 'ba. -Yee "wɛan o -ko 'yie 'wɪ tin 'balɛ "va "nun.»

Fetus Pɔl -le 'wɪ 'vɪ Agripa ɛ

13 Yi "fli yaa "bɛ -sru, mingɔnnen Agripa 'lee 'e "blu Bereni -ta Fetus 'tɔ bɔɛ Sezare.

14 Zɪ o "ta yi "kaga "dra Sezare bɛ, ɛn Fetus Pɔl -le 'wɪ 'vɪ mingɔnnen Agripa ɛ. E 'nan: «Min -tɔ a 'gɔɛ, Felizi -a 'tɔɪ -pɔ 'kuin.

15 Zɪ an -kɔ Zeruzalem bɛ, ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Zuif min cejenun 'wɪ 'tɔ "man, 'nan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, 'an tin -tɛ "da.

16 ɛn maan 'vɪ -wɛɛ 'nan, Rɔm 'nɔn 'ka tin tɛa min da zɪɛ dɪ. Min nen o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, 'o 'vale minnun nen o 'wɪ 'bɔ 'tɔ "man "bɛ waa, 'o cin ye, -e min zɪɛ 'wɪ nen e drɛ 'lɔɔ, o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, 'e 'si "va.

17 -A -nan nen Zuif 'nɔn zɪɛ, kɔ -ta waa 'gɔ. Ma'an yi 'palɛa dɪ, -a ta tɔ cɛɛn, ɛn an -nyran 'mɛn tin 'banan, ɛn maan 'vɪ 'nan, 'o 'ta min zɪɛ -a 'mɛn.

18 Minnun nen o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ o -ta, ɛn ma'an nrɔn 'an 'ji 'nan, o "ta 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ ve -e 'e drɛ paan -a drɛ wɪ -a.

19 'Pian o 'wɪ 'vɪ 'o 'bɔ 'le -pei -tɔ wɪnun da 'lee min -tɔ nen waa laabo Zozi bɛ -a da. Min zɪɛ e -ka, ɛn Pɔl 'e vɪ 'nan, -a yiɛ a "man.

20 Zɪ ma'an 'wɪ zɪɛ -a 'kun "man "klɔ yɪɛ dɪɛ, ɛn maan laabɔ Pɔl 'bɔ 'lɔ 'nan, -te e ya "vale 'e 'ko Zeruzalem -e 'o 'wɪ zɪɛ -a tin 'ba 'nan nun.

21 'Pian Pəl "e 'nan, 'e ya "vale 'nan mingōnnennun tazan nēn Rōm bε, -a 'bō nēn 'e 'yee 'wɪ tin 'ba. -Yee "wεan maan 'vɪ 'nan, 'o yie 'tō tian "va -pυ 'kuin, -e tυ nēn maan -nōan 'sounjanun lε -e 'o 'kυ -a -yrε "bε 'e bō.»

22 En Agripa "e Fetus lε 'nan: «"An "ya wo "vale "an "min 'bō wei maan "nyian.»

-A -nan nēn Fetus "e 'nan: «"Trε -e 'i wei man.»

23 -A ta tυ nēn e cεen bε, Agripa 'lee Bereni -ta. - Wεε ta 'o 'vale min "kaga "nēn o -kυ o 'sile -sia bε waa. 'O 'vale 'sounjanun tanōn 'lee 'flanōn cejenun -a -wεε wla tin 'banan. En Fetus "e 'nan, 'o -ta Pəl -a. Zi o -ta -a bε,

24 en Fetus "e 'nan:

«Mingōnnēn Agripa 'lee 'ka pεenōn nēn fε 'gυe -a -nan bε, "ka 'yio, cεε min nēn Zuif 'nōn pεenōn nēn o ya Zeruzalem 'lee Sezare bε, o -paanman -a vidi -a 'nan, e 'ka "le -e -a yie 'e 'fυ "man "diε, -nyren 'gυ.

25 'Pian "mεen 'va zia bε, ya'a 'wɪ 'wɪdi "tυ drele -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, en -a 'bō "e 'vɪ 'nan mingōnnennun tazan nēn Rōm bε, -yεε 'yee tin "baa. -Yee "wεan an wɪ "man 'nan 'an -nōan "minnun lε -e 'o 'kυ -a -yrε.

26 En 'wɪ nēn 'kō 'an 'cɾen -tε 'an 'san lε 'nan, yaa dre -e 'an 'pa "va "bε, -a -cin 'ka 'an 'ji dɪ. -Yee "wεan an -ta -a 'ka pεenōn 'lε, -te 'bε "cεε dɪ 'i 'bō 'lε "bυυ mingōnnēn Agripa, 'i 'wɪ laabυ -yrō, -te e -nyan -e 'an 'wɪ 'tυ yɪ 'an cɾen -tε 'nan yaa dre.

27 -Yεε cɪ 'nan -e min 'e 'kυ min -a min lε 'nan, 'e -fō -pυ 'kuin te 'wɪ nēn yaa dre bε e 'ka "va "diε, -a -ci "ka "mεen 'va dɪ.»

26

Pəl 'wɪ tin 'ba Agripa 'lε

1 -A -nan nen Agripa "e Pol le 'nan: «-Si a 'yie -e i 'wi nen e dre be -a 'vi.»

En Pol 'e 'pe nyoon minnun le 'nan -e 'e 'wi tin 'ba. E 'nan:

2 «Mingonnen Agripa, 'wi pegenon nen Zuif 'non -a 'pa 'an da be, 'an 'ci a 'e 'sodi cεεγυ -e 'an 'nan wi vi 'i 'le.

3 -Yee ci 'nan Zuif 'non 'le -pei -to winun pegenon be yia -toa, en 'wi nen Zuif 'non 'bo o -sa -foa "da "be yia -toa. -Yee "wean maan laabo 'i 'lo 'nan, 'i man -sran -e 'i "troen "to 'an wei le.

4 'Wi pegenon nen maan dredi 'sia 'an "wennen da, 'an 'ya treda 'lee Zeruzalem be, Zuif 'non pegenon -a -toa.

5 Farizen 'non 'be 'ta 'wola -pei -to winun da "kaga, en -a min -tu nen "nen 'maan. -Te o ya "vale 'o 'nan wi ve be, o -kolaman waa ve 'o 'bo 'a, koo waan -toa -a -nan 'mon.

6 'Be nen 'gve, 'wi nen -yee "wean o -ta maan tin 'banon 'le be -nyren 'nan: Bali -to e wei -da -kaa tranun le, 'nan 'e 'wi 'tu dra -wle, en an ya 'wi zie -a dredi man -pennan.

7 'Kve 'leglon 'fuda "fli 'bo 'ji be, minnun -a "nronman 'o 'ji 'nan Bali 'wi zie -a 'le sooman, te waa "sua bodrun funnin, wa'a 'flian di.

Mingonnen Agripa, 'wi 'lein zie "an "nronman "nyian 'an 'ji, -yee "wean Zuif 'non 'wi 'to 'an man.

8 -Me "le "wean ka'a yi -tera "da 'nan, min nen e -ka be Bali -kolaman -a wluandi -a -kanon 'va di?

9 'An 'bo 'gv zi -a -cin ci 'e tede 'an 'ji zie, 'an pei 'pa Nazareti min Zozi man 'wi pegenon dredi -ji.

10 -A 'bo nen maan dre Zeruzalem, en an Zozinon "kaga "fo -pu 'kuin, Bali -pannon 'tanon 'be -si -non

'men. -Te waa 'vt 'nan 'o o -tεε "bε 'kv pei a waa -
towlī.

¹¹ An ci cin yi 'kōn 'tvdv pεεnōn 'ji, te an Zozinōn -
sōan. An-tōa "o-sru "sa-a, te o "we "wliđi Zozi man.
'An 'ci a 'e sredi o man "bv -le "wean, an 'te 'pa o da,
εn an -kv 'te 'palε o da 'flanun nen -pen da bε -a da.

¹² 'Wl zιε -a -ji nen yi -tv da an "ta -ko Damas,
Bali-pannōn 'tanōn 'bε 'fluba 'nōn 'men 'nan, 'an 'kv
Zozinōn nen -nan nun bε o "kuun.

¹³ Mingōnnēn Agripa, te an ya -sia yidε 'bō min -
win -ji 'seze, -a -nan nen an 'te 'san -tv 'yι, te e "sia
laji, εn e 'kv 'si -fō 'kv 'vale minnun nen o -kv 'an
'palε bε waa. 'Tε zιε, -a 'bidī "mlian yidε da.

¹⁴ 'Kv pεεnōn kv -tria "tra, εn an wei -tv 'man, te
yaa ve 'men Ebre wei -ji 'nan: <Saul, Saul, -mε "le
"wean i 'te "paa 'an da? -Yεε ci 'nan, i ya "le 'nan -wi
nen -a -sru "pinzan yiba "nenbvđi -sōnman "man,
te ya'a 'ko 'e 'lε dιε -yee 'wl 'zv.>

¹⁵ Maan laabv -yrō 'nan: <'An 'san, -tī nen 'yia?>

εn Minsan "e 'nan: <Zozi nen maan, 'an 'bō da nen
i 'te "paa 'gv.>

¹⁶ 'Pian 'i 'wluan, 'i 'tō 'i 'cein -da lou. -Yεε ci 'nan
'wl nen 'an 'fli kōn 'yie "man "bε, -nyren 'gv: Mein
'pla 'nan -e 'i dρε 'an 'suzan 'a, -e 'i 'wl nen yia -nan
'yι bε -a vt minnun lε, -e 'an 'fli -kōn "nyian 'yie 'wl
peenun -ji.

¹⁷ An "ta 'i "sia 'wl 'ji, Zuif 'nōn 'lee minnun nen o
'ka Zuif 'nōn 'a dιε o yei. εn mein "paa -sia o va,

¹⁸ -e 'i o yie 'lε 'sv, 'dv -e 'o 'si klun va, -e 'o 'ta 'te
'san da, -e 'o 'si Satan -le 'pleble 'wlu, -e 'o 'ta Bali
va. -Te o yi -tera 'an da -e Bali 'e -wee 'wl 'wliđi 'fui,
-e 'o -nyrannan "yι minnun nen o ci Bali -le vε -a bε
o va.>

19 Mingōnne Agripa, zı e dre zıe, 'wı nen maan -nan 'yı, en e "sia Bali va be, ma'an tuule 'an 'pela koda dı.

20 'Pian 'wı nen maan 'vı Damas 'nōn le, 'lee Zeruzalem 'nōn le, 'lee Zude 'leglōn 'ji 'nōn le, 'lee 'leglōn pee da 'nōn le be, -nyren 'gυ: 'Ka 'si 'wı 'wlıdı "dredı man, -e 'ka 'fli -nōn Bali le. 'Ka 'wı "yi "dre, -e 'e -kōn 'nan 'ka 'si 'wı 'wlıdı "dredı man.

21 'Wı nen -yee "wean Zuif 'nōn 'an 'kun Bali -pan 'kuin, en o 'nan, waan -tea "be -nyren zıe.

22 'Pian Bali -le 'padı 'an 'va 'le "wean be yaa dre 'trilii, en yi 'gυe e 'bō 'an man, en an ya -yee 'wı 'nan yızan -a min pēnōn yie man. An ya -yee 'wı 'nan yızan -a min -dandannun 'lee min "tunnun yie man, te ma'an 'wı 'pee 'pale 'wı nen Bali 'lewei vınōn 'lee Moizi -a 'vı 'nan, e -taa "drele be -a da dı.

23 Waa 'vı 'nan: Min 'sizan 'wı 'ji e yra ye, en -yee wuanla 'e flin -kanōn 'va, en -yee -taa "drele 'te 'san -a Zuif 'nōn yei 'lee 'leglōn pee -ji 'nōn yei.»

24 Pōl a 'wı nen e dre be -a tin 'banan, en Fetus paan wei 'pleble 'ji 'nan: «Pōl, klin "a 'i 'wulo -ji? 'Yie 'wı 'tōdı "bυυ 'bō "ta klin -fōa 'i 'wulo -ji "be -sru?»

25 En Pōl "e -yre 'nan: «Min -dan Fetus, klin 'ka 'an 'wulo -ji dı, 'pian 'wı 'tō wei nen maan -fōa, en 'wı tıgh nen maan ve.

26 -A -cin a mingōnne Agripa ji 'e pēnōn, -yee "wean an yi -teala 'an 'fli da, en maan ve -a 'le. An yi -teala "da 'nan, 'wı pēnōn zıe yaa -tōa, -yee cı 'nan 'wı zıe ya'a drele 'e yōdı dı.»

27 En Pōl a laabυ Agripa lō 'nan: «Mingōnne i yi -teala Bali 'lewei vınōn wei da? Maan -tōa 'nan, i yi -teala "da.»

28 -A -nan nen Agripa "e Pól le 'nan: «E -fu "wennon -e 'yia dre Zozizan 'a.»

29 En Pól -a 'wi 'nan: «-Te e -fu "wennon oo, en -te e ya tian "kaga oo, 'e dre Bali ci 'sò wí -a, 'nan te 'i 'saza nen 'i 'fò "va "di. 'Pian minnun pēēnōn nen o ci 'an wei mannan cēēgve, 'o dre "le 'mēn 'wí 'zú. 'Pian te o 'ka min ló -pú 'kuin di.»

30 En mingōnnen Agripa 'lee -kōnmandan 'lee Bereni 'lee o pēēnōn nen o ci o -nyrandi waa bē, o wluan lou,

31 o 'bōla bei, te waa ve 'o cin yei 'nan: «Min 'labē ya'a 'wí 'wliđi "tú dreē -e min 'e 'ka -a 'wí 'ji di, en -te 'bē "cēē di -e 'o min -fò "man -pú 'kuin di.»

32 -A -nan nen Agripa "e Fetus le 'nan: «Kv -kolaman paan 'kv "sia "man, 'pian -a 'bō 'bē ci "va 'nan mingōnnennun tazan nen Rōm bē, -a 'bō nen 'e 'yee 'wí tin 'ba.»

27

O -kv Pól -a Rōm

¹ Zi waa 'pla "da 'nan 'kv 'kv Itali -klv -dan ji bē, en o Pól 'lee -pú 'kōnnōn -mie -nōn 'sounjanun tazan -tú le. Waa laabo Zulis, e ya Rōm 'nōn 'le mingōnnen -le 'sounjanun 'va.

² Kv -fò -klv -dan tú nen e 'si 'fla nen waa laabo Adramit bē -a da bē -a -ji. -Klv zīē e -ciala Azi fēnannun nen -klv -tōa "bē -a -nan. En kv -kudí 'sia. 'Kv 'vale min -tú nen waa laabo Ariza bē waa kvē ci, Masedōa min nen, e "sia Tesalonik.

³ 'Bē 'ta tú cēēn, en kv 'bōla 'fla nen waa laabo Sidōn bē -a da. Zulis ci "yi dre Pól le, e -si -nōn -yřē 'nan, 'e 'kv 'e beenun va -e fē nen -a 'wí ci "man "bē, 'o -nōn -yřē.

⁴ Ku 'si 'be 'nan, en ku ci 'yi yei 'tre nen waa laabo Sipri be -a "srɔn. Koo fulɔ yra a 'ku da zia -le "wean.

⁵ Ku jemie nen Silisi 'lee Panfili 'leɣlɔn "srɔn "be -a cɛɛn, en ku 'bɔla 'fla nen waa laabo Mir be -a da, Lisi 'leɣlɔn 'ji.

⁶ 'Fla zɛ -a da nen 'sounjanun tazan -klɔ -dan tɔ 'yɪ, te e "sia Alɛzandri e "ta -ko Itali, en e 'ku 'fɔ -ji.

⁷ Ku yi dre "kaga te ku -kɔla yɔɔ. 'Ku "koe "nyan -sia "kaga 'vaa, en ku 'bɔla 'fla nen waa laabo Nide be -a "srɔn. 'Pian fulɔ -le "wean ku'a 'kɔlaman -e 'ku 'ku 'ku 'le zia di. -Yee "wean ku ciɪla Salome zia, en ku -kɔla 'yi yei 'tre nen waa laabo Cret be -a "srɔn.

⁸ 'Ku "koe "nyan -sia "kaga, en ku ci 'yi yei 'tre zɛ -a "srɔn, ku 'bɔla fe -tɔ -nan. Fe zɛ waa -nan laabo -klɔ -dandan -tɔnan 'kpa. E ya 'fla nen waa laabo Lase be -a "srɔn.

⁹ Ku tɔ "kaga 'kpa dre -sia, en -kɔdi 'ku 'le 'tɔ "nyian 'pleble 'kpa tɪɣli. -Yee ci 'nan tɔ nen o fe "sɔan "man "be e ci, en tɔ -wliɔdi "ta bɔa.

¹⁰ -Yee "wean Pɔl 'wɪ 'gɔɛ -a 'pla -wle, e 'nan: «'An beenun, maan ye "le 'nan, -cee -kɔdi -kaa 'le dra 'pleble 'kpa tɪɣli. -Klɔ -dan 'lee 'e 'ci fenun pɛɛnɔn srɛman, en -kaa 'bɔ 'nyian -te kaa drele "yi "diɛ, -kaa wulo -ko -ji.»

¹¹ 'Pian 'sounjanun tazan yi -tera -klɔ -dan fɔzan 'lee min 'bɔ nen -yee -klɔ ci -a be -a da e mlin Pɔl wei da.

¹² En "nyian -a -nan nen -klɔ -dannun 'bɔ -tɔa "be, -a -nan "ka "yi 'kpa "le -e 'o tɔ -wliɔdi zɛ -a dre -nan di, -yee "wean -klɔ -dan 'bɔ 'ji minnun pɛɛnɔn wei dre 'tɔ 'nan, 'o 'si fe zɛ -a -nan. O ya "vale 'o dra -kpɔ 'nan, -e 'o 'bɔ -klɔ -dandannun -tɔnan nen waa laabo Fenis be -a -nan. -A -nan a Cret 'tre 'bɔ da

"nyian, en 'fla zɪe -a da bɛ -wee fulɔ 'sia yidɛ 'fɔ -nan
 "va 'zia 'pɛ "yi "da, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'e 'si -a -pɛ bʊ da.
 -Yee "wɛan fɛnan zɪe e ya "yi -e 'o 'fɔ -nan tʊ -wliɖɪ
 "man.

Fulɔ 'plɛblɛ "fɛɛndɪ 'sia jemie da

¹³ Fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "tre 'zia bɛ, e "fɛɛndɪ 'sia
 fɔɔvɔ. En minnun nɛn -klɔ -dan ji bɛ, "wee 'ji "le
 'wee 'wɪ nɛn 'o 'pla "da "bɛ e "ta -daa "drɛɛ "yi. -
 Bulalɛ nɛn o -klɔ baa -tɔ -a bɛ, waa 'si 'yia, en o 'wee
 -klɔ da sɔnɔn wluan lou, 'nan -e 'o -pli 'o 'lɛ Crɛt 'bɔ
 "srɔn.

¹⁴ Pian fɔɔnɔn, en fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ 'si 'yi yei 'trɛ 'bɔ
 da, e "fɛɛndɪ 'sia 'plɛblɛ. Fulɔ zɪe e 'si fɛnan nɛn yidɛ
 wuanla bɛ -a -pɛ bʊ da zia.

¹⁵ -Klɔ -dan 'ka -kɔlale -tɔɖɪ -a fulɔ zɪe -a yra dɪ, en
 'kʊ 'fli 'tʊl e -kʊ 'kʊ 'a.

¹⁶ "Kʊɛ vɪnan 'kʊ 'ciɪ 'yi yei 'trɛ 'tʊ nɛn waa laabo
 Kloda bɛ, -a wlu "tre, en kʊ kɔla 'kʊɛ -klɔ "wɛnnɛn
 -trɔɔɖɪ -a -si yra. Kʊa 'sia,

¹⁷ en kʊa -fɔ -klɔ -dan 'bɔ 'ji. -A -nan nɛn minnun
 nɛn o 'nyranman "paa -klɔ 'bɔ da bɛ, o baa -fɔ 'kʊɛ
 -klɔ 'bɔ man, 'nan -e 'e 'kɔn 'cinjin. En "nyian "klan
 a o ji 'nan, 'o "ta -daa kɔalɛ nyɛn nɛn Libi 'lɛglɔn
 "srɔn "bɛ -a va, -yee "wɛan o 'kʊɛ -klɔ da sɔnɔn -ta
 "tra. Zɪ kʊa drɛ zɪe, en fulɔ -kʊ 'kʊ 'a 'kʊ 'lɛ.

¹⁸ Tʊ cɛɛn te fulɔ 'kʊɛ -klɔ -dan 'bɔ 'nyɔɔn man tian
 'plɛblɛ, -yee "wɛan fɛnun nɛn -klɔ -dan 'bɔ 'ji bɛ, kʊa
 wɛɛndɪ 'sia 'yia.

¹⁹ -A yi yaagazan da bɛ, minnun nɛn o 'nyran-
 man "paa -klɔ -dan 'bɔ 'ji bɛ, -wɛɛ -klɔ 'bɔ da fɛnun
 "sʊɖɪ 'sia te waa wɛɛnman 'yia.

20 Yi "kaga 'kpa -a, te wa'a yidε 'lee mlεn crεn -tɔwli 'ye dɪ. Fulɔ a tian 'e "pa 'ji 'pleble "bɔɔ 'le "wεan kɔa -tɔa 'nan 'kɔ 'wulo 'ka bɔala "va "dɪ.

21 Kɔ yi "kaga drε, te kɔ'a fε ble dɪ, εn Pɔl -tɔ lou minnun yei, -a -nan nεn e 'nan -wlε 'nan: «Kaan wei maan paan -e 'ka vlε 'ka 'si Crεt 'trɛda dɪ. "Te kaan wei man paan bε, "te 'wɪ 'pleble 'ka bɔle -kaa man dɪ, εn "te fεnun 'ka srεlε dɪ.

22 'Pian 'bε nεn 'gɔε, an 'wɪ "paala "nyian 'cεε 'nan, 'ka -pɔan 'kun, -yεε cɪ 'nan 'ka 'va min -tɔwli 'ka 'kaa -a 'wɪ 'ji dɪ. 'Pian -klɔ bε, ka'a 'bε 'ye "nyian dɪ.

23 Paan 'pei -man bε, Bali nεn an cɪ -yee vε -a εn maan "sua 'gɔε, -yee 'pasiazan -tɔ -ta 'an 'va, εn e 'nan 'mεn 'nan:

24 Pɔl, te nyεn 'e 'i 'cεn dɪ. I -tɔa mingɔnnennun tazan nεn Rɔm bε -a 'lε, εn Bali -a dra 'yie "yi, -e minnun nεn ka cɪ waa -klɔ -ji bε, o pεεnɔn 'wulo 'e bɔla "va.»

25 -Yee "wεan 'ka -pɔan 'kun, kɔɔ an yi -tɛala Bali da 'nan, 'wɪ nεn yaa 'vɪ 'mεn bε, yaa drala "da.

26 'Pian fulɔ -taa -kaa 'wεεnlε 'yi yei 'trε 'tɔ da.»

-Wee -klɔ -dan wi

27 -A -nan 'flε "fli nεn 'gɔ, te fulɔ 'bε 'ta -tɔa 'kɔ man 'yi 'bɔ nεn waa laabo Atria bε -a yie da. -Pei -tɔ man te bada -tɔ, εn minnun nεn o 'nyranman "paa -klɔ 'bɔ 'ji bε, 'o 'ci nrɔn 'nan kɔ "ta -pliman 'trε man.

28 -A -nan nεn o baa -tɔ nεn -bulalε cɪ 'e 'fɔdɪ -a "nεn "bε -a -fɔ 'yia, εn waa 'yɪ 'nan 'yi 'bɔ -klu bɔa "nan -mεnliε -yɔ -tɔ. Zɪ o -kɔ "nyian 'o 'lε -voo bε, εn waa -fɔ "nyian 'yia, εn waa 'yɪ 'nan 'yi 'bɔ -klu bɔa "nan -mεnliε -fuda 'soolu.

29 "Klan a o ji 'nan, te fulɔ 'e 'kɔε -klɔ kɔa -kɔlε da dɪ, -yee "wεan o -bulalε -dandan sinjεn nεn 'e 'fɔdɪ

'kue -klv man be o -fɔ 'yia -klv -sru, 'nan 'e 'kue -klv 'e vɪɛ 'e 'kv 'e 'lɛ dɪ. En o tv 'cɛndɪ man -pɛn.

³⁰ Minnun nen o 'nyranman "paa -klv 'bɔ 'ji be, o ya "vale o -tɛa "ji, en o -klv "wɛnnɛn be -a -fɔ 'yia -a vɪdɪ -a 'nan 'o "ta -klv baa -tɔa -bulalɛ -a 'e 'lɛ zia.

³¹ -A -nan nen Pɔl -a 'vɪ 'sounjanun tazan 'lee 'sounjanun le 'nan: «-Te minnun 'labɛ, wa'a 'folɛ -klv -ji dɪɛ, 'ka 'wulo 'ka bɔala "va 'dɪ.»

³² En 'sounjanun -klv "wɛnnɛn 'bɔ man baa cɛɛn, en 'yi 'kv -a.

³³ Te o ya tv 'cɛndɪ man -pɛnnan be, en Pɔl minnun pɛɛnɔn cin 'yi 'nan 'o fɛnun -blɪ, te yaa ve -wlɛ 'nan: «'Ka yi -fuda sinjɛn nen 'gʊ te ka ya -a -man -pɛnnan 'nan, fulɔ 'e 'cɛn, en 'yi 'ka 'ka 'ji dɪ.

³⁴ -Yee "wɛan an 'ka trʊ "baa 'nan, 'ka fɛnun -blɪ. -Yɛɛ -maan 'lɔɔ, -e 'ka 'wulo 'e vɪɛ 'e 'kv -ji dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'va min -tɔwli "srɔɛn 'ka 'sɔanla dɪ.»

³⁵ Zi Pɔl cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man be, e 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ min pɛɛnɔn yɪɛ man, yaa "nen jɛɛn, en yaa -blɪdɪ 'sia.

³⁶ Min pɛɛnɔn 'o -pɔan 'kun, en o fɛnun blɪ.

³⁷ Kv pɛɛnɔn nen -klv -dan zɪɛ -a -ji be, 'kv "nen bɔa min -yaa "fli -fuba 'sɔravli 'wlɛ 'shɛɛdʊ.

³⁸ Zi o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man o 'kan be, -wee -blɪfɛnun -mie nen e -fv -klv -dan 'bɔ ji be, en waa -sɛn 'yia, 'nan -e -klv 'e drɛ 'fogo 'fogo.

³⁹ Zi tv cɛɛn be, 'trɛ nen o cɪ da "bɛ, wa'a -kɔnnɛn "yɪɛ dɪ. 'Pian o kɔmɪda 'yi, te nyren a -nan. -A -nan nen waa 'pla "da 'nan, o dra -e 'wee -klv -dan 'e bɔ -nan nun -kpɔ.

⁴⁰ En o -bulalɛnun nen o -klv baa -tɔ -a paan be o flu, en o -kv 'yi 'wlu. En o -klv yra -trɔa "vɛ -si yra be -a man baa flu, en e -fv 'yia. -A -nan nen o sɔ -tv nen

-klv -dan 'bɔ lɛ bɛ -a wluan lou 'nan -e fulɔ 'e 'tɔ -ji -e
'e 'kɔ waa -a -nan nɛn nyrɛn 'bɔla bɛ -a -nan.

41 'Pian 'wee -klv -dan 'bɔ wla nyrɛn va 'yia, ɛn e
kɔa. -Klv -dan 'bɔ 'lɛ zia wla nyrɛn va, ɛn ya'a "nyian
-kɔlaman bɔladɪ -a dɪ. -A -nan nɛn fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ -klv
-dan 'bɔ koda zia -wi.

42 'Sounjanun a "vale 'o -pɔ 'kɔnnɔn -tɛɛman, 'dɔ
-e o -tɔ 'e vɪlɛ 'e 'yɪ 'wɛ -e 'e -tɛ -ji dɪ.

43 'Pian 'sounjanun tazan nɛn e 'ka "vale o Pɔl -tɛ
dɪɛ, ya'a o tɔvɪlɛ -e o 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ. Yaa 'vɪ 'e 'flin
minnun nɛn o 'yɪ "wɛa sidɔ bɛ -wɪlɛ 'nan, 'o 'tɛ 'yia -e
'o bɔla kɔmida.

44 ɛn yaa 'vɪ -a -mienun lɛ 'nan, "o "drɛ yiba
'fɔunun da, ɛn -te bɛ "cɛɛ dɪ, o -kɔla -klv -dan nɛn fulɔ
cɪ -a -winan bɛ -a fɛnun plɪ -mie da. Zɪ waa drɛ zɪɛ,
ɛn o pɛɛnɔn 'wulo 'bɔla "va.

28

Pɔl 'bɔla Malt

1 Zɪ kɔ 'bɔla 'ji 'kloun 'gloun bɛ, -a -nan nɛn kɔa
'man 'nan, o 'yɪ yei 'trɛ zɪɛ -a laabo Malt.

2 -A -nan 'nɔn 'kɔ 'sia 'kpa tɪglɪ. Zɪ laa a -fɛnnan, te
trun -taa "wlu "bɛ, o 'tɛ -dan fɔ "nɛn, ɛn o 'kɔ laabu
'nan 'kɔ "klan.

3 Pɔl lu koola 'nan, -e 'e -sɛn 'tɛ zɪɛ -a da, 'pian 'tɛ
flu -le "wɛan buli 'tɔ 'bɔla lu zɪɛ -a yei, ɛn e 'shɛ 'wɔ
Pɔl -pɛ -man.

4 Zɪ 'fla zɪɛ -a da 'nɔn -mlɛn 'yɪ 'e 'tɪndɪ Pɔl -pɛ -man
bɛ, ɛn waa 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «Min 'labɛ min -tɛzan
nɛn, -yee "wɛan e "sia 'sɔnan 'yɪ 'lɔ, ɛn 'wɪ nɛn yaa
drɛ bɛ, -a yra "nɛn "wɪ bɔ "man.»

5 'Pian Pɔl -mlɛn zɪɛ -a plu 'e 'pɛ -man 'tɛ 'va, ɛn 'wɪ
'tɔ 'ka drɛlɛ Pɔl lɛ dɪ.

6 Minnun zɪɛ, o ya -a man -pennan 'nan, Pəl 'e -sii, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e -tria -e 'e 'ka. 'Pian zɪ waa man -pen -trilii, ɛn waa 'yɪ 'nan, 'wɪ 'tʊ 'ka drenan -yrɛ "fo "dɪɛ, ɛn o ci lila te waa ve 'sien 'nan: «Min 'labɛ Bali nɛn.»

7 Fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, 'yɪ yei 'trɛ 'bɔ 'tazan nɛn waa laabo Publi bɛ, -yee vɛ -nan a -nan -kogo. -A va nɛn kʊ 'nyin yi yaaga, ɛn e 'kʊ 'sia 'kpa tɪglɪ.

8 Publi zɪɛ -a "tɪ "a 'e nyinnandi, te -a 'kɔɛ a 'e -wɔandi, ɛn -a ci -sɛanla 'kpa tɪglɪ. Pəl -kʊ -a -nanjɛnɛ, e Bali trʊ 'ba -yrɛ, te -a -pɛ yra "da, ɛn -cɛ 'si "man.

9 "Bɛ -sru man "yaa 'nɔn -mienun nɛn 'yɪ yei 'trɛ zɪɛ -a da bɛ "o "ta 'wʊ "nyian, ɛn -cɛ 'si o man.

10 O 'kʊ 'tɔ drɛ -dan, ɛn zɪ 'kʊ 'kʊdɪ 'bɔ bɛ, fɛnun nɛn -a 'wɪ cɪ 'kʊ man bɛ, waa -nɔn 'kʊɛ.

Pəl 'bɔla Rɔm

11 Kʊ mlɛn drɛ yaaga 'yɪ yei 'trɛ zɪɛ -a da, ɛn kʊ -fɔ Alɛzandri -klʊ -dan tʊ -ji. -Klʊ zɪɛ, waa laabo «"flɛn bali». E -fʊ 'yɪ yei 'trɛ 'bɔ da tʊ -wɪdɪ "a.

12 Kʊ 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Sirakuze bɛ -a da, ɛn kʊ yi drɛ 'nan yaaga.

13 Kʊ 'si 'bɛ 'nan, ɛn kʊ -kʊ Reshio. 'Bɛ 'ta tʊ nɛn e cɛɛn bɛ, ɛn fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "trɛ 'zia bɛ, e "fɛɛndɪ 'sia. Kʊ yi drɛ "fli, ɛn kʊ 'bɔla Puteoli.

14 'Fla 'bɔ zɪɛ -a da bɛ, kʊ 'bɔ "bʊɪ Zozinɔn -mienun man, ɛn waa laabʊ 'kʊ 'lɔ 'nan 'kʊ 'flɛ 'tʊ drɛ 'o 'va. Zɪ kʊɛ drɛ bɛ, ɛn kʊ Rɔm si 'sia.

15 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn nɛn Rɔm bɛ, zɪ o 'kʊ 'tadɪ 'wɪ 'man bɛ, ɛn o -ta 'kʊ 'lɛ 'flanun nɛn waa laabo Forɔm Api 'lee Troa Taverne bɛ -a da. Zɪ Pəl o 'yɪ bɛ, e Bali muo "fɔ, ɛn -a "koe "tɔ 'e da.

16 "Bɛ -sru kʊ 'bɔla Rɔm, ɛn o -si -nɔn Pəl lɛ 'nan 'e nyin 'kɔn 'tʊ -ji -e 'sounja -tʊ 'e yɪɛ 'tɔ "va.

17 Yi yaaga "bɛ -sru, ɛn Pɔl Zuif 'nɔn 'tanɔn nɛn Rɔm bɛ o laabu 'e 'va. Zɪ 'o cin 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «"Bɔɪnɔn, ma'an 'wɪ 'tɔ drɛɛ -cee minnɔn lɛ dɪ, ɛn ma'an 'wɪ 'tɔ drɛɛ -kaa tranun -le -pei -tɔ wɪ man dɪ, 'pian waan 'kun Zeruzalem, ɛn waan 'nɔn Rɔm 'nɔn lɛ.

18 Rɔm 'nɔn zɪɛ, o 'wɪ laabu 'an 'lɔ, ɛn o ya "vale 'o 'sia 'an man, kɔɔ wa'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ 'an man -e 'an 'ka -a 'wɪ 'jɪ dɪ.

19 'Pian Zuif 'nɔn 'ka 'wɪɛ "man "dɪ, -yee "wɛan maan laabu 'nan mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'mɛn 'wɪ tin 'ba. E 'ka 'an 'jɪ 'nan 'an 'wɪ -tɔa 'pian 'mɛn 'lɛglɔn man dɪ.

20 -Yee "wɛan maan man wɛɛ 'nan, 'an 'ka man ye -e 'an 'wɪ zɪɛ -a vɪ 'cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'nan waan 'fɔ -pɔ 'kuin 'wɪ nɛn -a -cin a Izrael 'nɔn 'jɪ bɛ -yee "wɛan.»

21 ɛn o 'nan Pɔl lɛ 'nan: «'Fluba 'ka 'silɛ Zude 'lɛglɔn 'jɪ -e 'e 'ta 'gɔ te 'i 'man wɪ -a -jɪ dɪ, ɛn 'kɔ "bɔɪ -tɔ 'ka 'silɛ -nan nun -e 'e 'ta 'i 'man 'vɪ 'kɔɛ dɪ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'e 'yɪɛ 'wɪ 'wɪdɪ "vɪ 'kɔɛ dɪ.

22 'Pian kɔ ya "vale 'wɪ nɛn e drɛ bɛ 'i -ci vɪ 'kɔɛ 'i 'bɔ 'a, kɔɔ kɔa -tɔa 'nan, -si nɛn i cɪ "da "bɛ, fɛ pɛɛnɔn 'nan minnɔn "we "man "wɪdɪ.»

23 O yɪ -tɔ kɔɔn Pɔl lɛ, ɛn yɪ zɪɛ -a da bɛ 'o cin 'yɪ fɛnan nɛn Pɔl nyin "bɛ -a -nan "kaga 'kpa. -E 'e 'sia bodrun -trilii -e -pei 'e tan bɛ te Pɔl 'wɪ 'ci ve -wɛ. Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ 'lee Zozi 'le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ -wɛ. Yaa man wɛɛ 'nan 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn, te yaa -kɔɔnman Moizi -le -pei 'fluba 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'jɪ.

24 'Wɪ nɛn Pɔl cɪ -a vɪnan bɛ, min -mienun yɪ -tɛra "da, 'pian o -mienun 'ka 'wɪɛ "man -e 'o yɪ -tɛra "da "dɪ.

25 Zı o ya bɔɔlanan te o wei 'ka tian drɛɛ -tɔ dıɛ, ɛn Pɔl 'wı 'gʊɛ -a 'vı -wɛ: «Bali lei 'saun 'le tin a 'nɔnnɔn tɔ nɛn e ciɔa Ezai -va, ɛn e 'wı tin 'ba 'ka tranun ɛ bɛ -a man.

26 Yaa 'vı tɔ zıɛ -a man 'nan:

⟨'I kɔ minnun 'labɛ o va

-e 'i vı -wɛ 'nan:

'Ka "trɔɛn -tɔa 'wı ɛ 'kpa tıglı,

'pian ka'a -ci maan dı.

Ka fɛnan -nanjɛan 'kpa tıglı,

'pian ka'a fɛ -tɔ ye dı.

27 -Yɛɛ ci 'nan minnun 'labɛ

o 'bli da -tɔ 'plɛblɛ,

'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyu,

ɛn 'o yıɛ 'ɛ 'wɔ 'o 'bɔ 'a.

Waa drɛ zıɛ 'nan,

-e 'o vıɛ 'o fɛnan yı dı,

ɛn 'nan -e 'o vıɛ 'o 'wı man dı,

ɛn 'nan -e 'o vıɛ 'o 'wı 'ci man dı.

'Wı pɛɛnɔn zıɛ waa drɛ 'nan,

"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru

-e 'an o 'si 'wı 'ji.⟩

28 -Yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, Bali wei nɛn e min "sia

'wı 'ji bɛ, Bali -ta -a "mɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn

'a dıɛ -wɛ. -Wee vɛ bɛ "o "trɔɛn -tɔa -yrɛ.»

29 [Zı Pɔl 'wı zıɛ -a 'vı bɛ, ɛn Zuif 'nɔn bɔɔla te o -ko

-sa 'plɛblɛ 'fɔdı -a 'o cin yei.]

30 'Kɔn nɛn Pɔl 'nyin 'ji te yaa -pan wo bɛ, e ɛ drɛ

'ji "fli. Minnun pɛɛnɔn nɛn o -taa -a -nanjɛnɛ bɛ, e

o "siala.

31 E Bali -le mingɔnnɛn -blıdı 'wı ve -wɛ, te e 'wı

pɛɛnɔn nɛn e ci Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ -a

"paaman o ji. Ya'a paaman o ji 'e yɔɔdı dı, ɛn min

-tɔ 'ka 'wı -tɔɛ "man "dı.

Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee

New Testament in Yaouré

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc